

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva



Diplomová práce

**Analýza protiprávního jednání souvisejícího se
zadáváním veřejných zakázek**

Bc. Aleš Matušík

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Aleš Matušík

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek.

Název anglicky

Analysis of infringements related to public procurement

Cíle práce

Cílem práce je na základě analýzy právní úpravy protiprávního jednání, souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek, provést vyhodnocení se zaměřením zejména na jejich uveřejňování, manipulaci a zneužití pravomoci úřední osoby, Dílčím cílem je statistické vyhodnocení objasňenosti tohoto protiprávního jednání za období 2015 až 2020 a analýza možností prevence a předcházení uvedeného protiprávního jednání.

Metodika

Práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část bude s využitím metody literární rešerše a metod výkladu práva a analýzy právní úpravy zaměřena na problematiku protiprávního jednání, které souvisí se zadáváním veřejných zakázek a se zneužitím pravomoci úřední osoby. Zvláštní pozornost bude věnována analýze možností prevence před tímto protiprávním jednáním.

Praktická část bude zaměřena na statistickou analýzu vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek a se zneužitím pravomoci úřední osoby za období od r. 2015 do r. 2020 za celou ČR i jednotlivé kraje. Bude vyhodnocena její objasňenost včetně porovnání mezi jednotlivými kraji ČR a budou analyzovány důvody neobjasňenosti oznámených protiprávních jednání. Na základě využití dotazníkového šetření budou zjištěny a vyhodnoceny pozitivní i negativní dopady odhalování uvedeného protiprávního jednání na vybrané úřady a stanoveny možnosti prevence a předcházení uvedeného protiprávního jednání.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

Úřední osoba, trestný čin, státní správa, samospráva, veřejná zakázka, zneužití pravomoci veřejného činitele, sjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, pletichy při zadávání veřejné zakázky

Doporučené zdroje informací

BĚLECKÝ Miroslav, Zákon o státní službě a zákony související, 2. vydání, Praha, VOX, 2015, 380 s., ISBN 978-80-87480-35-9

ČASTORÁL Zdeněk, Ekonomická kriminalita (z pohledu řízení a správy), 1. vydání, Praha, Vysoká škola finanční a správní, 2007, ISBN 978-80-86754-83-3

DVOŘÁK David, Zákon o zadávání veřejných zakázek, 1. vydání, Praha, C.H.Beck, r. 2017, 1294 s., ISBN 978-80-7400-651-7

FENYK Jaroslav, Trestní právo procesní, 7. vydání, Praha, Wolters Kluwert, 2019, 951 s., ISBN 978-80-7598-306-0

FRYŠTÁK, Marek; KUČHTA, Josef; PROVAZNÍK, Jan; ČEP, David. Postavení úřední osoby v trestním právu. Praha: Wolters Kluwer, 2017. 312 s. ISBN 978-80-7552-622-9

JELÍNEK Jiří a kolektiv, Trestní právo hmotné, 5. aktualizované vydání, Praha, Leges, 2016, 976 s., ISBN 978-80-7502-120-5

JELÍNEK Jiří a kolektiv, Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou, 8. vydání, Praha, Leges, 2020, 1358 s., ISBN 978-80-7502-395-7

MUSIL Jan, Kriminalistika, 2. přepracované a doplněné vydání, Praha, Beck, 2004, ISBN 80-7179-878-9

NOVOTNÝ František, Trestně procesní činnost policejních orgánů, 1. vydání, Praha, Policejní akademie České republiky, 2007, 169 s., ISBN 978-80-7251-262-1

Zároveň další literatura podle pokynů vedoucí práce

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Jitka Mráčková, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra práva

Elektronicky schváleno dne 13. 10. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 27. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 31. 01. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23. března 2023

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval JUDr. Jitce Mráčkové CSc., za odborné vedení a za cenné rady a podněty, které mi poskytovala po celou dobu zpracování mé diplomové práce. Stejně tak bych rád poděkoval celé své rodině, která mi poskytovala skvělé zázemí a rodinou pohodu, kterou jsem pro svou práci potřeboval.

Analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek

Abstrakt

Diplomová práce na téma analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek se zabývá oblastí veřejných zakázek a možnostmi jejich manipulace tak, aby byl ovlivněn konečný výběr dodavatele. Analyzuje jednak vývoj právní úpravy vztahující se k samotným veřejným zakázkám, vymezuje jednání označené v této právní úpravě jako přeštek a stanovuje možnosti manipulace s veřejnými zakázkami v rámci celého procesu, na které následně reaguje možnými protiopatřeními, která by těmto manipulacím měla zabránit. Dále konkretizuje jednotlivá ustanovení trestně právních norem, které se vztahují k manipulaci s veřejnými zakázkami. Práce dále analyzuje vývoj registrovaných a objasněných trestných činů za období od roku 2015 do roku 2020 v rámci jednotlivých krajů České republiky a dále i meziroční srovnání v rámci celé České republiky.

Klíčová slova: úřední osoba, trestný čin, státní správa, samospráva, veřejná zakázka, zneužití pravomoci úřední osoby, zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, pletichy při zadávání veřejné zakázky

Analysis of infringements related to public procurement

Abstract

The diploma thesis on the topic analysis of unlawful conduct related to public procurement deals with the area of public procurement and the possibilities of their manipulation so that the final selection of the supplier is influenced. On the one hand, it analyses the development of a legal norm relating to public procurement itself, defines the conduct identified in that legal norm as an offence and determines the possibilities of manipulation of public contracts throughout the process, to which it subsequently responds with possible countermeasures that should prevent such manipulations. The thesis also analyzes the development of registered and clarified crimes for the period from 2015 to 2020 within individual regions of the Czech Republic and also a year-on-year comparison within the whole Czech Republic.

Keywords: official, malfeasance, administration, autonomy, public contract, abuse of office, Obtaining an advantage in the award of a public contract, Scheming in the award of public contracts

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	14
2.1 Cíl práce	14
2.2 Metodika	14
3 Teoretická východiska	16
3.1 Veřejné zakázky	16
3.1.1 Úvod.....	16
3.1.2 Veřejná zakázka.....	18
3.1.3 Dělení veřejných zakázek	20
3.1.4 Zadávací řízení a zadávací podmínky.....	23
3.1.5 Zadavatel a dodavatel veřejných zakázek.....	25
3.1.6 Závěr	27
3.2 Přestupky.....	28
3.2.1 Úvod.....	28
3.2.2 Komparace s předchozím zákonem č. 134/2006 Sb., o veřejných zakázkách.....	28
3.2.3 Přestupky zadavatele dle ustanovení § 268 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek	29
3.2.3.1 § 268 odst. 1 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek	30
3.2.3.2 § 268 odst. 1 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek	31
3.2.3.3 § 268 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek	32
3.2.3.4 § 268 odst. 1 písm. d) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek	33
3.2.3.5 § 268 odst. 1 písm. e) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek	33
3.2.3.6 Ukládání pokuty za přestupky dle § 268 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.....	33
3.2.4 Přestupky zadavatele dle ustanovení § 269 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek	34
3.2.5 Společná ustanovení k přestupkům dle ustanovení § 270 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.	35
3.2.6 Závěr	36
3.3 Trestně – právní jednání související s veřejnými zakázkami.....	37
3.3.1 Úvod.....	37

3.3.2	Korupce.....	39
3.3.2.1	Přijetí úplatku dle § 331 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	40
3.3.2.2	Podplácení dle § 332 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	41
3.3.2.3	Nepřímé úplatkářství dle § 333 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	42
3.3.2.4	Společná ustanovení dle § 334 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	42
3.3.3	Úřední osoba	43
3.3.3.1	Zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	44
3.3.4	Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 odst. 2 alinea druhá zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.	46
3.3.5	Zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dle § 256 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	49
3.3.6	Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži dle § 257 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.....	52
3.3.7	Závěr	55
3.4	Korupční rizika ve veřejné zakázce.....	56
3.4.1	Úvod.....	56
3.4.2	Definování předmětu veřejné zakázky.....	56
3.4.3	Příprava zakázky a zadávací dokumentace.....	57
3.4.4	Hodnocení nabídek a výběr dodavatele	58
3.4.5	Realizace zakázky	59
3.4.6	Závěr	59
3.5	Závěr teoretické části.....	60
4	Praktická část	62
4.1	Statistická analýza vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek	62
4.1.1	Úvod.....	62
4.1.2	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za jednotlivé roky 2015 až 2020.....	65
4.1.2.1	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2015	65
4.1.2.2	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2016.....	68
4.1.2.3	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2017	70
4.1.2.4	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2018.....	73
4.1.2.5	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2019.....	75
4.1.2.6	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2020.....	78
4.1.2.7	Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za celkové období od roku 2015 do roku 2020.....	80

4.1.3	Statistická analýza v rámci ČR za období od roku 2015 do roku 2020....	82
4.1.4	Statistická analýza souběhu TČ související s veřejnými zakázkami a s TČ zneužitím pravomoci veřejného činitele dle § 329 TrZ. za celkové období od roku 2015 do roku 2020	84
4.1.5	Statistická analýza pravomocně skončených případů souvisejících s veřejnými zakázkami za období od roku 2015 do roku 2020	86
4.1.6	Závěr	88
4.2	Důvody neobjasněnosti oznámených protiprávních jednání.....	89
4.2.1	Úvod.....	89
4.2.2	Registrované případy, které nejsou trestných činem	90
4.2.3	Registrované případy, u kterých nebyl zjištěn konkrétní pachatel	91
4.3	Dotazníkové šetření.....	91
4.4	Případová studie	97
4.5	Závěr praktické části	100
5	Výsledky a diskuse	102
5.1	Výsledky teoretické části	102
5.2	Výsledky praktické části	104
6	Závěr.....	106
7	Seznam použitých zdrojů	108
7.1	Knižní zdroje	108
7.2	Internetové zdroje.....	109
7.3	Právní prameny	110
8	Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk.....	111
8.1	Seznam obrázků	111
8.2	Seznam tabulek	112
8.3	Seznam grafů.....	113
8.4	Seznam použitých zkratk.....	114
9	Přílohy	116

1 Úvod

Problematika veřejných zakázek je velice aktuální téma nejen pro celou společnost, ale také pro každého jednotlivce. Správný postup související s veřejnými zakázkami vede k hospodárnému využívání veřejných financí státu. V letech 2015 až 2020 bylo za veřejné zakázky vynaloženo v průměru cca 603 miliard Kč včetně DPH za rok. Tato částka činí cca 11,5 % průměrného státního rozpočtu za tyto roky¹. Vzhledem k tomu, že jsou veřejné zakázky financovány z veřejných rozpočtů, je v zájmu celé společnosti, aby bylo možné předcházet protiprávnímu jednání, které se zadáváním veřejných zakázek souvisí.

Zákonná úprava jednání souvisejícího s veřejnými zakázkami je v současné době obsažena v zákoně č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších změn a předpisů (dále jen ZZVZ). V tomto předpise je protiprávní jednání označeno jako přestupek. Trestná činnost související s veřejnými zakázkami je vymezena v zákoně č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů (dále jen TrZ).

Diplomová práce na téma Analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek má za cíl zanalyzovat jednání, které svou podstatou narušuje jednak transparentnost celého procesu zadávání veřejných zakázek, ale také požadovaný výsledek zadávání veřejných zakázek. Je tedy zaměřena na analýzu jednotlivých druhů negativního chování, která jsou specifikována v právních předpisech.

V teoretické části se bude práce dotýkat jednotlivých pojmů, které souvisí přímo se zadáváním veřejných zakázek a které jsou důležité pro pochopení způsobu možné manipulace s veřejnými zakázkami. V této části se práce bude věnovat přestupkovému jednání, které je specifikováno v ZZVZ, kdy bude provedena komparace s předchozí právní úpravou týkající se problematiky veřejných zakázek, tedy se zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách ve znění pozdějších změn a předpisů (dále jen ZVZ). Stejně tak se práce bude věnovat jednáním naplňující skutkovou podstatu trestných činů, které jsou uvedeny v TrZ a které souvisí také s pojmem zneužití pravomoci úřední osoby. Vzhledem k tomu, že manipulace je spojená také s korupcí, bude i této problematice věnována část teoretické části.

¹ *Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020* [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, 2021, ISBN: 978-80-7538-349-5, str. 10, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <https://www.portal-vz.cz/wp-content/uploads/2013/07/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-o-stavu-ve%C5%99ejn%C3%BDch-zak%C3%A1zek-v-%C4%8CR-za-rok-2020.pdf>

V praktické části se práce bude věnovat statistické analýze týkající se vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek ve spojení se zneužitím pravomoci úřední osoby. Tato statistická analýza bude provedena z dat za období od roku 2015 do roku 2020. Bude provedena analýza celkové objasňenosti registrovaných případů, ale i důvodů neobjasňenosti ostatních registrovaných případů.

Součástí praktické části bude také případová studie se zaměřením na manipulaci v souvislosti s veřejnou zakázkou, na které budou představeny různé vlivy, které mohou tyto případy ovlivňovat. Dále bude provedeno dotazníkové šetření za účelem zanalyzování dopadů tohoto jednání na vybrané úřady a stanovení možností prevence analyzovaného protiprávního jednání.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem této práce je analýza protiprávního jednání, které souvisí se zadáváním veřejných zakázek. Pozornost bude věnována zejména protiprávnímu jednání souvisejícímu s jejich uveřejňováním, dále s jejich manipulací za účelem ovlivnění výsledku samotné veřejné zakázky a se zneužitím pravomoci úřední osoby. Dílčím cílem je analýza právní úpravy vztahující se k tomuto protiprávnímu jednání.

Cílem praktické části práce je statistické vyhodnocení objasňenosti protiprávního jednání dle TrZ a to za období od roku 2015 až do roku 2020 a analýza možností prevence a předcházení uvedenému protiprávnímu jednání. Případová studie ukáže možné propojení úřední osoby s manipulací týkající se veřejných zakázek a následné ovlivnění veřejné zakázky.

2.2 Metodika

Diplomová práce bude rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část práce bude s využitím metody literární rešerše, metody výkladu práva a analýzy právní úpravy zaměřena na problematiku protiprávního jednání, které souvisí se zadáváním veřejných zakázek. Tyto metody budou zaměřeny převážně na ZZVZ, dále na ZVZ, kdy bude provedena metoda komparace těchto dvou právních předpisů. Historická metoda výkladu bude použita pro pochopení změn, které předcházely současné právní úpravě ZZVZ. Metoda výkladu práva bude zaměřena také na TrZ., ve kterém budou zanalyzována jednotlivá ustanovení týkající se manipulace s veřejnými zakázkami a jejich souvislost se zneužitím pravomoci úřední osoby.

Praktická část práce bude zaměřena na statistickou analýzu vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek a se zneužitím pravomoci úřední osoby. Tato statistická analýza bude vypracována za období od r. 2015 do r. 2020 a to za celou ČR a dále za jednotlivé kraje. Bude zanalyzován počet registrovaných trestných činů a počet objasněných trestných činů souvisejících s problematikou veřejných zakázek a se zneužitím pravomoci úřední osoby. Případová studie bude využita k analýze dopadů korupčního jednání na veřejné zakázky. Na základě využití dotazníkového šetření budou zjištěny a vyhodnoceny pozitivní i negativní dopady odhalování uvedeného protiprávního jednání

u jednotlivých úřadů. Těmito metodami budou v práci stanoveny možnosti prevence a předcházení korupčnímu jednání souvisejícím s veřejnými zakázkami.

3 Teoretická východiska

3.1 Veřejné zakázky

3.1.1 Úvod

Prvním zákonem, který v novodobé historii ČR reguloval problematiku veřejných zakázek byl zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších změn a předpisů, který byl účinný od 1.1.1995 až do 1.5.2004. Cílem tohoto zákona bylo jasné stanovení a identifikování postupů a pravidel, které byly spojovány s veřejnými zakázkami. Jeho dalším cílem bylo sloučení těchto pravidel s právem Evropského společenství. Tento zákon vymezoval veřejnou zakázku v ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) jako „úplatnou smlouvu uzavřenou mezi zadavatelem a vybraným uchazečem, jejímž předmětem jsou dodávky, provedení prací nebo poskytování služeb“². Tento zákon neobsahoval žádné ustanovení, které by jasně označovalo určité jednání zadavatele či dodavatele pojmem přestupek nebo správní delikt. Pravomoc dohledu nad dodržováním pravidel stanovených tímto zákonem byla v ustanovení § 51 svěřena Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen Úřad)³. Tomuto Úřadu byly taxativně vymezeny okruhy zákona, ve kterých mohl tento dohled vykonávat⁴. V případě zjištěného pochybení v postupu tento zákon umožňoval Úřadu, aby zrušil zkoumané rozhodnutí zadavatele a dal mu možnost k nápravě. Tato náprava mohla spočívat v napravení vadného postupu nebo v provedení nového výběru nejvýhodnější nabídky.

I přes veškerou snahu zákonodárců odstraňovat nedostatky tohoto zákona, kdy zákon byl celkem 12x novelizovaný, se nepodařilo dosáhnout toho, aby vycházel z evropských zadávacích směrnic. Z tohoto důvodu byl vypracován zákon č. 40/2009 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších změn a předpisů, který vstoupil v platnost dne 1.5.2004 a který platil až do 30.6.2006. Cílem tohoto zákona bylo především „zajistit dodržování transparentního a nediskriminačního postupu zadavatelů při zadávání veřejných zakázek, stanovit pokud možno formálně jednoduché, nekomplikované a tím zrychlené postupy

² Zákon č. 199/1995 Sb., o zadávání veřejných zakázek

³ Zákon č. 199/1995 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „§ 51 Dohled nad dodržováním tohoto zákona při zadávání veřejných zakázek vykonává Úřad pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „orgán dohledu“).“

⁴ Zákon č. 199/1995 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „§ 52 Dohled nad dodržováním zákona při zadávání veřejných zakázek spočívá zejména: a) v přezkoumávání úkonů zadavatele, b) v kontrole postupů zadavatelů při zadávání veřejných zakázek stanovených tímto zákonem, c) v účasti zástupců orgánu dohledu při otevření obálek s nabídkami, d) v zabezpečování statistických údajů o zadávání veřejných zakázek a jejich zveřejňování, e) v ukládání sankcí podle hlavy IV.“

*přezkumu zadávacího řízení, aby tím bylo umožněno plynulé zadávání zakázek*⁵. Tento zákon vymezoval veřejnou zakázku v ustanovení § 6 mimo jiné jako „zakázku na dodávky, služby nebo práce, kterou zadal zadavatel definovaný v ustanovení § 2 zákona č. 40/2004 Sb., o zadávání veřejných zakázek, dále která přesáhla předpokládanou cenu 2.000.000,- Kč a která se uskutečnila na základě písemné smlouvy s jedním nebo více vybranými uchazeči“⁶. Součástí tohoto zákona již bylo i vymezení protiprávního jednání, které bylo označeno jako správní delikty. Tyto správní delikty byly vymezeny v ustanovení § 102 až § 105 zákona č. 40/2004 Sb., o zadávání veřejných zakázek a týkaly se jednak zadavatelů, ale i právnických osob, které poruší pravidla při prokazování kvalifikace či při zápisu do seznamu kvalifikovaných dodavatelů. Tento zákon také stanovoval pravomoci a postupy Úřadu při napravování zjištěných pochybeních na straně zadavatele či na straně dodavatele. Pakliže k odhalení protiprávního jednání došlo ještě před uzavřením smlouvy, uložil tento Úřad zadavateli povinnost ke sjednání nápravy. Když ale došlo ke zjištění protiprávního jednání až po uzavření smlouvy, mohl Úřad zakázat plnění takto uzavřené smlouvy a zadavatele potrestat pokutou za správní delikt, za který mu vyměřil pokutu⁷. Stejně tak bylo v pravomoci Úřadu uložit tvz. pořádková opatření osobám, které nespolupracují s Úřadem při přezkoumávání úkonů zadavatele.

Přijetím nových směrnic ES, kterými jsou směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31.3.2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31.3.2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, bylo potřeba

⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách, str. 2

⁶ Zákon č. 40/2004 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „§ 6 *Veřejná zakázka*

(1) Veřejnou zakázkou je zakázka na dodávky, služby nebo stavební práce, jejímž zadavatelem je osoba uvedená v § 2 a u níž předpokládaná cena předmětu veřejné zakázky přesáhne 2 000 000 Kč. (2) Veřejná zakázka se uskutečňuje za úplaty na základě písemné smlouvy s jedním nebo více vybranými uchazeči nebo zájemci.

⁷ Zákon č. 40/2004 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „§ 101 *Rozhodnutí orgánu dohledu (1) Shledá-li orgán dohledu před uzavřením smlouvy (§ 66), že zadavatel úkonem učiněným při zadávání veřejné zakázky nesplnil povinnost nebo porušil zákaz stanovený tímto zákonem, uvede tuto skutečnost písemně v rozhodnutí. Současně zadavateli uloží opatření k nápravě, zejména zrušení rozhodnutí zadavatele o přidělení zakázky, jestliže takový úkon podstatně ovlivnil nebo mohl ovlivnit stanovení pořadí úspěšnosti nabídek. (2) Jestliže orgán dohledu shledá po uzavření smlouvy, že zadavatel úkonem učiněným při zadávání veřejné zakázky nesplnil povinnost nebo porušil zákaz stanovený tímto zákonem a tento úkon zadavatele podstatně ovlivnil nebo mohl ovlivnit stanovení pořadí úspěšnosti nabídek, může orgán dohledu písemným rozhodnutím vyslovit zákaz plnění této smlouvy a ve společném řízení uložit zadavateli pokutu za správní delikt podle § 102. (3) Součástí rozhodnutí orgánu dohledu podle odstavců 1 a 2 je uložení sankce podle §102.*

(4) Orgán dohledu vydá rozhodnutí do 30 dnů ode dne, kdy obdržel podklady vyžádané od zadavatele. Zadavatel doručí veškeré podklady orgánu dohledu do 14 dnů od obdržení jeho výzvy. (5) Neshledá-li orgán dohledu porušení tohoto zákona, řízení rozhodnutím zastaví.“

zajistit jejich transpozici do stávajícího právního řádu ČR. Z tohoto důvodu bylo nutné vypracovat novou komplexní zákonnou úpravu týkající se problematiky veřejných zakázek, která by „zajišťovala hospodárnost, efektivnost a účelnost nakládání s veřejnými prostředky“⁸. Touto novou úpravou byl ZVZ, který vstoupil v platnost dne 1.7.2006. Tento zákon v ustanovení § 7 konkretizoval pojem veřejná zakázka jako „zakázku realizovanou na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizovatelná na základě písemné smlouvy“⁹. I tento zákon původně obsahoval pouze správní delikty zadavatelů. Novelizací zákonem č. 417/2009 Sb., kterým se měnil zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony, bylo, mimo jiných změn, původní vymezení těchto správních deliktů zadavatelů rozděleno na správní delikty zadavatelů a správní delikty dodavatelů.

V roce 2016 vyšel ve sbírce zákonů ČR ZZVZ. Tento zákon obsahuje pozitivní vymezení pojmu zadávání veřejných zakázek jako „uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce“¹⁰. Oproti předchozí právní úpravě se přestupkové jednání označené v ustanovení § 268 – § 270 tohoto zákona, opět týká pouze zadavatele a nikoliv dodavatele

Tato diplomová práce se primárně věnuje analýze protiprávního jednání, které je uvedeno v ZZVZ a označeno jako přestupky a dále v TrZ. Pro lepší pochopení a orientaci je ale třeba alespoň obecně se seznámit s dílčími pojmy, které jednak blíže vymezují veřejnou zakázku jako takovou a dále souvisí právě s protiprávním jednáním uvedeným v těchto právních předpisech. Vzhledem k tomu, že podrobnější analýza těchto jednotlivých pojmů je velice obsáhlá a není cílem této diplomové práce, bude přistoupeno pouze k zobrazení těchto pojmů.

3.1.2 Veřejná zakázka

Obecně se lze k veřejné zakázce vyjádřit tím způsobem, že jejím cílem je umožnit zadavateli pořízení určitých dodávek, služeb nebo stavebních prací od dodavatele a to za využití zejména veřejných prostředků. ZVZ v ustanovení § 7 uváděl, že veřejná zakázka je „zakázka

⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, str. 2

⁹ § 7 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹⁰ § 2 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

realizovaná na základě smlouvy mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem je úplatné poskytnutí dodávek či služeb nebo úplatné provedení stavebních prací. Veřejná zakázka, kterou je zadavatel povinen zadat podle tohoto zákona, musí být realizovatelná na základě písemné smlouvy¹¹. Takto stanovená veřejná zakázka obsahovala všechny 3 znaky, které jsou nutné k tomu, aby bylo možné hovořit o veřejné zakázce. Těmito znaky byly: smluvní vztah mezi zadavatelem a dodavatelem, na jehož základě docházelo k realizaci dodávky, služby nebo stavební práce ze strany dodavatele pro zadavatele; úplatnost za tuto realizaci, která musela být vyplacena ze strany zadavatele k dodavateli a založení tohoto vztahu na základě písemné smlouvy. Radek Jurčík ve svém komentáři k ZZVZ uvádí, že „zákon stanovuje závazně požadavek na písemnou smlouvu pouze u podlimitních a nadlimitních zakázek. U veřejných zakázek malého rozsahu to stanoveno není. Nicméně takovýto požadavek mohou stanovit jiné právní předpisy jako např. občanský zákoník nebo interní metodiky. U veřejných zakázek malého rozsahu je písemná forma v podobě dodavatelem potvrzené objednávky a jde o písemnou smlouvu ve zjednodušené podobě¹²“.

Aktuálně platný ZZVZ, který v současné době upravuje procesní postup veřejných zakázek obsahuje pozitivní, ale také negativní vymezení pojmu zadávání veřejných zakázek jako „uzavření úplatné smlouvy mezi zadavatelem a dodavatelem, z níž vyplývá povinnost dodavatele poskytnout dodávky, služby nebo stavební práce. Za zadání veřejné zakázky se nepovažuje uzavření smlouvy, kterou se zakládá pracovněprávní nebo jiný obdobný vztah, nebo smlouvy upravující spolupráci zadavatele při zadávání veřejné zakázky podle § 7 až § 12, § 155, § 156, § 189 a § 190¹³“. Toto uzavření smlouvy bude realizováno na základě „zadávacího řízení (pakliže zákon neumožňuje výjimku)¹⁴“, na jehož základě bude vybrán konkrétní dodavatel. Znaky veřejné zakázky jsou obdobné jako u předchozí právní úpravy a jedná se o smluvní vztah mezi zadavatelem a dodavatelem, na jehož základě je zadavateli poskytnuto plnění dodávek, služeb nebo stavebních prací a za které dodavatel obdrží dohodnuté protiplnění. Povinnost uzavřít písemnou smlouvu se vyskytuje v ustanovení § 51 odst. 3 ZZVZ¹⁵.

¹¹ § 7 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹² JURČÍK, R. Zákon o veřejných zakázkách. Komentář. 4. vydání. Praha: C.H.Beck, 2015, str. 108

¹³ § 2 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

¹⁴ § 2 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

¹⁵ § 51 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „Smlouva nebo rámcová dohoda musí odpovídat zadávacím podmínkám a nabídce vybraného dodavatele a musí být uzavřena písemně.“

3.1.3 Dělení veřejných zakázek

ZZVZ, stejně jako předchozí právní úprava ZVZ, rozděluje v ustanovení § 14 veřejné zakázky podle toho, k jakému účelu mají sloužit na 3 základní kategorie:

Veřejnou zakázku na dodávky – jedná se o veřejnou zakázku, „jejímž předmětem je pořízení věci, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil“¹⁶. Za pořízení se považuje především získání požitků z převodu užívacích práv. Toto pořízení nemusí být trvalé na základě kupní smlouvy, ale může se jednat pouze o nájem nebo o pacht. Rozdíl oproti předchozí právní úpravě je v rozdělení předmětu veřejné zakázky na věc nebo zvíře. Toto rozdělení má své opodstatnění v ustanovení § 489 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů, (dále jen OZ) ve kterém je vymezen pojem „věc“ a dále v ustanovení § 494 OZ, ve kterém je vymezeno zvíře.

Veřejnou zakázku na služby - ZVZ veřejnou zakázku na služby vymezil jako „zakázku, která není veřejnou zakázkou na dodávky nebo veřejnou zakázkou na stavební práce“¹⁷. V příloze č. 1 a č. 2 k ZVZ byl uvedený seznam služeb, které podléhaly uveřejnění v Úředním věstníku EU. Předmětem veřejné zakázky dle ZZVZ je „poskytování jiných činností, než jsou stavební práce“¹⁸. Z tohoto ustanovení a ve spojení s předchozí právní úpravou lze dovodit, že se bude jednat o činnost dodavatele, kterou nebude dodání věci a nebude se jednat o stavební zakázku. Jako příklad lze uvést např. zajištění servisu pro služební vozidla nebo veřejnou zakázku na úklid kancelářských prostor.

Veřejnou zakázku na stavební práce – předmět této veřejné zakázky lze rozdělit na tři podmnožiny. V první budou „činnosti uvedené v oddílu 45 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému pro účely veřejných zakázek podle přímo použitelného předpisu Evropské unie“¹⁹. V tomto slovníku je uvedeno více jak 800 činností, které spadají pod tento předmět veřejné zakázky. Do druhé podmnožiny lze zařadit zhotovení stavby, kterou se rozumí „výsledek stavebních nebo montážních prací vytvářející jednotný celek, který je sám o sobě dostatečný k plnění hospodářské nebo technické funkce“²⁰. Třetí podmnožina tohoto předmětu zahrnuje projektové činnosti, které souvisí s první a druhou podmnožinou.

¹⁶ § 14 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

¹⁷ § 10 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

¹⁸ § 14 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

¹⁹ § 14 odst. 3 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

²⁰ § 14 odst. 4 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Toto rozdělení je podstatné zejména pro určování limitů předpokládaných hodnot, podle kterých se následně určuje režim veřejných zakázek. Tento režim následně určuje další pravidla, podle kterých bude konkrétní zakázka vysoutěžena.

Režim veřejné zakázky se určuje především dle toho, jaká bude její předpokládaná hodnota. Předpokládaná hodnota je vymezena v § 16 odst. 1 ZZVZ tak, „že předpokládanou hodnotou veřejné zakázky je zadavatelem předpokládaná výše úplaty za plnění veřejné zakázky vyjádřená v penězích. Do předpokládané hodnoty veřejné zakázky se nezahrnuje daň z přidané hodnoty“²¹. Předpokládanou hodnotu lze určit dle předchozích zakázek obdobného předmětu plnění nebo na základě průzkumu trhu.

Na základě výše předpokládané hodnoty veřejné zakázky ZZVZ rozeznává nadlimitní veřejné zakázky (ustanovení § 25 ZZVZ), dále podlimitní veřejné zakázky (ustanovení § 26 ZZVZ) a veřejné zakázky malého rozsahu (ustanovení § 27 ZZVZ)

Nadlimitní veřejné zakázky - jedná se o takové veřejné zakázky, které svou předpokládanou hodnotou přesahuje finanční limit, který stanovila svým nařízením č. 172/2016 Sb. vláda ČR a to konkrétně v ustanoveních § 2 až § 4. Limity nadlimitních veřejných zakázek se odvíjejí od různých kritérií. Těmito kritérii jsou jednak subjekty zadavatele, definovány v kapitole 3.1.5 a dále od účelu, který má být veřejnou zakázkou získán.

Tabulka 1: Finanční limit pro určení nadlimitní veřejné zakázky na dodávky a na služby

Zadavatel	Nadlimitní VZ na dodávky a na služby	Nadlimitní sektorové VZ na dodávky a služby nebo nadlimitní sektorové veřejné zakázky na dodávky a služby v oblasti obrany nebo bezpečnosti	Nadlimitní VZ, která je koncesí na služby	Nadlimitní VZ na služby, u kterých více jak 50% tvoří sociální a jiné zvláštní služby	Sektorová VZ na služby, u kterých více jak 50% tvoří sociální a jiné zvláštní služby	Koncese na služby, u kterých více jak 50% tvoří sociální a jiné zvláštní služby
ČR (případně organizační složky státu), ČNB, státní příspěvkové organizace	3.653.000,- Kč bez DPH					
1) ČR (případně organizační složky státu), ČNB, státní příspěvkové organizace působící v oblasti obrany 2) Územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace 3) Jiná PO, založená za účelem poskytování veřejných potřeb nebo ji jiný veřejný zadavatel financuje 4) Osoba, která k úhradě použije více než 50% z rozpočtu veřejného zadavatele či z rozpočtu EU	5.610.000,- Kč bez DPH	11.247.000 Kč bez DPH	140.448.000,- Kč bez DPH	19.572.000,- Kč bez DPH	26.096.000,- Kč bez DPH	140.448.000,- Kč bez DPH

Zdroj: vlastní zpracování na základě nařízení vlády č. 172/2016 Sb²²

²¹ § 16 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

²² § 2 a § 3 nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, znění od 1.1.2022

„Finanční limit pro určení nadlimitní veřejné zakázky na stavební práce je 140.448.000,- Kč bez DPH“²³.

Pro nadlimitní veřejné zakázky platí, že při jejich zadávání musí zadavatel po dodavatelích požadovat prokázání kvalifikačních požadavků, které slouží k tomu, aby dodavatel prokázal připravenost k plnění konkrétní zakázky²⁴. Tyto kvalifikační požadavky jsou rozděleny na 4 úrovně: základní způsobilost, profesní způsobilost, ekonomická kvalifikace, technická kvalifikace. Je taxativně vymezeno, kterou z těchto úrovní zadavatel vyžadovat musí a kterou „pouze“ může.

Podlimitní veřejné zakázky - finanční limity pro tyto veřejné zakázky jsou uvedeny v ustanovení § 26 ZZVZ, kdy se jedná o zakázku, „jejíž předpokládaná hodnota nedosahuje limitu dle ustanovení § 25 a přesahuje hodnoty stanovené v ustanovení § 27“²⁵. To znamená, že se jedná o takové veřejné zakázky, jejichž předpokládaná hodnota nedosahuje limitu pro nadlimitní veřejné zakázky a přesahuje limit pro veřejné zakázky malého rozsahu. Podlimitní veřejné zakázky musí být zadávány v rámci zadávacího řízení, ale záleží na zadavateli, jestli bude v zadávacích podmínkách požadovat prokázání kvalifikačních předpokladů, které jsou povinné pro nadlimitní veřejné zakázky či nikoliv.

Veřejné zakázky malého rozsahu - „V případě, že se jedná o zakázku na dodávku nebo služby v režimu veřejné zakázky malého rozsahu je její hodnota rovna nebo nižší než 2.000.000,- Kč. V případě, že se jedná o zakázku na stavební práce v režimu veřejné zakázky, je její hodnota rovna nebo nižší částce 6.000.000,- Kč“²⁶. Asi ten nejdůležitější rozdíl oproti předchozím režimům veřejných zakázek spočívá v tom, že v režimu zakázky malého rozsahu nemusí zadavatel postupovat dle zadávacího řízení. Jediné pravidlo, které v tomto případě musí zadavatel dodržet je, aby postupoval v souladu se zásadami ZZVZ, které jsou uvedeny v ustanovení § 6 ZZVZ. Tato výjimka je uvedena v ustanovení § 31 ZZVZ²⁷.

²³ § 4 nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, znění od 1.1.2022

²⁴ § 73 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

²⁵ § 26 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

²⁶ § 27 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

²⁷ § 31 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „Zadavatel není povinen zadat v zadávacím řízení veřejnou zakázku malého rozsahu. Při jejím zadávání je však zadavatel povinen dodržet zásady podle § 6“.

3.1.4 Zadávací řízení a zadávací podmínky

Zadávací řízení představuje zákonem stanovený procesní postup zadavatele, který povede k výběru konečného dodavatele, se kterým bude uzavřena smlouva o dodání předmětu veřejné zakázky. ZZVZ obsahuje celkem 9 druhů zadávacích řízení, které jsou uvedeny v ustanovení § 3 ZZVZ. Jednotlivé druhy zadávacích řízení se obecně mezi sebou liší jednak procesními postupy a jednak určitým stupněm náročnosti. Zákonem stanovená pravidla pro jednotlivé druhy zadávacích řízení jsou pro zadavatele závazná po celou dobu trvání tohoto zadávacího řízení. Toto potvrzuje také Pavel Herman v komentáři k ZZVZ, kde uvádí, že *„Pro všechny druhy zadávacího řízení zároveň platí, že pokud zadavatel zahájí např. otevřené řízení způsobem stanoveným zákonem, je povinen dodržovat procesní postup pro otevřené řízení ve všech fázích daného řízení. Zejména s ohledem na zásadu transparentnosti a legitimního očekávání účastníků zadávacího řízení není možné v průběhu řádně zahájeného konkrétního druhu zadávacího řízení přejít na jiný druh zadávacího řízení“*²⁸. Ke stejnému závěru došel také Milan Šebesta ve svém komentáři k ZZVZ, kde uvádí, že *„každé ze zadávacích řízení má svá základní procesní pravidla a zákonem stanovený postup, kterými se zadavatel musí při aplikaci konkrétního druhu zadávacího řízení řídit a dodržovat je. To platí po celou dobu trvání zadávacího řízení od jeho zahájení až po jeho ukončení, byť v některých fázích zadávacího řízení dává ZZVZ zadavateli možnost stanovit si konkrétní postup na základě jeho preferencí; vždy však v zákonem vymezeném rámci“*²⁹. Obecně platí, že za „nejvíce transparentní zadávací řízení se považuje řízení otevřené, jehož parametry jsou uvedeny v ustanovení § 56 a § 57 ZZVZ. Naopak za nejméně transparentní se považuje jednací řízení bez uveřejnění dle ustanovení § 63 až § 67 ZZVZ“³⁰. Všechna zadávací řízení mají svá různá specifika a hodí se pro různé zadavatele a pro různé veřejné zakázky. Tato kapitola obsahuje pouze obecné seznámení s problematikou, jelikož další analýza by byla možná jako samostatné téma pro další diplomovou práci.

²⁸ HERMAN, Pavel a kol. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017, str. 15

²⁹ ŠEBESTA, Milan a kol. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. xxv, 1622 stran. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-856-6. str. 21

³⁰ KRČ, Robert. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv., str. 35

Zadávací podmínky jsou obecně pro účely zákona vymezeny v ustanovení § 28 odst. 1 písm. a) ZZVZ³¹. V ustanovení § 36 ZZVZ jsou dále uvedeny pravidla, která tyto zadávací podmínky musí splňovat v souladu se zákonem. V odst. 1 citovaného § je uvedeno, že „*Zadávací podmínky nesmí být stanoveny tak, aby určitým dodavatelům bezdůvodně přímo nebo nepřímo zaručovaly konkurenční výhodu nebo vytvářely bezdůvodné překážky hospodářské soutěže*“³². Toto pravidlo by mělo zabránit tomu, aby po zadání konkrétních specifik zadávacích podmínek, byl potenciaální výběr zúžen pouze na jeden možný produkt či pouze na jednoho možného dodavatele.

Obecně lze říci, že zadávacími podmínkami zadavatel sděluje potenciaálním dodavatelům, jakým způsobem bude zadávací řízení probíhat, co musí dodavatel splňovat, aby se mohl přihlásit do zadávacího řízení, jak a podle jakých kritérií bude probíhat hodnocení předložených nabídek nebo jaké podklady budou po dodavateli v rámci zadávacího řízení požadovány. Potenciaální dodavatelé se následně na základě zveřejněných zadávacích podmínek mohou rozhodnout, zda splňují tyto nastavená kritéria a zda jsou schopni splnit předmět veřejné zakázky. Kamil Jelínek ve svém komentáři k ZZVZ uvádí, že „*Cílem zadávacích podmínek je nastavit zadávací řízení tak, aby zadavatel získal vzájemně porovnatelné nabídky od co nejvíce dodavatelů, kteří jsou schopni realizovat veřejnou zakázku*“³³. Robert Krč v komentáři k ZZVZ uvádí, že „*z nejdůležitějších obsahových náležitostí zadávacích podmínek se jedná o upřesnění podmínek účasti, kterými jsou podmínky kvalifikace, technické podmínky vymezující předmět veřejné zakázky včetně podmínek nakládání s právy k průmyslovému nebo duševnímu vlastnictví*“³⁴. Tyto podmínky následně zadavatel porovnává s podklady dodané dodavateli a např. na základě neshody může zadavatel vyloučit dodavatele ze zadávacího řízení.

Zadávací dokumentací ZZVZ rozumí „*veškeré písemné dokumenty obsahující zadávací podmínky, sdělované nebo zpřístupňované účastníkům zadávacího řízení při zahájení zadávacího řízení, včetně formulářů podle § 212 a výzev uvedených v příloze č. 6 k tomuto*

³¹ § 28 odst. 1 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „*zadávacími podmínkami veškeré zadavatelem stanovené 1. podmínky průběhu zadávacího řízení, 2. podmínky účasti v zadávacím řízení, 3. pravidla pro snížení počtu účastníků zadávacího řízení nebo snížení počtu předběžných nabídek nebo řešení, 4. pravidla pro hodnocení nabídek, 5. další podmínky pro uzavření smlouvy na veřejnou zakázku podle § 104*“

³² § 36 odst. 1) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

³³ JELÍNEK, Kamil. Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2022. str. 71

³⁴ KRČ, Robert. Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv, str. 149

zákonu“³⁵ Jedná se tedy o veškeré oficiální písemné materiály týkající se konkrétní veřejné zakázky a to od jejího zadání až po její ukončení.

3.1.5 Zadavatel a dodavatel veřejných zakázek

Jak již bylo uvedeno v úvodu této kapitoly, jde v případě veřejné zakázky o smluvní vztah mezi zadavatelem a dodavatelem. Je tedy velice důležité blíže identifikovat subjekt zadavatele a dodavatele veřejné zakázky, aby bylo zřejmé, zda tyto subjekty mají povinnost postupovat dle zákona upravující problematiku veřejných zakázek.

V komentáři k ZZVZ uvádí Pavel Herman, že „Zadavateli je uložena většina povinností, které zákon o zadávání veřejných zakázek ukládá a zadavatel nese plnou zodpovědnost za jejich dodržení“³⁶.

Předchozí právní úprava ZVZ rozdělovala zadavatele na veřejného zadavatele (§ 2 odst. 2 ZVZ), dotovaného zadavatele (§ 2 odst. 3 ZVZ) a sektorového zadavatele (§ 2 odst. 6 ZVZ). Současný ZZVZ upravuje problematiku zadavatele v ustanovení § 4, kde rozlišuje zadavatele již pouze na veřejného zadavatele a na zadavatele.

Za veřejného zadavatele dle ustanovení § 4 ZZVZ se považuje „Česká republika a dále její organizační složky státu,“³⁷. Vymezení těchto organizačních složek státu je uvedena v ustanovení § 3 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších změn a předpisů. Těmito složkami jsou tedy různá „ministerstva, správní úřady, soudy, státní zastupitelství apod“³⁸. Další subjekty, které jsou považovány za veřejného zadavatele, jsou taxativně uvedeny v ustanovení § 4 odst. 1 ZZVZ.

³⁵ § 28 odst. 1 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

³⁶ HERMAN, Pavel a kol. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017., str. 22

³⁷ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, účinnost ke dni 16.11.2022: „§ 4 odst. 1 *Veřejným zadavatelem je a) Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu považují za samostatné zadavatele, b) Česká národní banka, c) státní příspěvková organizace, d) územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace, e) jiná právnická osoba, pokud 1. byla založena nebo zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu, a 2. jiný veřejný zadavatel ji převážně financuje, může v ní uplatňovat rozhodující vliv nebo jmenuje nebo volí více než polovinu členů v jejím statutárním nebo kontrolním orgánu.“*

³⁸ Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, účinnost ke dni 16.11.2022: „§ 3 odst. 1 *organizačními složkami státu (dále jen "organizační složka") jsou ministerstva a jiné správní úřady státu, Ústavní soud, soudy, státní zastupitelství, Nejvyšší kontrolní úřad, Kancelář prezidenta republiky, Úřad vlády České republiky, Kancelář Veřejného ochránce práv, Akademie věd České republiky, Grantová agentura České republiky a jiná zařízení, o kterých to stanoví zvláštní právní předpis anebo tento zákon; obdobné postavení jako organizační složka státu má Kancelář Poslanecké sněmovny a Kancelář Senátu.“*

Zadavatel je blíže identifikován v ustanovení § 4 odst. 2 ZZVZ. Z pohledu zákona se může jednat o fyzickou nebo právnickou osobu, která pro financování nadlimitní nebo podlimitní veřejné zakázky použije finanční prostředky pocházející od veřejného zadavatele, z rozpočtu EU nebo jiného státu. Výše těchto finančních prostředků bude minimálně 50 % z celkové hodnoty veřejné zakázky nebo činí více jak 200.000.000,- Kč.

V případě sektorových zakázek, které jsou zadávány v souvislosti s výkonem relevantní činnosti dle ustanovení § 153 ZZVZ se za zadavatele považuje také osoba, která tuto relevantní činnost vykonává a to na základě zvláštního nebo výhradního práva. Robert Krč ve svém komentáři k ZZVZ uvádí, že „*Podstatná je skutečnost, že aby se daná osoba stala zadavatelem, musí se jednat o zadávání veřejných zakázek při výkonu relevantní činnosti. Mimo výkon této činnosti již tato osoba nenaplnuje podmínky sektorového zadavatele*“³⁹.

ZZVZ oproti předchozí právní úpravě počítá se situací, kdy zadávací řízení zadala osoba, která nenaplnuje obligatorně stanovené podmínky pro zadavatele a není tedy nutné, aby zahajovala zadávací řízení. V tomto případě je nutné, aby zahájené zadávací řízení bylo dokončeno a z tohoto důvodu zákon o zadávání veřejných zakázek takovouto osobu považuje za zadavatele⁴⁰. Úřad má následně pravomoc tuto zakázku přezkoumat.

Dodavatel je přiblížen v samostatném ustanovení § 5 ZZVZ jako „*osoba, která nabízí poskytnutí dodávek, služeb nebo stavebních prací, nebo více těchto osob společně. Za dodavatele se považuje i pobočka závodu; v takovém případě se za sídlo dodavatele považuje sídlo pobočky závodu*“⁴¹. Nově již oproti předchozí právní úpravě zákon nepracuje s uchazečem a zájemcem.

Za dodavatele se považuje jednak „osoba“ a jednak pobočka závodu. Pojem osoba není v ZZVZ blíže specifikován a z tohoto důvodu je třeba vycházet z ustanovení § 18 OZ.⁴² Jedná se tedy o osobu právnickou, nebo o osobu fyzickou, které mají právní osobnost⁴³. Takováto osoba může být ze sféry soukromoprávní, ale také veřejnoprávní. Zákon také umožňuje, aby dodavatelem bylo více osob, které se spojí za účelem podání nabídky. Není důležité, jakou právní formu toto spojení dodavatelů má. Rovněž není vyloučeno, aby

³⁹ KRČ, Robert. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv., str. 45

⁴⁰ Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „*§ 4 odst. 5 Za zadavatele se považuje také jiná osoba, která zahájila zadávací řízení, ačkoliv k tomu nebyla povinna, a to ve vztahu k tomuto zadávacímu řízení a do jeho ukončení.*“

⁴¹ § 5 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

⁴² § 18 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník: „*Osoba je fyzická, nebo právnická.*“

⁴³ § 15 zákona č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník: „*Právní osobnost je způsobilost mít v mezích právního řádu práva a povinnosti*“

v případě vícero veřejných zakázek takováto osoba vystupovala v jedné zakázce jako dodavatel a v jiné zakázce jako zadavatel.

Definici pobočky závodu lze najít v ustanovení § 503 OZ⁴⁴.

3.1.6 Závěr

V této kapitole byly objasněny jen některé z velkého množství jednotlivých pojmů, které souvisí se zadáváním veřejných zakázek, ale kterých se také může týkat případné ovlivňování procesu a konečného výsledku veřejné zakázky jako takové.

ZZVZ vytváří procesní postup pro transparentní a pokud možno cílené zadávání veřejných zakázek. Na jeho základě by mělo docházet k lepšímu a efektivnějšímu hospodaření s veřejnými prostředky. Je ale otázka, zda samotný zákon nevytváří podmínky pro jeho obcházení. V rámci definice zadavatele (kapitola 3.1.5.) si lze např. představit situaci, kdy z veřejných prostředků nebude poskytnuta dotace ve výši přesahující 50 % předpokládané hodnoty veřejné zakázky a již se nejedná o zadavatele ve smyslu ZZVZ a tudíž zde není povinnost postupovat v rámci ZZVZ. Hypoteticky podobný problém může nastat v případě, že poskytnutí dotace na veřejnou zakázku, bude limitováno termínem, do kdy má být tato dotace vyčerpána. Může ale nastat situace, kdy se do veřejné zakázky vloží na základě návrhu nebo z úřední povinnosti Úřad, který např. zruší zadávací řízení z důvodu špatně nastavených zadávacích podmínek a nařídí nové zadávací řízení. Z tohoto důvodu se nestihne vyčerpat uvedená dotace a z tohoto důvodu se již nebude jednat o osobu zadavatele, který musí zadávat veřejnou zakázku.

Podobnou situaci poskytující určité možnosti pro tzv. „lidovou tvořivost“ poskytují veřejné zakázky malého rozsahu (kapitola 3.1.3). Při jejich zadávání není povinnost zadavatele postupovat v rámci zadávacího řízení a jedinou podmínkou, kterou následně může Úřad podrobit kontrole je soulad se zásadami dle ustanovení § 6 ZZVZ.

Na zvážení je také důvod, proč je povinnost zadavatele vyžadovat od dodavatele prokazování kvalifikačních předpokladů u nadlimitních veřejných zakázek (viz kapitola 3.1.3), kdežto u podlimitních veřejných zakázek to již povinnost není a záleží na odpovědnosti zadavatele, zda k tomuto institutu přistoupí či nikoli.

⁴⁴ Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník: „§ 503 odst. 1 Pobočka je taková část závodu, která vykazuje hospodářskou a funkční samostatnost a o které podnikatel rozhodl, že bude pobočkou.“

V těchto případech se veřejné prostředky, jejichž nakládání v souvislosti s veřejnými zakázkami mělo být chráněno tímto zákonem, mohou stát zneužitelnými a jejich vynakládání se dostává mimo kontrolu ZZVZ.

3.2 Přestupky

3.2.1 Úvod

Přestupkové jednání zadavatelů, které souvisí s veřejnými zakázkami je v ZZVZ uvedeno v ustanovení § 268 ZZVZ, které upravuje přestupky zadavatele, dále v ustanovení § 269 ZZVZ, které upravuje přestupky při uveřejňování a v neposlední řadě v ustanovení § 270 ZZVZ, kde jsou uvedena společná ustanovení k těmto přestupkům. Takto zákonem stanovené a identifikované jednání označené jako přestupky je konečné a nelze jej žádným způsobem svévolně rozšiřovat či modifikovat tak, aby odpovídalo individuálnímu jednání zadavatele. Z tohoto plyne, že pakliže jednání zadavatele přesně neodpovídá skutkové podstatě uvedené v jednotlivých ustanovení označených jako přestupek v ZZVZ, nejedná se o přestupek.

Odpovědnost za spáchání přestupkového jednání tak, jak je stanoveno v jednotlivých ustanovení ZZVZ, je stanovena jako odpovědnost objektivní. To znamená, že zadavatel je odpovědný za své jednání, které vedlo ke spáchání přestupku bez ohledu na to, zda šlo o úmyslné či nedbalostní jednání. Z této objektivní odpovědnosti se může fyzická osoba vyvinut za podmínek uvedených v ustanovení § 270 odst. 2 ZZVZ.

3.2.2 Komparace s předchozím zákonem č. 134/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Jednou z nejpatrnějších změn je zrušení přestupků dodavatelů, které byly uvedeny v ustanovení § 120a ZVZ. Toto ustanovení bylo do ZVZ zakotveno novelizací zákonem č. 417/2009 Sb., kterým se měnil zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. Základní myšlenkou tohoto ustanovení bylo zavedení tzv. černé listiny dodavatelů, kterým byl vysloven zákaz plnění veřejných zakázek. Tento zákaz jim byl vystaven na základě pravomocného rozhodnutí Úřadu o spáchání správního deliktu dodavatele, který spočíval např. v předložení nepravdivých dokladů prokazující splnění kvalifikace. Zákaz plnění byl objektivně stanoven na dobu 3 let a nešlo jej měnit. Společně s tímto zákazem musela být také dodavateli uložena finanční pokuta až do výše 20.000.000,- Kč. Její výše se ale, na rozdíl od zákazu plnění, odvíjela od

subjektivního zavinění dodavatele. Po dobu účinnosti tohoto zákona se na tzv. černou listinu dostalo cca 11 právních subjektů. Z tohoto důvodu byl tento institut vyhodnocen jako neúčinný a neefektivní a do ZZVZ se již nedostal.

Dalším rozdílem stávajícího zákona oproti předchozí právní normě je zrušení přestupků spočívající v uzavření smlouvy zadavatelem s dodavatelem v „zakázané“ době. Jednalo se o 3 typy odkladných lhůt, které se týkaly zákazu uzavření smlouvy mezi zadavatelem a uchazečem před uplynutím lhůty pro podání námitek proti rozhodnutí⁴⁵, před doručením rozhodnutí zadavatele o podaných námitkách⁴⁶ nebo před uplynutím lhůty pro podání návrhu na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele⁴⁷.

Nově byl zaveden přestupek stanovení zadávacích podmínek v rozporu se zákonem. Dalším novým přestupkovým jednáním je nezákonný postup v rozhodnutí o námitkách, ve kterém se klade důraz na srozumitelnost rozhodnutí (§ 268 odst. 1 písm. d) ZZVZ), který vychází z ustanovení § 245 odst. 1 ZZVZ.

Další podstatnou změnou oproti předchozímu právnímu předpisu je zvýšení sazeb pokut za spáchané přestupky, kdy se tyto pokuty zvýšily na dvojnásobnou hodnotu. Do stávající právní úpravy se již ale nedostalo zvýšení sazeb při recidivě zadavatele.

3.2.3 Přestupky zadavatele dle ustanovení § 268 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Zákon o zadávání veřejných zakázek stanoví, že přestupku se dopustí zadavatel tím, že:

- „a) nedodrží pravidla stanovená tímto zákonem pro zadání veřejné zakázky nebo pro zvláštní postupy podle části šesté, přičemž tím ovlivní nebo může ovlivnit výběr dodavatele nebo výběr návrhu v soutěži o návrh, a zadá veřejnou zakázku, uzavře rámcovou dohodu nebo se soutěž o návrh považuje po výběru návrhu za ukončenou,*
- b) stanoví zadávací podmínky v rozporu se zákonem a zadá veřejnou zakázku, uzavře rámcovou dohodu nebo se soutěž o návrh považuje po výběru návrhu za ukončenou,*
- c) nepořídí nebo neuchová dokumentaci o zadávacím řízení podle § 216 odst. 1 nebo 2,*
- d) postupuje při vyřizování námitek v rozporu s § 245 odst. 1, 2, 3 nebo 4, nebo*
- e) nesplní některou z povinností podle § 252 odst. 1, 3 nebo 4, § 254 odst. 5 nebo 6 nebo § 258 odst. 1.“⁴⁸*

⁴⁵ § 82 odst. 1 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách

⁴⁶ § 110 odst. 6 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách

⁴⁷ § 111 odst. 5 zákona č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách

⁴⁸ § 268 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

3.2.3.1 § 268 odst. 1 písm. a) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

V případě ustanovení dle odst. 1 písm. a) citovaného § 268 je zde zřejmá ochrana společenských zájmů spočívající v dodržování zákonem stanovených podmínek. Dohled nad dodržováním těchto podmínek v průběhu veřejné zakázky vykonává Úřad, který je oprávněn ukládat nápravná opatření dle ustanovení § 263 ZZVZ⁴⁹. Možnost využít tyto nápravná opatření jsou ale časově omezená do doby, než dojde k uzavření smlouvy. Po tomto uzavření smlouvy již nelze k nápravným opatřením přistoupit a nastupuje sankce za přestupkové jednání. K tomuto postupu se shodně vyjadřuje např. Milan Šebesta ve svém komentáři k ZZVZ, kde uvádí, že „Komentované ustanovení upravuje případy, kdy zadavatel nedodrží pravidla stanovená zákonem pro zadání veřejné zakázky nebo pro zadávací řízení na uzavření rámcové dohody, zavedení DNS a soutěže o návrh (zvláštní postupy podle části šesté), přičemž tím současně ovlivní nebo alespoň může ovlivnit výběr dodavatele nebo výběr návrhu v soutěži o návrh, a ÚOHS by byl oprávněn uložit nápravné opatření dle § 263. Takové nápravné opatření však již nemůže být v této fázi ze strany ÚOHS aplikováno, neboť už došlo k zadání veřejné zakázky, uzavření rámcové dohody nebo se soutěž o návrh považuje po výběru za ukončenou. V tomto případě tedy bude zadavateli ze strany ÚOHS uložena pokuta za spáchaný přestupek dle § 268 odst. 1 písm. a)“⁵⁰. Rovněž Robert Krč ve svém komentáři k ZZVZ uvádí, že: „Z dikce zákona vyplývá, že pokutu je při tomto přestupku možno ukládat pouze až po uzavření smlouvy“⁵¹.

Velice podstatná je v tomto případě podmínka, že nedodržení pravidel stanovených zákonem ovlivní nebo může ovlivnit výběr dodavatele. Z tohoto důvodu je zřejmé, že např. administrativní porušení zákona, které ale svou podstatou nebude mít jakýkoliv vliv na výběr dodavatele, nebude možno postihovat dle tohoto ustanovení. Oproti zrušenému ZVZ již není potřeba, aby se jednalo o „podstatné ovlivnění výběru dodavatele“. K tomuto se ve svém komentáři k ZZVZ vyjádřil v roce 2017 Ivo Macek, kdy uvádí, že „Pro splnění této podmínky postačí zjištění, že postup zadavatele měl potenciál ovlivnit výběr dodavatele, aniž by musel ÚOHS najisto prokázat a relevantními důkazy podložit, že k ovlivnění výběru

⁴⁹ § 263 odst. 2) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „2) Nedodrží-li zadavatel pravidla stanovená pro zadání veřejné zakázky nebo pro zvláštní postup podle části šesté, přičemž tím ovlivní nebo může ovlivnit výběr dodavatele nebo výběr návrhu, a dosud nedošlo k uzavření smlouvy, Úřad zruší zadávací řízení nebo soutěž o návrh nebo jen jednotlivý úkon zadavatele.“

⁵⁰ ŠEBESTA, Milan a kol. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. xxv, str. 1559

⁵¹ KRČ, Robert. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv., str. 953.

skutečně došlo. Oproti předchozí právní úpravě již není potřeba, aby se jednalo o podstatný vliv. Jakékoliv nezákonné jednání zadavatele, které ovlivnilo či mohlo ovlivnit výběr, bude správním deliktem⁵². Rozdílný názor má Tomáš Kruták v komentáři k ZZVZ, kde uvádí, že „Nadále bude podle našeho relevantní závěr, ke kterému dospěla judikatura správních soudů, a to že jakékoliv automatické přijetí konstrukce založené na domněnce „určitě existujících“ jiných dodavatelů, kteří „určitě mohli“ podat nabídku, pokud by zadavatel neporušil zákon, je nepřijatelné. Dopad na výběr dodavatele nebo návrhu proto musí být konkrétní, prokazatelný a v rozhodnutí o uložení pokuty musí být konkretizován“⁵³.

Příkladem přestupkového jednání dle ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ je např. „nedodržení pravidel stanovených zákonem je nesprávné stanovení předpokládané hodnoty, pokud by mělo za následek použití mírnějšího režimu pro její zadání (nadlimitní veřejná zakázka by byla zadávána v podlimitním režimu). Pokud by však předpokládaná hodnota nadlimitní veřejné zakázky byla stanovená sice nepřesně, ale zadavatel by postupoval v nadlimitním režimu, k ovlivnění výběru dodavatele by nedošlo a skutková podstata deliktu by nebyla naplněna“⁵⁴.

3.2.3.2 § 268 odst. 1 písm. b) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

Stanovení zadávacích podmínek je základem pro správný výběr dodavatele. Tyto zadávací podmínky musí být stanoveny tak, aby byly shodné pro všechny a aby bezdůvodně přímo či nepřímo nezaručovaly konkurenční výhodu některému z dodavatelů – viz předchozí kapitola č. 3.1.4.

Skutkovou podstatou tohoto nového přestupkového jednání, které se v předchozím zákoně nevyskytovalo, je existence takových zadávacích podmínek, které neodpovídají zákonu. Toto ustanovení se tedy nevztahuje na samotný výběr dodavatele, ale na tyto zadávací podmínky. I v tomto případě se pro naplnění skutkové podstaty přestupkového jednání vyžaduje, aby na základě takto chybně stanovených zadávacích podmínek došlo k uzavření smlouvy na veřejnou zakázku. Podstatou zkoumání ÚOHS tedy nebude samotný proces výběru dodavatele, ale pouze tyto zadávací podmínky. Zbytečná přísnost zákona v tomto

⁵² MACEK, Ivo. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Vydání první. Praha: Leges, 2017., str. 799

⁵³ KRUTÁK, Tomáš. *Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1.9.2020*, Olomouc: ANAG, 2016-. Právo. str. 726

⁵⁴ HERMAN, Pavel a kol. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016., str. 565.

směru je spatřována ve skutečnosti, že jakékoliv porušení zákonnosti zadávacích podmínek je nutné trestat uložením pokuty, byť tato pokuta bude závislá na míře pochybení zadavatele. K tomuto se vyjadřuje Robert Krč v komentáři k ZZVZ, kde uvádí, že „jde o krok nesprávným směrem, protože dle našeho soudu UOHS by se při své činnosti neměl zabývat nepodstatnými porušeními zákona“⁵⁵.

3.2.3.3 § 268 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

Skutkovou podstatou tohoto přestupkového jednání je ta skutečnost, že zadavatel svým jednáním poruší ustanovení § 216 odst. 1) nebo odst. 2) ZZVZ⁵⁶ tím, že nerespektuje povinnost uchovávat dokumentaci v listinné nebo elektronické podobě a výstupy z ústní komunikace a to po dobu 10 let od ukončení zadávacího řízení. Tuto zadávací dokumentaci je zadavatel povinen pořizovat a uchovávat takovým způsobem, aby ji mohl doložit v jakékoliv fázi zadávacího řízení.

Jedná se o další z množiny přestupkových jednání, které nemají vliv na samotný výsledek veřejné zakázky a ani na průběh zadávacího řízení. Tato povinnost archivace dokumentace k zadávacímu řízení vede k transparentnosti celého procesu a umožňuje následnou kontrolu ze strany Úřadu.

Je ale otázkou, zda lhůta 10 let není nadbytečná. Vzhledem k tomu, že po dobu 10 let již bude veřejná zakázka ukončena, předmět veřejné zakázky již bude využíván (v případě stavebních prací) či spotřebován (v případě služeb nebo dodávek), nebude zde již možnost nějaké nápravy v případě následně zjištěného pochybení. K promlčení přestupkového jednání dochází po 5 letech od spáchání přestupku a z tohoto důvodu se může zdát takto stanovená lhůta zbytečná.

⁵⁵ KRČ, Robert. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv., str. 954

⁵⁶ § 216 odst. 1) a 2) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „1) Zadavatel je povinen uchovávat dokumentaci o zadávacím řízení, kterou tvoří všechny dokumenty v listinné nebo elektronické podobě a výstupy z ústní komunikace, jejichž pořízení v průběhu zadávacího řízení, popřípadě po jeho ukončení, vyžaduje tento zákon, včetně úplného znění originálů nabídek všech dodavatelů, a to po dobu 10 let ode dne ukončení zadávacího řízení nebo od změny závazku ze smlouvy na veřejnou zakázku, nestanoví-li jiný právní předpis lhůtu delší.

2) Zadavatel je povinen pořizovat dokumentaci o zadávacím řízení takovým způsobem, aby byl schopen v případě potřeby doložit dokumentaci k aktuální fázi zadávacího řízení.“

3.2.3.4 § 268 odst. 1 písm. d) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

K naplnění skutkové podstaty tohoto přestupku je zapotřebí, aby zadavatel při vypořádávání námitek zaslaných stěžovatelem, nepostupoval dle ustanovení § 245 odst. 1) 2) 3) nebo 4) ZZVZ⁵⁷. Rozpor mezi tímto ustanovením a nezákonným postupem zadavatele může být např. v opožděném zaslání rozhodnutí o těchto námitkách, nesrozumitelné nebo povrchní vyjádření ke skutečnostem, které uváděl stěžovatel, či nedostatečné poučení zadavatele o možnosti obrátit se na Úřad s návrhem o přezkum úkonů. Stejně jako předchozí ustanovení o přestupku, nemá ani toto ustanovení vliv na samotný výběr dodavatele.

3.2.3.5 § 268 odst. 1 písm. e) zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

Tento přestupek již absolutně nesouvisí s jednáním zadavatele vůči dodavateli, ale s jednáním zadavatele vůči Úřadu a to zejména nesplněním povinnosti zadavatele v uvedených časových lhůtách doručit své vyjádření k návrhu na přezkum úkonů zadavatele či zadávací dokumentaci ke konkrétní veřejné zakázce. Tato časová lhůta je 10 dní a přestupkem je jakékoliv nedodržení této lhůty.

3.2.3.6 Ukládání pokuty za přestupky dle § 268 odst. 1 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

V ustanovení § 268 odst. 2) a 3) (v případě zadávání koncesí) ZZVZ jsou uvedeny sankce za uvedené jednání v maximální možné míře. Záleží tedy zcela na uvážení Úřadu, jak vysokou pokutu za přestupkové jednání zadavateli uloží. Vždy se bude rozhodovat na

⁵⁷ § 245 odst. 1)2)3) a 4) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „Zadavatel do 15 dnů od doručení námitek odešle rozhodnutí o námitkách stěžovateli. V rozhodnutí uvede, zda námitkám vyhovuje nebo je odmítá; součástí rozhodnutí musí být odůvodnění, ve kterém se zadavatel podrobně a srozumitelně vyjádří ke všem skutečnostem uvedeným stěžovatelem v námitkách. Pokud zadavatel námitkám vyhová, sdělí v rozhodnutí současně, jaké provede opatření k nápravě.

(2) Pokud zadavatel neshledá důvody pro vyhovění, námitky rozhodnutím odmítne. Za odmítnutí se považuje i částečné vyhovění námitkám nebo provedení jiného opatření k nápravě, než kterého se stěžovatel v námitkách domáhal. Provede-li zadavatel jiné opatření k nápravě, než kterého se stěžovatel domáhá, je stěžovatel oprávněn podat nové námitky i proti takovému opatření k nápravě.

(3) Zadavatel odmítne rovněž námitky, které a) nejsou podané oprávněnou osobou podle § 241, b) jsou podány opožděně, nebo c) nesplňují náležitosti podle § 244.

(4) Pokud zadavatel námitky odmítne, poučí stěžovatele v rozhodnutí o námitkách o možnosti podat ve lhůtě podle § 251 odst. 2 návrh na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele u Úřadu a o povinnosti doručit v téže lhůtě stejnopis návrhu zadavateli.

základě závažnosti jednání a na závažnosti důsledku konkrétního jednání zadavatele. Rozhodnutí o výši pokuty musí Úřad vždy řádně odůvodnit.

„Za přestupkové jednání v rámci zadávání veřejných zakázek je možné uložit pokutu ve výši 10 % ceny veřejné zakázky nebo do 20.000.000,- Kč. Za pochybení v rámci spolupráce s Úřadem je maximální pokuta, kterou tento úřad může uložit ve výši 1.000.000,- Kč“⁵⁸.

3.2.4 Přestupky zadavatele dle ustanovení § 269 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

ZZVZ stanoví, že přestupku při uveřejňování dle ustanovení § 269 se dopustí zadavatel tím, že:

„(1) Zadavatel se dopustí přestupku při uveřejňování podle tohoto zákona tím, že

a) neodešle k uveřejnění oznámení o zadání veřejné zakázky nebo oznámení o uzavření rámcové dohody v souladu s tímto zákonem,

b) neodešle k uveřejnění oznámení o zrušení zadávacího řízení v souladu s tímto zákonem,

c) neodešle k uveřejnění oznámení o změně smlouvy na veřejnou zakázku v souladu s tímto zákonem,

d) neodešle k uveřejnění oznámení o změně doby trvání dynamického nákupního systému na veřejnou zakázku v souladu s tímto zákonem,

e) neuveřejní písemnou zprávu zadavatele v souladu s § 217 odst. 5.

(2) Veřejný zadavatel se dopustí přestupku při uveřejňování podle tohoto zákona tím, že neuveřejní uzavřenou smlouvu na veřejnou zakázku podle § 219 odst. 1

(3) Za přestupek se uloží pokuta do

a) 1000000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 2,

b) 200000 Kč, jde-li o přestupek podle odstavce 1“⁵⁹.

Povinnost uveřejňovat souvisí především se zásadou transparentnosti a přístupem veřejnosti k údajům o konkrétních veřejných zakázkách. Uveřejněním je ochráněn princip veřejné publicity výsledku zadávacího řízení a dále je jím umožněna kontrola postupu zadavatele. Tato kontrola může být díky uveřejnění provedena ze strany veřejnosti.

Předchozí právní úprava se problematiky přestupků na úseku zveřejňování dotýkala pouze obecným ustanovením. Shora uvedené ustanovení naopak konkrétně stanoví, čím přesně se zadavatel dopustí konkrétního přestupku. Stejně jako u ustanovení § 268 ZZVZ, platí

⁵⁸ § 268 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

⁵⁹ § 269 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

i v případě tohoto ustanovení, že za přešupku lze považovat pouze jasně uvedené jednání, které vychází z citovaného ustanovení. Žádná odchylka od taxativně vymezených případů se nemůže řadit mezi přešupky proti uveřejnění. Je otázka, zda půjde tyto další případy podřadit pod obecnější ustanovení § 268 odst. 1 písm. a) ZZVZ. Stejně jako u předchozího přešupkového jednání je i v tomto případě stanovena objektivní odpovědnost, takže není podstatné, zda k pochybení na straně zadavatele došlo úmyslně či z nedbalosti.

Při uveřejňování dokumentů, které jsou uvedeny mimo jiné v ustanovení o přešupcích a jejichž neuveřejněním bude naplněna skutková podstata tohoto přešupku, je velice důležité, aby byly dodrženy jednotlivé lhůty, které jsou zákonem stanoveny. Při posuzování toho, zda k přešupku došlo, bude sledováno právě marné uplynutí lhůty a zpoždění byt' o jeden den již bude považováno za přešupkové jednání.

U přešupkového jednání uvedeného v ustanovení odst. 2 citovaného § je podmínka, že tohoto přešupkového jednání se může dopustit pouze veřejný zadavatel – viz kapitola 3.1.5. Na rozdíl od předchozího právního předpisu byly pokuty za tyto přešupky související s uveřejňováním sníženy a to konkrétně na maximální výši 200.000,- Kč u přešupků dle § 269 odst. 1 ZZVZ a na maximálně 1.000.000,- Kč u přešupků dle § 269 odst. 2. ZZVZ.

3.2.5 Společná ustanovení k přešupkům dle ustanovení § 270 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Stávající ustanovení § 270 ZZVZ je výsledkem novelizace zákonem č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich.

§ 270 ZZVZ nově obsahuje ustanovení týkající se „společenské škodlivosti přešupku, dále odpovědnosti fyzické osoby, pravidla pro určení výměry pokuty v případě, kdy má být uložen zákaz plnění ze smlouvy a také ustanovení ohledně promlčecí doby“⁶⁰.

⁶⁰ § 270 odst. 1) až 9) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek: „Má se za to, že čin, který vykazuje formální znaky přešupku podle tohoto zákona, je společensky škodlivý.

(2) K odpovědnosti fyzické osoby za přešupku podle tohoto zákona se nevyžaduje zavinění. Fyzická osoba za přešupku neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přešupku zabránila.

(3) Má-li být uložen zákaz plnění smlouvy, přihlédne se při určení výměry pokuty zadavateli též k tomu, v jakém rozsahu bylo již ze smlouvy plněno.

(4) Přešupky při uveřejňování nejsou trvajícím přešupky.

(5) Promlčecí doba činí 5 let.

(6) Promlčecí doba se přerušuje

a) oznámením o zahájení řízení o přešupku, b) vydáním rozhodnutí, jímž je obviněný uznán vinným.

Na základě odst. 1 citovaného ustanovení lze dovodit, že materiální znak přestupkového jednání, kterým je společenská škodlivost, bude naplněna formálním znakem přestupkového jednání, které je uvedeno v ustanovení o přestupcích. K touto se vyjádřil Kamil Jelínek ve svém praktickém komentáři k ZZVZ, kde uvedl, že: „*Úřad zásadně nemá povinnost se naplněním materiálního znaku zabývat, resp. konstatovat, že materiální stránka přestupku byla v dané věci naplněna. Tímto tedy odpadá povinnost ÚOHS zabývat se materiální stránkou věci*“⁶¹.

V ustanovení odst. 2 citovaného § je upravena možnost pro fyzickou osobu uplatnit liberalizační důvod pro zproštění odpovědnosti za přestupkové jednání. Toto ustanovení je zaměřeno pouze na fyzickou osobu. Právnícké osobě je tato možnost zprostit se odpovědnosti za přestupkové jednání dána na základě přestupkového zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich⁶².

V neposlední míře je důležité zmínit promlčecí lhůtu. Tato byla zákonodárcem stanovena na dobu 5 let od doby spáchání přestupkového jednání. Tuto promlčecí dobu je možné přerušit úkony, které jsou stanoveny v zákoně. V případě přerušení promlčecí doby začíná běžet nová pětiletá promlčecí doba. Nejpozději dojde k promlčení přestupkového jednání souvisejícího s veřejnými zakázkami za 10 let od jeho spáchání.

3.2.6 Závěr

V rámci této kapitoly bylo analyzováno protiprávní jednání uvedené v ZZVZ, na jehož základě se zadavatel může dopustit přestupkového jednání. Toto jednání je v ZZVZ taxativně vymezeno v kapitole 3.2.3. a v kapitole 3.2.4. a od této definice se při posuzování přestupkového jednání nelze odchýlit. Za takovéto jednání je Úřad povinen uložit zadavateli sankci. Tato sankce se bude odvíjet od zjištěného pochybení zadavatele a Úřad je povinen její výši ve svém rozhodnutí řádně odůvodnit.

(7) *Přerušením promlčecí doby počíná běžet promlčecí doba nová.*

(8) *Byla-li promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zanikne nejpozději uplynutím 10 let od jeho spáchání.*

(9) *Přestupky podle tohoto zákona projednává Úřad.*

⁶¹ JELÍNEK, Kamil. Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2022., str. 711

⁶² § 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich: „*Právnícká osoba za přestupek neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby přestupku zabránila.*“

Tabulka 2: četnost jednotlivých přestupků v rámci let 2016 – 2021 dle Úřadu

Celá ČR	2016	2017	2018	2019	2020	2021	Celkem
§ 268/1 písm. a)	0	3	10	15	22	36	86
§ 268/1 písm. b)	0	0	3	1	13	8	25
§ 268/1 písm. c)	1	0	0	0	0	0	1
§ 268/1 písm. d)	0	6	27	12	7	4	56
§ 268/1 písm. e)	0	24	30	23	11	7	95
§ 269/1 písm. a)	3	0	0	6	0	1	10
§ 269/1 písm. c)	0	0	0	0	1	0	1
§ 269/1 písm. e)	1	0	2	8	2	6	19
§ 269/2	4	5	4	16	11	210	250
Celkem	9	38	76	81	67	272	543

Zdroj: vlastní zpracování

Z uvedené tabulky č. 2 je zřejmé, že mezi nejčastější přestupkové jednání lze zařadit to, které souvisí s uveřejňováním či s komunikací s Úřadem a týká se právě dodržování zákonem stanovených lhůt. Nejde ani tak o to, že by k uveřejňování nedocházelo vůbec, ale spíše o to, že se konkrétní materiály uveřejní až po marném uplynutí lhůty. Je tedy na zvážení, zda jsou zákonodárcem určené lhůty při uveřejňování či komunikaci s Úřadem adekvátní a zda je na místě, aby následovala sankce i za minimální marné uplynutí těchto lhůt.

3.3 Trestně – právní jednání související s veřejnými zakázkami

3.3.1 Úvod

Představa, že by s veřejnými zakázkami nesouvisela žádná trestná činnost je velice klamavá. Jedná se o oblast, kde veřejný sektor přichází z potřebou realizovat konkrétní cíle a soukromí sektor přichází z nabídkou této realizace. Pro soukromý sektor jsou tyto zakázky velice zajímavé, jak z hlediska platební jistoty ze strany veřejného sektoru, tak z hlediska objemu finančních prostředků. Z tohoto důvodu může být motivace pro získání konkrétních veřejných zakázek pro konkrétní dodavatele tak veliká, že se tito dodavatelé mohou uchýlit k nekalým praktikám. Tyto nekalé praktiky lze obecně označit jako manipulaci veřejných zakázek. Tato manipulace je spojena s dílčími pojmy: korupce; úplatkářství; úřední osoba; zneužití pravomoci úřední osoby; zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky; pletichy při zadávání veřejné zakázky. Manipulace s veřejnými zakázkami prochází celým procesem zadávání veřejných zakázek a to už od identifikace potřeb až po kontrolu plnění. Konkrétně lze uvést, že v rámci veřejných zakázek lze manipulovat proces definování veřejné zakázky,

dále přípravu zakázky a zadávací dokumentace, hodnocení nabídek a výběr dodavatele a realizace zakázky. V knize Průvodce zadáváním veřejných zakázek: nové možnosti zhodnocení veřejných prostředků Radek Jurčík uvádí, že „v těchto fázích veřejné zakázky lze nejčastěji identifikovat korupční rizika, příležitosti a vnější projevy korupce“⁶³. Podobně se k tomu vyjadřuje také Jan Chmelík ve své knize Korupce a úplatkářství, kde uvádí, že „Mezi klíčová korupční rizika patří přizpůsobení veřejné zakázky očekávanému vítězi výběrového řízení, známé také jako tzv. ušití na míru. Zaměstnanec, úředník, vedoucí funkcionář apod. nastaví předmět veřejné zakázky, technické parametry zakázky, podmínky, kvalifikační kritéria a další dokumentaci tak, aby vyhovovala předem vybranému zájemci za poskytnutý úplatek“⁶⁴.

TrZ upravuje protiprávní jednání související s veřejnými zakázkami v hlavě VI – trestné činy hospodářské, díl 3 – Trestné činy proti závazným pravidlům tržní ekonomiky a oběhu zboží ve styku s cizinou. Zde se této problematice týká ustanovení § 256 – Zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě a dále ustanovení § 257 – Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži. Další ustanovení trestního zákoníku, který se týká veřejných zakázek je § 248 odst. 2 tr. zákoníku – Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže. S tímto výčtem koresponduje článek Pavla Šámala „trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek“ z roku 2015, ve kterém uvádí, že „trestní zákoník obsahuje celkem 3 trestné činy, které se vztahují k veřejným zakázkám: porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 alinea druhá Tr.Z., zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě podle § 256 Tr.Z. a pletichy při zadávání veřejné zakázky a při veřejné soutěži dle § 257 Tr.Z.“⁶⁵. Milan Friedrich v závěru svého článku „Trestní odpovědnost zadavatelů veřejných zakázek za vybrané trestné činy“ upřesňuje, že „se závadným jednáním zadavatele při zadávání veřejných zakázek může být spjata celá řada dalších nejen hospodářských

⁶³ JURČÍK, Radek, MRAVCOVÁ, Jana, ed. *Průvodce zadáváním veřejných zakázek: nové možnosti zhodnocení veřejných prostředků*. Praha: Otevřená společnost, 2009., str. 28

⁶⁴ CHMELÍK, Jan a TOMICA, Zdeněk. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011. 283 s., str. 45.

⁶⁵ Prof. JUDr. ŠÁMAL Pavel, Ph.D., *Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek*, [online], 2015, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/trestne-ciny-souvisejici-se-zadavanim-a-realizaci-verejnych-zakazek#:~:text=Trestn%C3%A9%20C4%8Diny%20souvisej%C3%ADc%C3%AD%20se%20zad%C3%A1v%C3%A1n%C3%ADm%20a%20realizac%C3%AD%20ve%20ve%C5%99ejn%C3%BDch,TrZ%20v%20oblasti%20ve%C5%99ejn%C3%BDch%20zak%C3%A1zek%20...%20Dal%C5%A1%C3%AD%20polo%C5%BEky>

trestných činů“⁶⁶. Vzhledem k tomu, že analýza všech trestných činů, které mohou souviset s problematikou veřejných zakázek by byla velice obsáhlá, bude tato analýza zaměřena na shora uvedené trestné činy.

3.3.2 Korupce

Lze konstatovat, že s manipulací veřejných zakázek (a nejen jich) jde ruku v ruce také korupce. Jen těžko si lze představit, že by k vědomím manipulacím nedocházelo ve spojení s korupcí. V odborné literatuře existuje několik definic, které tento pojem objasňují či přibližují. Jan Horník v knize „Základní minimum o korupci“ uvádí, že „*Korupce bývá označována jako souhrnné označení pro jednání, při kterých je pomocí hmotného obohacení nebo zvýhodnění ovlivňována osoba pověřená vykonáním určitého (často veřejného) zájmu*“⁶⁷. Další z definic korupčního jednání lze uvést tu, kterou uvádí Jan Chmelík v knize „Korupce a úplatkářství“ „*korupcí lze označit jednání, kterým se na určitou osobu působí různými prostředky, zpravidla prostými přímého fyzického násilí, aby osoba jednala buď proti dobrým mravům, nebo proti svým úředním povinnostem*“⁶⁸.

V českém právním řádu lze najít znaky definující korupční jednání v TrZ., konkrétně v ustanovení § 334 TrZ, které upravuje společné ustanovení k úplatkářství. V odst. 1 citovaného ustanovení je uvedeno, že: „*Úplatkem se rozumí neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok*“⁶⁹.

Aby jednání mohlo být tedy identifikováno jako korupční, mělo by splňovat základní předpoklady, kterými jsou: jednání mezi dvěma a více stranami, kde jedna ze stran působí na druhou, aby porušila své povinnosti a za toto porušení ji nabízí nějaký prospěch. Druhá strana s tímto porušením souhlasí a na základě porušení svých povinností získává první strana prospěch, na který by správně neměla nárok. Podobně se k tomuto vyjadřuje opět Jan Chmelík v knize „Korupce a úplatkářství“, kde uvádí, že „*korupce je vztah dvou subjektů jednajících v rozporu s dobrými mravy spočívající v nabídce, příslibu, realizování výhody v něčí prospěch nebo akceptování takového požadavku za vyžádanou, nabídnutou nebo*

⁶⁶ Mgr. FRIEDRICH Milan, *Trestní odpovědnost zadavatelů veřejných zakázek za vybrané trestné činy*, [online], 2019, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestni-odpovednost-zadavatelu-verejnych-zakazek-za-vybrane-trestne-ciny-110074.html>

⁶⁷ HORNÍK, Jan a ŽUFANOVÁ, Hana. *Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol*. Praha: Wolters Kluwer, 2014., str. 33

⁶⁸ CHMELÍK, Jan a TOMICA, Zdeněk. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011., str. 15

⁶⁹ § 334 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník

*slíbenou odměnu*⁷⁰. V tomto duchu lze uvést ještě jednu definici korupce, kterou uvádí Pavel Vantuch ve své knize „korupce a kriminalita“, kde uvádí, že „*Korupce zahrnuje všechny projevy jimiž získává neoprávněný majetkový prospěch subjekt, který za to poskytuje jakékoliv výhody straně, která prospěch poskytuje*“⁷¹.

V TrZ je problematika týkající se korupčního jednání označena jako úplatkářství. Tomuto se TrZ blíže věnuje v ustanovení § 331 až § 334 TrZ, které se týkají úplatkářství a to ve smyslu přijetí úplatku (§ 331 TrZ), podplácení (§ 332 TrZ), nepřímé úplatkářství (§ 333 TrZ) a společných ustanovení (§ 334 TrZ). Následující kapitoly se budou této problematice věnovat pouze obecně, aby byl poskytnut určitý exkurz do této jinak velice rozsáhlé problematiky.

3.3.2.1 Přijetí úplatku dle § 331 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Za přijetí úplatku je dle tohoto ustanovení posuzováno jednání pachatele, který „*sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného pro sebe nebo pro jiného přijme nebo si dá slíbit úplatek*“⁷². Jedná se tedy o skutkovou podstatu, která se dotýká toho, kdo úplatek přijímá.

Velice důležitá ve spojení s přijetím úplatku je definice „obstarávání věcí obecného zájmu“. Jan Chmelík v knize „Korupce a úplatkářství“ uvádí, že tímto obstaráváním se rozumí „*činnost, která souvisí s plněním úkolů, týkajících se věcí obecného zájmu, tedy nejen rozhodování orgánů státní moci a správy, ale i jiná činnost při uspokojování zájmů občanů a právnických osob v oblasti materiálních, sociálních, kulturních a jiných potřeb*“⁷³. Kamil Jelínek v komentáři k TrZ uvádí, že „*podle ustáleného výkladu se obstaráváním věcí obecného zájmu v nauce i praxi rozumí obstarávání všech úkolů, na jejichž splnění má zájem celá společnost nebo alespoň větší skupina občanů*“⁷⁴.

⁷⁰ CHMELÍK, Jan a TOMICA, Zdeněk. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011., str. 25

⁷¹ VANTUCH, Pavel. *Korupce a kriminalita*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008., str. 7

⁷² § 331 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁷³ CHMELÍK, Jan a TOMICA, Zdeněk. *Korupce a úplatkářství*. Praha: Linde, 2011., str. 104

⁷⁴ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, str. 497

Je zde tedy podmínka, aby samotný úplatek (přijatý či nabídnutý) souvisel s činností týkající se obstarávání věcí obecného zájmu. Důvodem takového úplatku bude zajištění obstarání věcí obecného zájmu u osoby, která o tomto obstarání rozhoduje ve prospěch pachatele.

V odst. 2 citovaného ustanovení je uvedeno, že „*Kdo za okolností uvedených v odstavci 1 úplatek žádá, bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až pět let*“⁷⁵. Tato skutková podstata se vztahuje na situaci, kdy si o úplatek řekne sama osoba, která obstarává věci obecného zájmu. Není zde podstatné, jakým způsobem si o úplatek tato osoba řekne, podstatné je, že z jejího chování je možné tento požadavek dovodit. K tomuto se vyjadřuje také Kamil Jelínek ve svém komentáři k TrZ, kde uvádí, že „*Nemusí jít o přímé vyslovení požadavku, ale postačí určitý náznak, z něhož je nepochybné, že pachatel navozuje situaci, aby mu byl určitý úplatek slíben nebo nabídnut*“⁷⁶. Tuto situaci zákonodárce trestá přísněji než skutkovou podstatu uvedenou v odst. 1 citovaného ustanovení. Jde totiž o nebezpečnější situaci, která podryvá očekávání společnosti vůči veřejné správě, která má být nezkorumpovatelná.

3.3.2.2 Podplácení dle § 332 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Podplácením se dle odst. 1 citovaného ustanovení rozumí jednání, kdy pachatel „*sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s obstaráváním věcí obecného zájmu, nebo kdo sám nebo prostřednictvím jiného poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek jinému nebo pro jiného v souvislosti s podnikáním svým nebo jiného*“⁷⁷.

Na rozdíl od předchozího ustanovení se toto jednání bude týkat pachatele, který úplatek pro osobu, která obstarává věc obecného zájmu, nabízí. Důvodem této nabídky bude stejně jako v předchozím ustanovení zajištění prospěšnosti této věci obecného zájmu pro pachatele. K naplnění skutkové podstaty tohoto činu není podstatné, zda k přijetí úplatku dojde, ale trestná je již jeho nabídka či příslib.

⁷⁵ § 331 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁷⁶ JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, str. 498

⁷⁷ § 332 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

3.3.2.3 Nepřímé úplatkářství dle § 333 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Nepřímého úplatkářství se pachatel dopustí tehdy, kdy „*sám nebo prostřednictvím jiného žádá, dá si slíbit nebo přijme úplatek za to, že bude svým vlivem nebo prostřednictvím jiného působit na výkon pravomoci úřední osoby*“⁷⁸. Toto ustanovení pamatuje také na situaci, kdy pachatel „*sám nebo prostřednictvím jiného z důvodu uvedeného v odstavci 1 jinému poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek*“⁷⁹.

Toto ustanovení vychází z obou předchozích citovaných ustanovení TrZ a konkretizuje situaci, kdy bude úplatek požadován tím (nebo nabízen tomu), kdo svým jednáním bude působit na výkon pravomoci úřední osoby. Oproti předchozím ustanovením je rozdíl v adresátovi negativního ovlivňování. Zatímco u předchozích ustanovení se počítá s ovlivňováním osoby obstarávající věci obecného zájmu, tak v tomto ustanovení se počítá s ovlivněním výkonu pravomoci úřední osoby. Tato úřední osoba je vymezena jednak v ustanovení § 127 TrZ a dále je pro účely ustanovení týkajících se úplatkářství rozšířena ve společných ustanovení uvedených v § 334 TrZ.

Pro naplnění této skutkové podstaty není podstatné, zda k samotnému ovlivnění úřední osoby nebo pouze pokusu o toto ovlivnění osobou pachatele vůbec došlo.

3.3.2.4 Společná ustanovení dle § 334 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Toto ustanovení obsahuje definici úplatku, za které je považována „*neoprávněná výhoda spočívající v přímém majetkovém obohacení nebo jiném zvýhodnění, které se dostává nebo má dostat uplácené osobě nebo s jejím souhlasem jiné osobě, a na kterou není nárok*“⁸⁰. Dále obsahuje rozšíření definice úřední osoby pro ustanovení týkající se úplatkářství a v neposlední řadě zde lze nalézt definici obstarávání věci obecného zájmu, za které se považuje „*těž zachování povinnosti uložené právním předpisem nebo smluvně převzaté, jejímž účelem je zajistit, aby v obchodních vztazích nedocházelo k poškozování nebo bezdůvodnému zvýhodňování účastníků těchto vztahů nebo osob, které jejich jménem jednají*“⁸¹.

⁷⁸ § 333 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁷⁹ § 333 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁸⁰ § 334 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁸¹ § 334 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

3.3.3 Úřední osoba

Úřední osoba je společností vnímána jako představitel státní moci, který vykonává pravomoci státu vůči ostatním osobám. Při tomto výkonu má k dispozici celou řadu zákonem vymezených pravomocí, které může vůči jednotlivcům uplatňovat a díky nim určovat těmto jednotlivcům jejich práva a povinnosti. Na takovouto úřední osobu je hleděno jako na představitele státu a v případě jejího pochybení je na toto hleděno společností jako na pochybení celého státního aparátu. Z tohoto důvodu je pro pachatele, které lze v rámci TrZ označit jako úřední osoby, pamatováno přísnější trestní sazbou.

Identifikace úřední osoby je v rámci TrZ stanovena v § 127 TrZ, kde je uveden taxativní výčet subjektů, které lze tímto termínem označit. Pro oblast veřejných zakázek bude zřejmě nejdůležitější vymezení úřední osoby uvedené jednak v písm. c) citovaného zákona, kde je uvedeno, že za úřední osobu lze mimo jiné považovat „jinou osobu zastávající funkci v jiném orgánu veřejné moci“⁸² a dále v písm. d) citovaného zákona, kde je uvedeno, že úřední osobou je také „člen zastupitelstva nebo odpovědný úředník územní samosprávy, orgánu státní správy nebo jiného orgánu veřejné moci“⁸³.

Za jinou osobou, která je uvedena v písm. c) citovaného ustanovení § 127 odst. 1 TrZ, budou považováni „vedoucí pracovníci těchto orgánů, ať již ústředních orgánů státní správy, tj. ministerstev a jiných úředních orgánů (náměstek ministra, státní tajemník ministerstva, předseda ČSU apod.) či jiných orgánů veřejné moci“⁸⁴. Za orgán veřejné moci se považuje např. „takový státní orgán, který již ze své podstaty a pozice ve státním aparátu má pravomoc rozhodovat o právech či povinnostech ostatních subjektů (např. soud)“⁸⁵.

Dle písm. d) citovaného ustanovení § 127 odst. 1 TrZ, půjde o člena obecního zastupitelstva či zastupitelstva kraje. Odpovědným úředníkem bude takový úředník, který při své činnosti vykonává jednak pravomoc v rámci obce či kraje nebo přenesenou působnost státní správy. Podobně se k tomuto tématu vyjadřuje Marek Fryšták ve své knize „Postavení úřední osoby v trestním právu“, kde uvádí, že „Půjde tedy o výšeč širší kategorie veřejných zaměstnanců

⁸² § 127 odst. 1 písm. c) zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník: „prezident České republiky, poslanec nebo senátor Parlamentu České republiky, člen vlády České republiky nebo jiná osoba zastávající funkci v jiném orgánu veřejné moci“

⁸³ § 127 odst. 1 písm. d) zákona č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník.

⁸⁴ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020. 2 svazky (xxx, 1-1642; ix, 1643-3331 stran). Beckova edice komentované zákony., str. 1177.

⁸⁵ FRYŠTÁK, Marek et al. *Postavení úřední osoby v trestním právu*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, 312 stran. Právní monografie, str. 29

(zaměstnanci veřejného sektoru placení z veřejných zdrojů), kteří se přímo podílejí na výkonu veřejné moci“⁸⁶.

Toto vymezení ale samo o sobě nestačí k tomu, aby bylo možno v souvislosti s trestnou činností na tyto osoby nahlížet jako na úřední osoby. Aby to možné bylo, je nutné aby tyto osoby při páchání trestné činnosti plnili úkoly vůči nebo pro společnost, které jim byly na základě zákonných pravomocí přiděleny či svěřeny. Pro uplatnění tohoto speciálního subjektu, kterým je úřední osoba, je velice důležité, „aby trestný čin byl spáchán v souvislosti s pravomocí a odpovědností úřední osoby“⁸⁷.

Pro odpovědnost takovéto úřední osoby uvedené v písmenu c) a d) citovaného ustanovení § 127 TrZ v oblasti veřejných zakázek, kde představitelé orgánů veřejné moci budou vystupovat jako veřejní zadavatelé, bude podstatné, že „jestliže z titulu své funkce úřední osoby, příslušný funkcionář majetkoprávně nezákonným způsobem zaváže stát jednáním, které sice není možno označit za výkon vrchnostenské správy, ale vyplývá z jeho postavení, tedy z toho, že jen on (nebo právě on) je jinak k němu kompetentní, neboť s jeho funkcí jako úřední osoby jsou daná oprávnění přímo a nedílně spojena, pak je takové jednání už z povahy věci učiněno v souvislosti s výkonem jeho pravomoci a v souvislosti s jeho odpovědností“⁸⁸.

V tomto případě bude následně možné při kvalifikaci konkrétních případů trestné činnosti týkající se veřejných zakázek použít přísnější skutkovou podstatu týkající se úřední osoby.

3.3.3.1 Zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Cílem § 329 TrZ je ochrana společenských zájmů před jednáním úředních osob, které by tyto společenské zájmy mohly úmyslně narušovat a tím podkopávat důvěru společnosti a jednotlivců v řádně a zákonně fungující státní systém.

§ 329 odst. 1 TrZ obsahuje ve svém ustanovení všechny 3 varianty, kterými lze pravomoc úřední osoby zneužít. Konkrétně je zde uvedeno, že:

„Úřední osoba, která v úmyslu způsobit jinému škodu nebo jinou závažnou újmu anebo opatřit sobě nebo jinému neoprávněný prospěch

⁸⁶ FRYŠTÁK, Marek et al. *Postavení úřední osoby v trestním právu*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, 312 stran. Právní monografie, str. 29

⁸⁷ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 1174.

⁸⁸ FRYŠTÁK, Marek et al. *Postavení úřední osoby v trestním právu*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi., str. 45

- a) vykonává svou pravomoc způsobem odporujícím jinému právnímu předpisu,
 - b) překročí svou pravomoc, nebo
 - c) nesplní povinnost vyplývající z její pravomoci,
- bude potrestána odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo zákazem činnosti.“⁸⁹

Pravomocí lze označit „soubor konkrétních mocenských oprávnění, jejichž výkon je konkrétní úřední osobě svěřen v mezích objektivních pravomocí orgánu veřejné moci, u nějž působí“⁹⁰.

Zneužití pravomoci dle § 329 odst. 1 písm. a) TrZ předpokládá porušení jakéhokoli právního předpisu, který činnost úřední osoby upravuje. Není rozhodující, o jakou právní normu se bude jednat a ani není rozhodující, jak závažné toto porušení ze strany úřední osoby bude a zda bude trvalé či následně opravené.

K překročení pravomoci dle § 329 odst. 1 písm. b) TrZ uvádí Filip Ščerba ve svém komentáři k TrZ, že „Překročením pravomoci se rozumí výkon pravomoci, která pachateli – úřední osobě nepřísluší“⁹¹. Podobně se k tomuto vyjadřuje také Antonín Drašík v komentáři k TrZ, kdy uvádí, že „O překročení pravomoci se jedná, jestliže úřední osoba rozhoduje nebo vykonává činnost v oblasti, která náleží do pravomoci jiné úřední osoby, přičemž se může jednat i o pravomoc svěřenou jejímu podřízenému nebo nadřízenému, pokud k jejímu výkonu ona sama není oprávněna“⁹².

Nesplněním povinnosti dle § 329 odst. 1 písm. c) TrZ představuje nejen situaci, kdy úřední osoba nesplní svou povinnost, která mu vyplývá z jiného právního předpisu, ale také nevyužití všech oprávnění, které tato úřední osoba k výkonu své pravomoci má a vzhledem k potřebám konkrétní situace může využít.

K naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu je třeba, aby ze strany úřední osoby došlo ke zneužití pravomoci, jejímž následkem bude způsobená újma jiné osobě. Není podstatné, zda tato újma bude materiální či nikoli. Stejně tak nebude podstatné, zda ke způsobení takovéto újmy v konečném důsledku dojde. Podstatný je zde úmysl pachatele směřující ke způsobení takovéto újmy. Stejně tak v základní skutkové podstatě není

⁸⁹ § 329 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

⁹⁰ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 2578

⁹¹ Tamtéž, str. 2586

⁹² DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 2605

podstatné, jak velká škoda mohla být jednáním pachatele (úřední osoby) způsobena či o jak velký neoprávněný prospěch šlo.

V § 329 odst. 2 TrZ jsou uvedeny skutkové podstaty, které umožňují uložení přísnější trestní sazby v případě, kdy např., „svým jednáním pachatel způsobí škodu ve výši přesahující částku 1.000.000,- Kč, spáchá takový čin na jiném pro jeho rasu, příslušnost k etniku či politickému přesvědčení, nebo získá tímto jednáním prospěch převyšující částku 1.000.000,- Kč. Za takovéto jednání hrozí pachateli trest odnětí svobody v rozmezí od tří let do deseti let“⁹³.

V § 329 odst. 3 TrZ je uvedeno jednání, za které hrozí pachateli trest odnětí svobody na pět až dvanáct let. Tato trestní sazba je podmíněna jednáním uvedeným v odst. 1 citovaného § 329 TrZ, kdy způsobená škoda či získaný prospěch související s tímto jednáním převyší částku ve výši 10.000.000,- Kč.

3.3.4 Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 odst. 2 alinea druhá zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Cílem ustanovení § 248 TrZ je především ochrana hospodářské soutěže, která je v případě funkčního stavu potřebná pro správný rozvoj jednotlivých hospodářských subjektů, kteří svou činností a zaměřením ovlivňují svou konkurenci a tím vzájemně přispívají k celkovému růstu a zdravému vývoji ekonomiky a společenského blahobytu. Podobný pohled na hospodářskou soutěž lze najít např. u Filipa Ščerby, který v komentáři k TrZ hodnotí hospodářskou soutěž jako „fiktivní prostor, v němž dochází zejména ke střetu nabídky a poptávky, vytváří se tak předpoklad pro rozvoj hospodářství a volného trhu. Podstatou je vlastní soutěž mezi jednotlivými subjekty o hospodářský prospěch, který může spočívat například ve zvýšení vlastního vlivu na relevantním trhu, respektive snahy o jeho ovládnutí, zvýšení vlastního hospodářského prospěchu nebo zvýšení konkurenceschopnosti“⁹⁴. Pavel Šámal ve svém komentáři k TrZ. k hospodářské soutěži uvádí, že ji lze identifikovat jako

⁹³ § 329 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: „Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, **a)** opatří-li činem uvedeným v odstavci 1 sobě nebo jinému značný prospěch, **b)** spáchá-li takový čin na jiném pro jeho skutečnou nebo domnělou rasu, příslušnost k etnické skupině, národnost, politické přesvědčení, vyznání nebo proto, že je skutečně nebo domněle bez vyznání, **c)** způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti orgánu státní správy, územní samosprávy, soudu nebo jiného orgánu veřejné moci, **d)** způsobí-li takovým činem vážnou poruchu v činnosti právnické nebo fyzické osoby, která je podnikatelem, **e)** spáchá-li takový čin zneužívaje bezbrannosti, závislosti, tísně, rozumové slabosti nebo nezkušenosti jiného, **nebo f)** způsobí-li takovým činem značnou škodu.“

⁹⁴ ŠČERBA, Filip a kol. Trestní zákoník: komentář. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 1986

„jako soupeření dvou nebo více hospodářských subjektů na téže straně tržních vztahů o dosažení hospodářského výsledku na daném segmentu trhu, a to takové soupeření, které vzájemně ovlivňuje hospodářskou činnost těchto subjektů a vytváří na straně druhých potenciálních účastníků tržních vztahů objektivní možnost volby mezi různými soutěžními nabídkami či poptávkami“⁹⁵.

Obecně lze říci, že ustanovení § 248 TrZ., ochraňuje celkem čtyři okruhy hospodářské soutěže, kterými jsou právní předpisy o nekalé soutěži - § 248 odst. 1 TrZ, právní předpisy na ochranu hospodářské soutěže - § 248 odst. 2 alinea první; právní předpisy o veřejných zakázkách - § 248 odst. 2 alinea druhá; a právní předpisy týkající se činnosti osob podnikajících na finančních trzích - § 248 odst. 2 alinea třetí.

Pro potřeby diplomové práce bude zaměřena pozornost na ochranu právních předpisů o veřejných zakázkách, tedy § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ.⁹⁶

Jak již bylo uvedeno, citované ustanovení poskytuje ochranu právním předpisům o veřejných zakázkách. Jedná se tedy o blanketní ustanovení, které odkazuje na právní předpisy upravující zadávání veřejných zakázek. V tomto případě se tedy jedná o odkaz na ZZVZ.

K naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu je třeba, aby došlo k závažnému porušení závazných pravidel, které povede k újmě většího rozsahu. V ustanovení TrZ ani ZZVZ není přímo stanoveno, kdy půjde o závažnou újmu způsobenou jinému dodavateli či zadavateli. Při hodnocení, zda bylo porušení závazných pravidel natolik závažné, aby se mohlo jednat o trestněprávní odpovědnost bude z nutné vycházet z konkrétních okolností daného případu. K tomuto se vyjadřuje také Pavel Šámal ve svém komentáři k TrZ, kde uvádí, že *„Ne všechny způsoby porušení závazných pravidel mají stejnou intenzitu, avšak z povahy věci vyplývá, že při posuzování závažnosti protiprávního jednání pachatele je třeba zvážit zejména rozsah a závažnost porušení konkrétního závazného pravidla pro průběh a výsledky zadávacího řízení a pro soutěžící dodavatele. Velmi důležité bude rovněž posoudit, zda šlo o ojedinělé porušení takového pravidla nebo součást širšího podobného jednání pachatele“⁹⁷.*

⁹⁵ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012., str. 2498

⁹⁶ § 248 odst. 2 alinea druhá zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: *„kdo v rozporu s jiným právním předpisem o veřejných zakázkách poruší závažným způsobem závazná pravidla zadávacího řízení a a způsobí tím ve větším rozsahu újmu jiným soutěžitelům nebo spotřebitelům, zadavateli nebo jinému dodavateli nebo opatří tím sobě nebo jinému ve větším rozsahu neoprávněné výhody.“*

⁹⁷ ŠÁMAL, Pavel a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012., str.. 2525

Trestného činu dle citovaného ustanovení § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ se může dopustit fyzická osoba. Předpokladem právní odpovědnosti této fyzické osoby bude, že se na ni vztahuje ZZVZ. V opačném případě by takováto osoba nebyla trestně odpovědná za tento konkrétní trestný čin. Naopak právnická osoba se tohoto činu dopustit nemůže, jelikož je vyloučena z trestní odpovědnosti na základě ustanovení § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších změn a předpisů⁹⁸ (dále jen TOPO).

Za tento trestný čin hrozí pachateli trest odnětí svobody až na 3 roky, zákaz činnosti nebo propadnutí věci. „Přísnější potrestání hrozí pachateli v případě, že se tohoto činu dopustí osoba, která bude členem organizované skupiny, dopustí se tohoto trestného činu opětovně nebo výše škody či výše získaného prospěchu překročí částku 1.000.000,- Kč“⁹⁹. V případě naplnění alespoň jedné z těchto podmínek hrozí takovéto osobě trest až 5 let odnětí svobody, peněžitý trest nebo propadnutí věci. „V případě, že by tímto jednáním osoba způsobila škodu více jak 10.000.000,- Kč nebo výše získaného prospěchu převýšila částku 10.000.000,- Kč nebo by toto jednání vedlo k úpadku jiného, hrozí trest odnětí svobody až na osm let“¹⁰⁰. Škody či osobní prospěch, které podmiňují zpřísněnou trestní sazbu, musí, na rozdíl od škody a prospěchu v odst. 1 citovaného ustanovení, opravdu vzniknout.

Tento trestný čin lze spáchat v jednočinném souběhu např. s trestným činem přijetí úplatku dle § 331 TrZ (viz kapitola 3.3.2.1.) nebo s trestným činem uplácení dle § 332 TrZ (viz kapitola 3.3.2.2.) „Naopak není možné tento trestný čin spáchat s trestným činem zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dle § 256 TrZ (viz kapitola 3.3.5) a s trestným činem

⁹⁸ § 7 zákona č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim: „*Trestnými činy se pro účely tohoto zákona rozumí zločiny nebo přečiny uvedené v trestním zákoníku, s výjimkou trestných činů zabiti (§ 141 trestního zákoníku), vraždy novorozeného dítěte matkou (§ 142 trestního zákoníku), účasti na sebevraždě (§ 144 trestního zákoníku), rvačky (§ 158 trestního zákoníku), soulože mezi příbuznými (§ 188 trestního zákoníku), dvojího manželství (§ 194 trestního zákoníku), opuštění dítěte nebo svěřené osoby (§ 195 trestního zákoníku), zanedbání povinné výživy (§ 196 trestního zákoníku), týrání osoby žijící ve společném obydlí (§ 199 trestního zákoníku), porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže podle § 248 odst. 2 trestního zákoníku, vlastizrady (§ 309 trestního zákoníku), zneužití zastupování státu a mezinárodní organizace (§ 315 trestního zákoníku), spolupráce s nepřitelem (§ 319 trestního zákoníku), válečné zrady (§ 320 trestního zákoníku), služby v cizích ozbrojených silách (§ 321 trestního zákoníku), osvobození vězně (§ 338 trestního zákoníku), násilného překročení státní hranice (§ 339 trestního zákoníku), vzpoury vězňů (§ 344 trestního zákoníku), nebezpečného pronásledování (§ 354 trestního zákoníku), opilství (§ 360 trestního zákoníku), proti branné povinnosti uvedených ve zvláštní části hlavě jedenácté trestního zákoníku, vojenských uvedených ve zvláštní části hlavě dvanácté trestního zákoníku a použití zakázaného bojového prostředku a nedovoleného vedení boje (§ 411 trestního zákoníku).*“

⁹⁹ § 248 odst. 3) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁰⁰ § 248 odst. 4) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

pletichy při zadání veřejné zakázky dle § 257 TrZ, (viz kapitola 3.3.6.) jelikož ustanovení § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ je k těmto trestným činům ve vztahu subsidiarity¹⁰¹.

3.3.5 Zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dle § 256 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník.

Dle § 256 odst. 1 TrZ se trestného činu zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dopustí ten, „*kdo v souvislosti se zadáním veřejné zakázky, s veřejnou soutěží nebo veřejnou dražbou v úmyslu způsobit jinému škodu nebo opatřit sobě nebo jinému prospěch zjedná některému dodavateli, soutěžiteli nebo účastníku dražby přednost nebo výhodnější podmínky na úkor jiných dodavatelů nebo soutěžitelů*“¹⁰².

Smyslem citovaného ustanovení je chránit zájmy společnosti na řádném a zákonném provedení veřejných zakázek dle ZZVZ. Tato ochrana je cílena na protiprávní jednání, které směřuje k úmyslnému poskytnutí určité přednosti nebo výhodnějších podmínek v souvislosti s konkrétní veřejnou zakázkou. Důvodem poskytnutí těchto institutů je především úmysl poškodit jiného dodavatele či pro sebe nebo pro jiného získat konkrétní prospěch.

Zadání veřejné zakázky není identické se zadáním veřejné zakázky dle § 2 ZZVZ, ale je spojeno se „*všemi související jednání, která předchází samotnému zadání veřejné zakázky*“¹⁰³. Z tohoto důvodu lze toto ustanovení TrZ uplatnit i při zadávání veřejné zakázky malého rozsahu ZZVZ, které se dle § 31 ZZVZ nemusí zadávat dle zadávacího řízení.

Jak bylo uvedeno v citovaném ustanovení § 256 TrZ, jednání pachatele bude směřovat k poskytnutí přednosti či výhodnějších podmínek.

Předností lze v souladu s tímto ustanovením považovat úmyslné jednání, kdy pachatel časově zvýhodní konkrétního dodavatele. Toto časové zvýhodnění se bude vztahovat k samotnému oznámení o zahájení zadávacího řízení, které ještě nebylo oficiálně vyhlášeno. Výhoda pro takto upřednostněného dodavatele bude především v časové možnosti lépe se připravit na následující oficiálně vyhlášené podmínky zadávacího řízení než budou mít ostatní dodavatelé.

Výhodnějšími podmínkami dle citovaného ustanovení 256 TrZ se rozumí jakékoli úmyslně vytvořené odlišné podmínky pro konkrétního dodavatele, která je způsobilá zvýhodnit

¹⁰¹ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 2002

¹⁰² § 256 odst. 1) zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹⁰³ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 2061

tohoto dodavatele vůči ostatním dodavatelům. Může se jednat např. o „*nastavení podmínek veřejné zakázky tak, že je schopen je splnit pouze jeden dodavatel*“¹⁰⁴ nebo o „*stanovení výhodnějšího způsobu podání nabídky nebo návrhu pro některého dodavatele*“¹⁰⁵ či o „*sdělení mu určitých bližších podmínek nebo realizačních či cenových nabídek jiných dodavatelů*“¹⁰⁶.

Tyto konkrétní způsoby jednání pachatele musí vést především k tomu, aby v jejich souvislosti mohlo dojít k poškození jiného dodavatele nebo k opatření prospěchu pro pachatele či někoho jiného. Výše škody či prospěchu, který by musel v souvislosti s tímto jednáním vzniknout není stanovena. Není ani důležité, aby škoda či prospěch opravdu vznikly. K trestnosti tohoto činu postačí, aby toto jednání vedlo ke způsobení škody či opatření prospěchu.

Pachatelem tohoto trestného činu může být jak fyzická osoba, tak, na rozdíl od trestného činu porušení pravidel hospodářské soutěže dle § 248 odst. 2 alinea druhá TrZ, i právnická osoba. Tato právnická osoba totiž není vyloučena z trestní odpovědnosti dle § 7 TOPO. Vzhledem k tomu, že jednání souvisí s veřejnými zakázkami, je předpoklad (ale ne podmínka), že i osoba pachatele bude úzce spojená s těmito veřejnými zakázkami ve smyslu např. zadavatele.

Přítěžující okolnosti, které podmiňují přísnější potrestání pachatele jsou uvedeny v § 256 odst.2) 3) a 4) TrZ. V odst. 2 citovaného ustanovení je uvedeno, že

*„Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, jestliže a) spáchá čin uvedený v odstavci 1 jako člen hodnotící komise, vyhlášovatel nebo pořadatel veřejné soutěže nebo veřejné dražby, licitátor nebo jako člen organizované skupiny, b) způsobí takovým činem značnou škodu, nebo c) získá-li takovým činem pro sebe nebo pro jiného značný prospěch“*¹⁰⁷.

Specifické postavení osoby pachatele jakožto člena hodnotící komise má svůj základ v § 42 ZZVZ, kde je v odst. 2 uvedeno, že „*u veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou vyšší než 300000000,- Kč zadavatel zajistí, aby hodnocení nabídek provedla komise, která má minimálně 5 členů, z nichž většina má příslušnou odbornost ve vztahu k předmětu veřejné*

¹⁰⁴ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 2064

¹⁰⁵ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 1953

¹⁰⁶ ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012., str. 2623

¹⁰⁷ § 256 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

zakázky¹⁰⁸. Přísnější trestní sazba v případě člena hodnotící komise je uplatněna zejména z důvodu zneužití důvěry zadavatele vůči takovéto osobě, která byla přizvána k tomu, aby správně a důvěryhodně posoudila předložené nabídky.

Způsobením značné škody či opatřením značného prospěchu se předpokládá překročení částky 1.000.000,- Kč. U této škody či osobního prospěchu je, oproti odst. 1 citovaného ustanovení, nutné, aby opravdu vznikla.

V odst. 3 citovaného ustanovení je uvedeno, že „*Stejně jako v odstavci 2 bude potrestán, kdo za okolností uvedených v odstavci 1 žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch*“¹⁰⁹. Jednání spočívající v žádání, přijmutí nebo slíbení vychází svou podstatou z trestného činu přijetí úplatku dle ustanovení § 331 TrZ (viz kapitola 3.3.2.1.), ke kterému je § 256 TrZ ve vztahu speciální skutkové podstaty. Za majetkový či jiný prospěch lze považovat jakýkoli prospěch pro pachatele. Není tedy důležité, zda půjde o prospěch finanční, materiální nebo zda se bude jednat o prospěch na pracovní úrovni, např. povýšení.

Odst. 4 § 256 TrZ postihuje nejpřísnější trestní sazbou jednání, kdy „*kdo za okolností uvedených v odstavci 1 žádá, přijme nebo si dá slíbit majetkový nebo jiný prospěch a spáchá takový čin jako úřední osoba, bude potrestán odnětím svobody na tři léta až deset let*“¹¹⁰. Důraz na nejpřísnější potrestání je zde uplatněn vůči úřední osobě – viz kapitola 3.3.3. Důvod tohoto nejpřísnějšího potrestání je zejména ve ztrátě důvěry společnosti vůči fungování státu v případě veřejných zakázek. Úřední osoba by měla být pro společnost zárukou absolutní nestrannosti a čistoty a její jednání by mělo zaručovat správné a transparentní jednání. Ztráta této důvěry společnosti vůči státu je jen těžko napravitelná a jedná se dlouhodobý proces.

Vzhledem k tomu, že v ustanovení § 256 TrZ není stanoveno, že by trestnost přípravy tohoto činu byla trestná, nelze tedy přípravu k tomuto činu postihovat v rámci trestněprávní odpovědnosti. „V rámci jednočinného souběhu lze tento trestný čin spáchat např. s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby dle ustanovení § 329. Vyloučen je naopak jednočinný souběh s trestným činem přijetí úplatku dle § 331, k němuž je § 256 ve vztahu speciality“¹¹¹.

¹⁰⁸ § 42 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek

¹⁰⁹ § 256 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹¹⁰ § 256 odst. 4 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹¹¹ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020., str. 2067

3.3.6 Pletichy při zadání veřejné zakázky a při veřejné soutěži dle § 257 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Jedná se o další ustanovení trestního zákoníku, které si klade za cíl chránit zájmy společnosti spočívající v řádném provedení veřejných zakázek dle ZZVZ. Toto konkrétní ustanovení uvádí, že:

„Kdo se dopustí pletich v souvislosti se zadáním veřejné zakázky nebo s veřejnou soutěží tím, že

a) lstí nebo pohrůzkou násilí nebo jiné těžké újmy přiměje jiného, aby se zdržel účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,

b) jinému poskytne, nabídne nebo slíbí majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži,

c) žádá nebo přijme majetkový nebo jiný prospěch za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení nebo ve veřejné soutěži, nebo

d) na základě dohody s jiným zájemcem nebo uchazečem vyvíjí činnost směřující k zadání veřejné zakázky za nepřiměřeně vysokou nebo jinak nevýhodnou cenu,

bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.“¹¹²

Jedná se tedy o takové protiprávní jednání, kdy se pachatel snaží svým jednáním ovlivnit to, kdo se účastní zadávacího řízení na konkrétní veřejnou zakázku a tím se snaží eliminovat přirozenou konkurenci dodavatelů. K ovlivňování může pachatel použít jeden ze čtyř uvedených způsobů. „Způsoby uvedené v 1. odstavci citovaného ustanovení pod písm. a) až c) mají za úkol přimět jiného, aby se sám zdržel v účasti na zadávacím řízení. Způsob uvedený v 1. odst. citovaného ustanovení pod písm. d) směřuje k tomu, výsledná cena veřejné zakázky byla nepřiměřeně vysoká“¹¹³.

Pletichami uvedenými v odst. 1 písm. a) citovaného ustanovení se rozumí lest, pohrůžka násilí a pohrůžka jiné těžké újmy. Lstí je v tomto případě rozuměno využití omylu, který buď pachatel sám vyvolá nebo jej pouze využije tím, že ponechá druhou stranu v omylu. Pohrůzkou násilí je rozuměno nebezpečí v užití fyzické síly vůči tomu, kdo by se chtěl zúčastnit zadávacího řízení. Toto nebezpečí použití fyzické síly nemusí být směřováno vůči potencionálnímu dodavateli, ale také vůči jeho osobám blízkým nebo vůči jeho majetku. Jak uvádí Antonín Draštík ve svém komentáři k TrZ „*taková hrozba nemusí být nutně vyjádřena*

¹¹² § 257 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹¹³ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 1963

výslovně, neboť stačí i konkludentní jednání způsobilé vyvolat obavu z násilí pro případ nepodrobení se vůli pachatele. Osoba, které je vyhrožováno, nemusí být ani osobně přítomna, neboť vyhrožovat ji lze násilím i dopisem, emailem nebo jakoukoli jinou cestou“¹¹⁴. Jiná těžká újma představuje jinou než fyzickou újmu. Tato újma bude směřována vůči dosavadnímu způsobu života oběti. může tedy představovat nebezpečí ztráty zaměstnání, rozvrácení rodiny či újmu na cti apod. Všechny tyto způsoby ovlivnění jiného v účasti na zadávacím řízení mají za cíl přimět druhého, aby se do zadávacího řízení na konkrétní veřejnou zakázku nepřihlásil. K dokonání tohoto trestného činu dle § 257 odst. 1 písm. a) až c) TrZ je důležité, aby se osoba, proti níž byly tyto pletichy použity, do zadávacího řízení skutečně nepřihlásila. „Pakliže se takováto osoba do zadávacího řízení přihlásí, je možné jednání, které bylo vůči ní provedeno kvalifikovat jako pokus trestného činu“¹¹⁵.

Pletichou uvedenou v odst. 1 písm. b) citovaného ustanovení se rozumí poskytnutí, nabídnutí či slíbení majetkového či jiného prospěchu. Toto jednání má charakter aktivního úplatkářství, kdy je úplatek nabízen jinému. Úplatek bude tedy nabízen jako odměna za neúčast v zadávacím řízení. Majetkový a jiný prospěch odpovídá majetkovému a jinému prospěchu uvedenému v souvislosti s trestným činem Zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dle § 256 TrZ (viz kapitola 3.3.5.) a poskytnutí, nabídnutí či slíbení takového majetkového či jiného prospěchu se shoduje s poskytnutím, nabídnutím či slíbením v rámci trestného činu podplácení dle § 332 TrZ (viz kapitola 3.3.2.2.). Toto jednání pachatele musí směřovat přímo vůči osobě po níž bude požadováno zdržení se účasti v zadávacím řízení a to buď přímo nebo i přes prostředníka. V případě použití těchto pletich uvedených v § 257 odst. 1 písm. b) není podstatné, zda nakonec dojde k získání majetkového či jiného prospěchu nebo zda osoba, proti které bylo toto jednání použito, se do zadávacího řízení nakonec přihlásí či nikoli.

Jednání uvedené v § 257 odst. 1 písm. c) má oproti předchozímu aktivnímu uplácení charakter pasivního uplácení, tedy že pachatel majetkový nebo jiný prospěch pro sebe žádá. Toto jednání má charakter trestného činu přijetí úplatku dle § 331 TrZ (viz kapitola 3.3.2.1.). „Je třeba zdůraznit, že na rozdíl od trestného činu přijetí úplatku dle § 331 odst. 1 nemůže být trestní odpovědnost dle 257 odst. 1 písm. c) založena na základě toho, že si určitá osoba

¹¹⁴ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 1964

¹¹⁵ Tamtéž, str. 1964

*toliko nechá slíbit úplatek za to, že se zdrží účasti v zadávacím řízení*¹¹⁶. Je zde tedy kladen důraz na skutečnost, že o úplatek bude ze strany pachatele požádáno či bude tento úplatek již přijat.

Za pletichy dle § 257 odst. 1 písm. d) TrZ se považuje činnost pachatele směřující k předložení nabídek, jejichž cena bude bezdůvodně vysoká. K tomu, aby takto předražená nabídka mohla v rámci zadávacího řízení uspět, je třeba, aby pachatel uzavřel dohodu s ostatními (nebo alespoň s některými) dodavateli o nabídkových cenách v rámci konkrétní zakázky. Následek takovéto dohody bude uzavření veřejné zakázky za cenu, která naprosto neodpovídá ceně v místě a čase obvyklou, ale bude z poskytnutých nabídek ekonomicky nejvýhodnější. „Formální náležitosti takovéto dohody nejsou stanoveny, plně postačí slovní (případně konkludentní) forma. Za trestnou se nepovažuje dohoda samotná, ale činnost, která je na základě této dohody uskutečňována“¹¹⁷.

Přítěžující okolnosti tohoto jednání jsou uvedeny v § 257 odst. 2 TrZ¹¹⁸. Těmito přítěžujícími okolnostmi je získání značného prospěchu úmyslným jednáním uvedeným v § 257 odst. 1 TrZ. Tímto značným prospěchem je částka převyšující 1.000.000,- Kč. Není zde podstatné, zda tento prospěch získá pachatel nebo někdo jiný. Druhou přítěžující okolností je, když pachatelem bude úřední osoba (viz kapitola 3.3.3). V případě druhé přítěžující okolnosti není podstatné, zda byl tímto jednáním získán prospěch pro pachatele či pro někoho jiného.

Nepřísnější potrestání v souvislosti s § 257 je uvedeno v odst. 3 citovaného ustanovení¹¹⁹. Důvodem pro kvalifikaci trestného činu dle tohoto odstavce bude výše opatřeného zisku, který v tomto případě musí být vyšší jak 10.000.000,- Kč. Ani v tomto případě není podstatné, zda zisk půjde přímo pachateli nebo jiné osobě. Druhým důvodem pro tuto kvalifikaci je postavení pachatele jako úřední osoby. Oproti odst. 2 citovaného ustanovení je ale pro tuto kvalifikaci nutné, aby pachatel jako úřední osoba v souvislosti s konkrétní veřejnou zakázkou měla v úmyslu získat značný prospěch pro sebe nebo jinou osobu. V tomto případě se tedy jedná o částku vyšší než 1.000.000,- Kč. Ani v tomto případě

¹¹⁶ ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020]., str. 2072

¹¹⁷ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 1956

¹¹⁸ § 257 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: „*Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch, nebo b) jako úřední osoba.*“

¹¹⁹ § 257 odst. 3 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník: „*Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 a) v úmyslu opatřit sobě nebo jinému prospěch velkého rozsahu, nebo b) jako úřední osoba v úmyslu opatřit sobě nebo jinému značný prospěch.*“

nebude podstatné skutečné získání zisku nebo prospěchu, důležitý je zde úmysl, který směřoval k tomuto opatření.

„Trestný čin dle § 257 TrZ nelze spáchat v jednočinném souběhu s trestným činem vydírání dle § 175 TrZ. § 257 TrZ je totiž k § 175 TrZ speciálním ustanovením. Stejně tak nelze v jednočinném souběhu spáchat s tímto trestným činem dle § 257 TrZ trestné činy přijetí úplatku dle § 331 TrZ, podplácení dle § 332 TrZ, a nepřímé úplatkářství dle § 333 TrZ, jelikož v případě pletich při zadání veřejné zakázky dle § 257 TrZ není účast v zadávacím řízení možné považovat za obstarávání věci obecného zájmu“¹²⁰.

Stejně jako u trestného činu Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky dle § 256 TrZ, tak ani u trestného činu Pletichy při zadání veřejné zakázky a veřejné soutěži dle § 257 TrZ není příprava tohoto činu trestná, jelikož to TrZ v § 257 výslovně nestanoví.

3.3.7 Závěr

V rámci této kapitoly týkající veřejných zakázek v trestněprávní souvislosti byla provedena analýza jednotlivých ustanovení, které se bezprostředně dotýkají manipulace s veřejnými zakázkami. S veřejnými zakázkami jednoznačně souvisí korupční jednání (kapitola 3.3.2) a to jak ve formě aktivního korupčního jednání (kapitola 3.3.2.1.), tak i ve formě pasivního korupčního jednání (kapitola 3.3.2.2.). Také bylo uvedeno, že v souvislosti s veřejnými zakázkami se jednočinného souběhu s úplatkářstvím lze dopustit pouze v případě trestného činu porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 odst. 2 alinea druhá zákona TrZ (kapitola 3.3.4.). Další trestné činy, kterými jsou zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky dle § 256 TrZ a pletichy při zadávání veřejných zakázek dle § 257 TrZ jsou ve vztahu k úplatkářským trestným činům speciálními ustanoveními (kapitola 3.3.5. a 3.3.6.). Jako přitěžující okolnost ve všech případech týkajících se veřejných zakázek je skutečnost, kdy se pachatelem stává úřední osoba (viz kapitola 3.3.3.). Tento fakt je odůvodnitelný především následnou ztrátou důvěry, kterou společnost i jednotlivec má ve fungování státu a také v čistotu a zákonnost procesu, který předchází samotnému zadání veřejné zakázky v rámci ZZVZ. Tuto důvěru lze následně velice obtížně získávat zpět.

Obrovským problémem při odhalování trestné činnosti spojené s manipulací s veřejnými zakázkami spočívá v obrovské latenci této kriminality, dále v její sofistikovanosti a v nízké

¹²⁰ DRAŠTÍK, Antonín a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015., str. 1968

ochotě a snaze na odhalení manipulací ze strany zainteresovaných subjektů. V konkrétních případech totiž nemá zájem na odhalení takovýchto manipulací ani zadavatel, který v souvislosti s manipulací veřejné zakázky mohl získat např. úplatek, tak ani dodavatel, který úplatek naopak poskytnul a tím získal veřejnou zakázku, která zlepšila jeho ekonomickou situaci.

3.4 Korupční rizika ve veřejné zakázce

3.4.1 Úvod

Veřejné zakázky jsou oblastí, ve které se střetává oblast veřejného sektoru s oblastí podnikatelského sektoru. Cílem veřejných zakázek je spolupráce a oboustranná spokojenost těchto dvou sektorů. Cesta, která k této oboustranné spokojenosti vede, není ale vždy jednoduchá a je třeba za ní bojovat. Z tohoto důvodu je možné na oblast veřejných zakázek hledět také pohledem boje, ve kterém se každá ze zúčastněných stran snaží pro svou oblast získat co možná nejvýhodnější podmínky. Na jedné straně bude stát zadavatel, který se bude snažit zajistit předmět veřejné zakázky podle jejich ekonomické výhodnosti¹²¹ a na straně druhé bude stát dodavatel s cílem zajistit si co možná nejvýhodnější podmínky pro svou existenci. Pro získání převahy či osobního prospěchu v tomto souboji mohou být v rámci veřejných zakázek použity prostředky pro jejich manipulaci. Proces zadávání veřejných zakázek jako celek je složen z několika jednotlivých fází, ve kterých hrozí manipulace za účelem získání neoprávněných výhod. Těmito fázemi jsou: definování veřejné zakázky, příprava zakázky a zadávací dokumentace, hodnocení nabídek a výběr dodavatele a realizace zakázky.

3.4.2 Definování předmětu veřejné zakázky

Účelem definování veřejné zakázky je najít odpovědi na konkrétní otázky o potřebnosti a přínosu předmětu veřejné zakázky. Tento bod je výchozí pro samotnou veřejnou zakázku. Zde si zadavatel definuje potřeby a cíle, které chce realizovat prostřednictvím veřejné zakázky.

¹²¹ § 114 odst. 2 zákona č. 134/2016 Sb., zákon o zadávání veřejných zakázek: „*Ekonomická výhodnost nabídek se hodnotí na základě nejvýhodnějšího poměru nabídkové ceny a kvality včetně poměru nákladů životního cyklu a kvality. Zadavatel může ekonomickou výhodnost nabídek hodnotit také podle nejnižší nabídkové ceny nebo nejnižších nákladů životního cyklu*“

V tomto bodě by si měl zadavatel položit např. následující otázky: Co bude předmětem veřejné zakázky a za jakým účelem bude tento předmět realizován? Pro koho bude tento předmět veřejné zakázky určen a jaký bude mít pro adresáta veřejné zakázky přínos? Kdo bude tento předmět veřejné zakázky schopen realizovat a v jakém časovém horizontu? Jaká bude přibližná cena realizace veřejné zakázky a jakým způsobem bude tato realizace financována? Správným vyhodnocením odpovědí, které mohou být v rámci identifikace konkrétního předmětu veřejné zakázky by mělo poskytnout závěr zadavatele, zda vůbec o předmětu veřejné zakázky uvažovat či nikoli.

V případě, že v průběhu následující kontroly bude zjištěno, že např. pořízení předmětu veřejné zakázky bylo zbytečné a neúčelné; že ekonomická životnost tohoto předmětu není náležitě posouzena; že o pořízení předmětu veřejné zakázky nebylo rozhodováno ve standartním procesu; jedná se o možná rizika a ukazatele manipulace s touto konkrétní veřejnou zakázkou.

Možností, jak předcházet manipulacím v rámci této etapy je hned několik. Jedná se např. o nastavení schvalovacího procesu kolektivním orgánem zadavatele; dlouhodobé plánování realizací veřejných zakázek; transparentní projednávání potřebnosti konkrétních předmětů veřejné zakázky apod.

3.4.3 Příprava zakázky a zadávací dokumentace

Tato fáze veřejné zakázky obsahuje rozhodování o tom, v jakém režimu a v jakém zadávacím řízení bude zakázka zadávána. Dále bude zadavatelem zpracovávána zadávací dokumentace k veřejné zakázce.

I v této fázi lze hledat odpovědi na konkrétní otázky typu: jaká bude předpokládaná hodnota veřejné zakázky? V jakém režimu bude tato zakázka zadávána a v jakém zadávacím řízení? Jaké budou stanoveny podmínky v zadávací dokumentaci? Nebude zadávací dokumentace příliš vágní či naopak příliš detailní? Bude zadávací dokumentace pro všechny srozumitelná? V této fázi je otevřený prostor pro manipulaci zejména v možnosti zadávat veřejnou zakázku bez zadávacího řízení (při dodržení podmínek stanovených ZZVZ) či ovlivnění výběru dodavatele technickými či jinými podmínkami uvedenými v zadávací dokumentaci. Tyto zadávací podmínky mohou např. vyvolávat konkrétní otázky, které budou přednostně zodpovězeny konkrétnímu dodavateli apod.

Kontrola této fáze veřejné zakázky by tedy měla být zaměřena např. na skutečnost, zda předpokládaná hodnota veřejné zakázky odpovídá režimu, ve kterém byla tato zakázka zadávána; zda nedošlo k účelnému rozdělení veřejné zakázky z důvodu umožnění výjimky týkající se zadávacího řízení (podlimitní veřejné zakázky a veřejné zakázky malého rozsahu); transparentnost a přiměřenost zadávacích podmínek vůči všem potencionálním dodavatelům; na způsob a včasnost komunikace mezi zadavatelem a dodavatelem apod. Všechny tyto poznatky, které jsou neopodstatněné a ze strany zadavatele neodůvodnitelné mohou ukazovat na možnou manipulaci veřejné zakázky.

Předcházení manipulacím v této fázi veřejné zakázky je možné např. vytvořením interního auditního systému zaměřeného na veřejné zakázky ještě před jejich oficiálním zveřejněním; zajištění transparentnosti celého procesu a umožnění kontroly veřejností, která bude v dostatečném předstihu informována o investičních záměrech a jejich podmínkách; zveřejňování zadávacích podmínek; vypracování interního aktu umožňujícího nižší počet výjimek pro zadávání veřejných zakázek bez zadávacího řízení než je uvedeno v ZZVZ apod.

3.4.4 Hodnocení nabídek a výběr dodavatele

Způsob hodnocení nabídek, na jejichž základě bude následně vybrán konkrétní dodavatel musí být uveden v zadávací dokumentaci a je pro konkrétní veřejnou zakázku závazný. Způsob hodnocení nabídek a výběr dodavatele musí být naprosto transparentní a předvídatelný. Zadavatel předem stanoví co bude v rámci předložených nabídek posuzovat a s jakým bodovým ohodnocením. Tento způsob hodnocení musí být také pro všechny dodavatele stejný.

Kontrola v této fázi veřejné zakázky by měla být zaměřena na konkrétní postupy hodnocení u jednotlivých dodavatelů. Mělo by být kontrolováno splnění jednotlivých bodů zadávacích podmínek a jejich soulad s předloženými nabídkami, dále technická specifikace, pokud byla součástí zadávacích podmínek apod.

Možné identifikátory manipulace v této fázi se mohou jevit např. skutečnost, že členové hodnotící komise nemají odborné znalosti pro posuzování předložených nabídek v konkrétní veřejné zakázce; na podobné typy veřejných zakázek jsou vždy vybíráni stejní dodavatelé; ceny zakázky u jednotlivých dodavatelů se diametrálně liší; dodavatel s nejnižší cenou byl z veřejné zakázky vyloučen apod.

Předcházení těmto manipulacím v této fázi veřejné zakázky může být umožněno např. zvyšováním odborných znalostí a kvalifikace členům hodnotících komisí; vytvoření interního aktu, na jehož základně bude povinnost jmenovat do hodnotící komise člena s odborným vzděláním nebo budou stanoveny přísnější pravidla pro výběr dodavatelů; zaměření se na zjišťování osobních vazeb hodnotitelů a dodavatelů; zrušení veřejné zakázky v případě, že se přihlásí jediný dodavatel apod.

3.4.5 Realizace zakázky

Realizace zakázky je spojená s uzavřením smluvního vztahu s dodavatelem o dodání konkrétního předmětu veřejné zakázky. Po tomto uzavření smluvního vztahu následuje samotná realizace veřejné zakázky a předání tohoto předmětu zadavateli.

V této fázi by měla být kontrola zaměřena převážně na smluvní podmínky, které jsou s dodavatelem podepsány. Pozornost by měla být věnována zejména termínu dodání; sankcí v případě zpoždění či nedodání; financování více prací, se kterými nebylo původně počítáno; zajištění kontroly samotné realizace; předání konečného předmětu veřejné zakázky; možnosti odstoupení od smlouvy možnosti změny smluvních podmínek apod. Dále by se kontrola měla věnovat samotnému průběhu realizace předmětu veřejné zakázky, zda je tento předmět opravdu plněn a jakým způsobem, důraz by měl být především na kvalitu, která by měla odpovídat zadávacím podmínkám. Při ukončení veřejné zakázky by měla být kontrola zaměřena na řádné předání předmětu a na konečné vypořádání všech závazků s dodavatelem. Předcházením manipulací v této fázi může napomoci např. sestavením smluvních podmínek osobou, která má patřičné vzdělání a odborné zkušenosti a jedná se o jinou osobu, než která zpracovávala zadávací dokumentaci; schvalování smluvních podmínek kolektivním orgánem zadavatele; podmínění schvalování případných dodatků ke smlouvě kolektivním orgánem; ustanovení konkrétní osoby odpovědné za kontrolu samotného plnění předmětu veřejné zakázky a odpovědnou osobu pověřenou kontrolou řádného ukončení veřejné zakázky a předání zadavateli, kdy je vhodné, aby se vždy jednalo o osoby rozdílné.

3.4.6 Závěr

V této části byly analyzovány jednotlivé etapy veřejné zakázky, ve kterých reálně hrozí konkrétní manipulace směřující k ovlivnění výběru konečného dodavatele. U jednotlivých fází byla představena rizika, se kterými je tato fáze spojena a byly stanoveny návrhy okruhů,

na které by měla být zaměřena kontrola zadavatele. Stejně tak byla navržena protiopatření, jejichž realizací a uplatněním v rámci jednotlivých fází veřejné zakázky by mohlo dojít k podstatnému snížení hrozeb spojených s ovlivněním konkrétních veřejných zakázek.

3.5 Závěr teoretické části

ZZVZ představuje právní normu upravující proces zadávání veřejných zakázek. Tento proces je důležitý pro transparentnost veřejných zakázek a jejich cílené zaměření, které umožní lepší a efektivnější hospodaření s veřejnými prostředky.

I přes skutečnost, že jedním z cílů tohoto zákona je umožnění lepšího hospodaření s veřejnými prostředky, nejedná se o rigidní právní normu. Naopak jeho smyslem je zlepšit, usnadnit a zpříjemnit podmínky pro zadávání veřejných zakázek. Bohužel s touto určitou benevolencí přicházejí i potenciální možnosti ovlivňování výsledků veřejných zakázek. Jak bylo uvedeno v kapitole 3.1.6., tak existuje několik způsobů, jak se při nakládání s veřejnými prostředky vyhnout povinnosti postupovat v souladu se ZZVZ.

ZZVZ obsahuje také ustanovení týkající se možného pochybení zadavatelů v souvislosti se zadáváním veřejných zakázek (kapitola 3.2.2.) či s jejich uveřejňováním (kapitola 3.2.3.). Tato jednání jsou v ZZVZ označena jako přestupky. Pravomoc k projednávání těchto přestupků má Úřad (kapitola 3.1.1.). Z tabulky v kapitole 3.2.5. jasně vyplývá, že mezi nejčastější přestupky zadavatele dle ZZVZ jsou přestupky související s uveřejňováním či s komunikací s úřadem, jejichž podstatou je marné uplynutí lhůty stanovené právě pro uveřejňování či komunikaci s Úřadem. Bylo by tedy na zvážení, zda prodloužením těchto lhůt by nedošlo ke snížení četnosti těchto pochybení a tím i odlehčení agendy Úřadu.

V kapitole 3.3.1. byly identifikovány způsoby trestněprávní prostředky manipulace veřejných zakázek, kterými jsou korupce, úplatkářství, úřední osoba, zneužití pravomoci úřední osoby, zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky, pletichy při zadávání veřejné zakázky. V kapitole 3.3.2. byly konkretizovány formy korupce spojené s veřejnou zakázkou, v kapitole 3.3.3. problematika úřední osoby a její souvislost s problematikou zneužití pravomoci úřední osoby. Všechny tyto jednotlivé parametry jsou důležité k pochopení problematiky manipulace s veřejnými zakázkami a souvisí s trestnými činy porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (kapitola 3.3.4), zjednání výhody při zadávání veřejných zakázek (kapitola 3.3.5.) a pletichy při zadání veřejné zakázky a veřejné soutěži (kapitola 3.3.6.), které se již konkrétně dotýkají problematiky manipulace s veřejnými

zakázkami. V kapitole 3.3.7. byl jako největší problém v rámci páčání této trestné činnosti konkretizována její obrovská latence kriminality, vysoká sofistikovanost a minimální snaha o odhalení ze strany zainteresovaných subjektů.

V kapitole 3.4. byly konkretizovány prostory pro manipulaci veřejných zakázek v jednotlivých fázích procesu. Byly stanoveny způsoby získání pochybení a doporučení pro zaměření kontrol zadavatele. Také byly doporučeny opatření, díky kterým by se těmto manipulacím mohlo předcházet.

4 Praktická část

4.1 Statistická analýza vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek

4.1.1 Úvod

Tato část diplomové práce bude zaměřena na statistickou analýzu vývoje trestné činnosti, která souvisí s problematikou veřejných zakázek, které byla věnována teoretická část diplomové práce.

Data, která byla podrobena statistické analýze, jsou evidována Policií České republiky od roku 2015 do roku 2020. Údaje byly poskytnuty Odborem věcných gescí a statistik Policejního prezidia Policie České republiky¹²². Tyto údaje jsou zpřístupněny v interní síti, kterou používá Policie České republiky a která je všeobecně známa pod termínem „Intranet.“¹²³ Veřejnosti je tato data možné poskytnout na základě žádosti o poskytnutí informací dle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím.

Odbor věcných gescí a statistik používá pro evidenci jednotlivých trestných činů takticko-statistickou klasifikaci (dále jen TSK), která je spojena s číselným označením jednotlivých kategorií trestných činů, které neodpovídají číselnému označení jednotlivých paragrafů trestných činů v rámci TrZ. Důvodem tohoto rozdílného označení je fakt, že paragrafové ustanovení v zákonech se v průběhu času mohou měnit, ale TSK zůstává stejná. TSK pro hospodářské trestné činy používá číselné označení v rozmezí 800 až 899. V tomto rozmezí jsou následně používány čísla 801 a 831.

801 – Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248 TrZ.)

831 – Zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258 TrZ.)

Data jsou rozdělena dle jednotlivých krajských ředitelství Policie ČR. Pro lepší přehled je toto označení uvedeno v následující tabulce č. 3.

¹²² Odbor věcných gescí a statistik [online], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-vecnych-gesci-a-statistik.aspx>

¹²³ *INTRANET* [online], [cit. 15.1.2023], Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Intranet>

Tabulka 3: Přehled označení krajských ředitelství Policie ČR

Přehled označení Krajských ředitelství Policie ČR					
KRPA	Krajské ředitelství Policie Praha	KRPH	Krajské ředitelství policie Královehradeckého kraje	KRPU	Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
KRPS	Krajské ředitelství policie Středočeského kraje	KRPE	Krajské ředitelství policie Pardubického kraje	KRPL	Krajské ředitelství policie Libereckého kraje
KRPC	Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje	KRPJ	Krajské ředitelství policie kraje Vysočina	KRPM	Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
KRPP	Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje	KRPB	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje	KRPT	Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
KRPK	Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje	KRPZ	Krajské ředitelství policie Zlínského kraje		

Zdroj: Vlastní zpracování

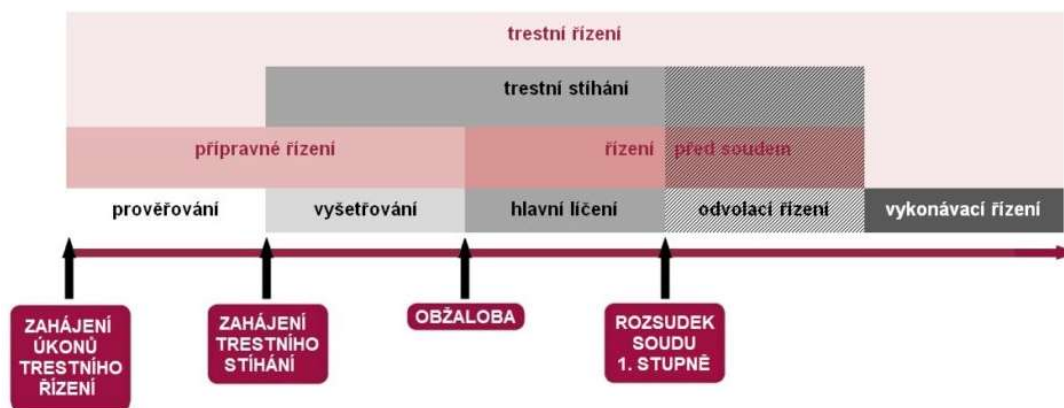
Odbor věcných gescí a statistik Policejního prezidia Policie České republiky pracuje s pojmy „Registrovaný skutek“, „Objasněný skutek“ a dále „Dodatečně objasněný skutek“. Registrovaným skutkem se rozumí „*restný čin, u kterého bylo zahájeno trestní řízení v předmětném období a je dosud neukončen nebo ukončen určitými způsoby*“¹²⁴. Zahájením trestního řízení se v tomto případě rozumí postup dle ustanovení § 158 odst. 3 zákona č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů¹²⁵ (dále jen TR).

¹²⁴ *Statistické přehledy kriminality za rok 2016* [online], Policie České republiky, [cit. 20.1.2023], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

¹²⁵ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád: „§ 158 odst. 3 *O zahájení úkonů trestního řízení k objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, sepíše policejní orgán neprodleně záznam, ve kterém uvede skutkové okolnosti, pro které řízení zahajuje, a způsob, jakým se o nich dověděl. Opis záznamu zašle do 48 hodin od zahájení trestního řízení státnímu zástupci. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, policejní orgán záznam sepíše po provedení potřebných neodkladných a neopakovatelných úkonů. K objasnění a prověření skutečností důvodně nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, opatřuje policejní orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zajišťuje stopy trestného činu.*“

Objasněným skutkem se rozumí „skutek, kde datum zahájení trestního stíhání i datum objasnění je ve stejném období roku.“¹²⁶ Objasněním se v tomto případě rozumí zahájení trestního stíhání dle ustanovení § 160 odst. 1 TR¹²⁷.

Obrázek 1: Stádia trestního řízení



Zdroj: <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-řízení/stadia-trestního-řízení/>

Dodatečně objasněným skutkem se rozumí „skutek, kde datum zahájení trestního řízení je před 1.1. předmětného roku a datum objasnění je v období od 1.1. předmětného roku“¹²⁸. U těchto dodatečně objasněných skutků není možné z policejních statistik zjistit, v jakém roce byly tyto skutky registrovány a zda registrace těchto skutků spadá do analyzovaného období. Statistická analýza objasněnosti za období od 1.1.2015 do 31.12.2020 bude z tohoto důvodu pracovat s počty registrovaných skutků a objasněných skutků. V tabulce č. 4 (kapitola 4.1.3.) jsou pro upřesnění uvedena data celkem objasněných skutků (součet objasněných a objasněných dodatečně). S těmito daty se ale nebude pracovat při výpočtu objasněnosti a budou uvedeny pouze pro názornost.

¹²⁶ Statistické přehledy kriminality za rok 2016 [online], Policie České republiky, [cit. 20.1.2023], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

¹²⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád: „§ 160 odst. 1 Nasvědčují-li prověřováním podle § 158 zjištěné a odůvodněné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a je-li dostatečně odůvodněn závěr, že jej spáchala určitá osoba, rozhodne policejní orgán neprodleně o zahájení trestního stíhání této osoby jako obviněného, pokud není důvod k postupu podle § 159a odst. 2 a 3, § 159b odst. 1, 3 a 4 nebo § 159c odst. 1. Výrok usnesení o zahájení trestního stíhání musí obsahovat popis skutku, ze kterého je tato osoba obviněna, aby nemohl být zaměněn s jiným, zákonné označení trestného činu, který je v tomto skutku spatřován; obviněný musí být v usnesení o zahájení trestního stíhání označen stejnými údaji, jaké musí být uvedeny o osobě obžalovaného v rozsudku (§ 120 odst. 2). V odůvodnění usnesení je třeba přesně označit skutečnosti, které odůvodňují závěr o důvodnosti trestního stíhání.“

¹²⁸ Statistické přehledy kriminality za rok 2016 [online], Policie České republiky, [cit. 20.1.2023], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

Protiprávního jednání související s trestnými činy evidovanými pod TSK 831 bylo v roce 2015 v rámci celé ČR evidováno celkem 67 případů. Nejvíce těchto případů bylo registrováno KRPZ, kde bylo registrováno celkem 14 těchto případů. V dalším pořadí jsou KRPA, KRPB a KRPT, kde bylo shodně registrováno 10 případů.

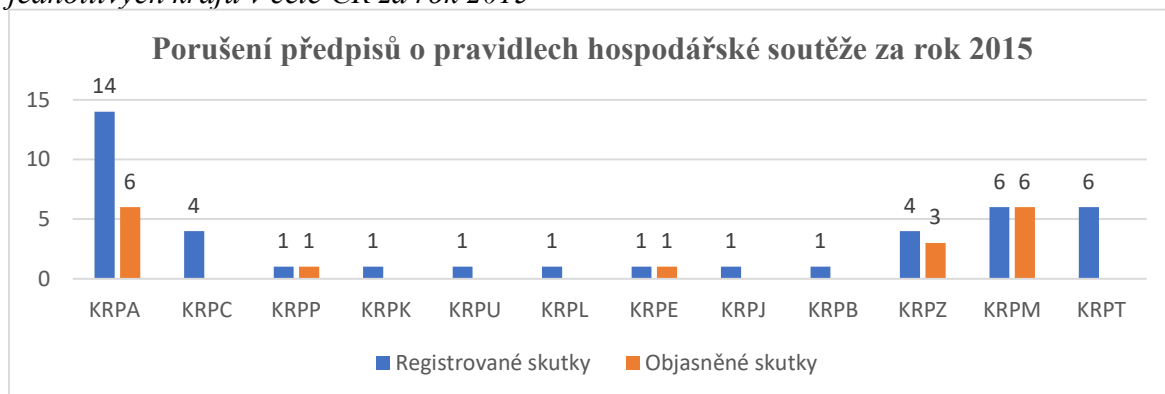
Obrázek 3: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle jednotlivých krajů v rámci celé ČR za rok 2015

TSK - takticko-statistická klasifikace	00 01 02 03 19 04 18 05 17 16 06 15 14 07															ČR CELKEM	grafy
	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPJ	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT			
800-899 hospodářská TČ	3 257	1 024	1 518	664	515	1 816	630	841	638	648	1 437	728	1 517	1 629	16 862		
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	3	0	0	1	0	0	0	0	1	0	0	3	6	0	17		
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	3	2	10	3	1	7	2	3	1	1	7	4	5	5	57		
806 podkozené spoluzájemství (§ 253)	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1		
808 obřezování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	22	11	22	25	3	32	2	19	5	14	19	8	13	18	213		
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	2	3	4	6	0	2	3	3	0	0	4	4	0	1	33		
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	21	6	5	2	1	7	2	3	2	3	5	1	3	1	62		
812 krádež prostá (§ 205)	45	75	23	39	17	33	11	15	17	6	36	24	16	34	391		
814 podkozený cizí věr (§ 228)	0	0	0	0	2	3	0	0	0	2	0	0	0	0	9		
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	1	0	42	13	2	213	10	29	16	0	26	41	109	76	578		
816 padělání a pozemnění peněz (§ 233)	78	11	6	3	0	23	3	3	3	1	8	2	9	26	176		
817 padělání a pozemnění známek a kolíků (§ 245, 246) - platná do 2020	10	11	3	7	3	1	0	0	0	0	13	0	0	2	50		
819 zkrácení daně (§ 240)	116	49	15	14	8	46	5	26	8	30	56	31	36	38	478		
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	10	19	3	0	0	4	0	1	1	6	2	2	22	2	72		
821 přijetí úplatku (§ 331)	6	1	0	3	1	4	5	1	1	2	5	3	0	2	34		
822 podkození věřitele (§ 222)	6	6	6	6	8	4	5	3	0	7	9	3	3	8	74		
823 padělání a pozemnění veřejné listiny (§ 348)	176	49	23	43	64	47	20	17	22	0	74	14	19	31	600		
824 nezhodová výroba a držení pečatidla státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5		
825 ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4		
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy (§ 259, 260) - platná do 2020	0	0	0	1	0	0	8	6	2	0	7	9	3	1	37		
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	1	0	1	0	5	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7		
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	1	4	1	3	2	0	1	1	0	4	2	0	4	16	39		
829 zpronevěra (§ 206)	274	167	134	81	62	176	68	88	71	57	144	69	86	137	1 614		
830 hospodářská TČ celkem	664	138	343	113	124	423	143	163	87	120	184	123	268	315	2 100		
831 trestné výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	5	0	1	0	0	1	5	2	2	2	10	13	7	1	48		
833 zneužití informací, poštavení v obchodním styku (§ 255, 255a)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5		

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky

Obrázek č. 3 ukazuje objasněnost této trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. Celkem bylo v roce 2015 objasněno 17 případů související s § 248 TrZ. To představuje celkovou objasněnost ve výši 41 %. Nejvíce objasněných případů v roce 2015 dle TSK 801 bylo v KRPA a dále v KRPM, kde bylo objasněno shodně 6 případů.

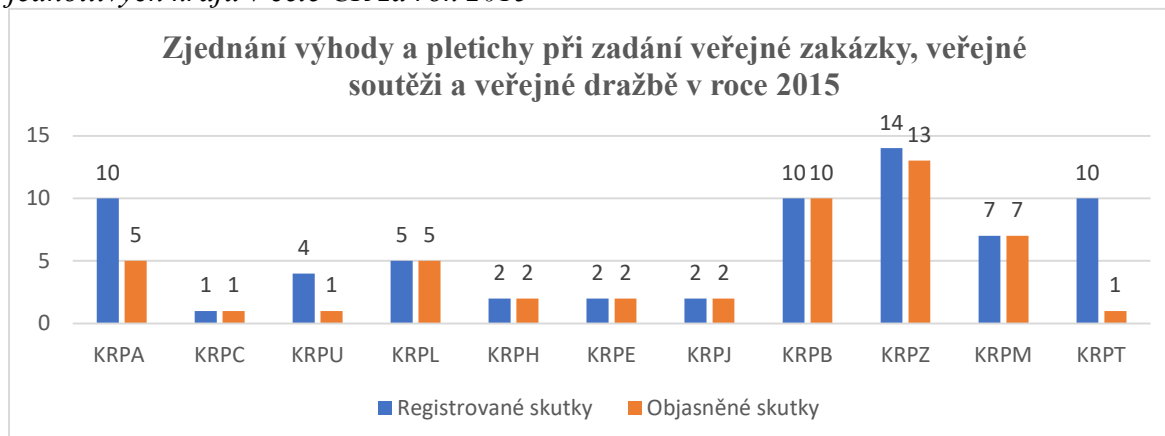
Graf 1: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2015



Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2015 bylo celkem objasněno 49 případů vedených pod TSK 831. To představuje celkovou objasněnost ve výši 73 %. Nejvíce objasněných případů v roce 2015 dle TSK 831 bylo v KRZ, kde bylo objasněno celkem 13 případů. Následuje KRPB, kde bylo objasněno 10 případů a dále KRPT, kde bylo objasněno celkem 7 případů.

Graf 2: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2015



Zdroj: Vlastní zpracování

Z obrázku č. 6 bylo zjištěno, že v roce 2017 registrovala Policie České republiky v celé ČR 17 případů porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 TrZ. Jedná se opět o pokles nápadu této trestné činnosti a to celkem o 50 % oproti předchozímu roku 2016. Nejvíce těchto trestných činů bylo v tomto roce registrováno v KRPT a to 5 případů. V KRPA, KRPS, KRPC, KRPH a KRPM byly registrovány vždy 2 případy. Protiprávního jednání související s trestnými činy evidovanými pod TSK 831 bylo v roce 2017 v rámci celé ČR evidováno celkem 23 případů. I v tomto případě se jedná o pokles oproti předchozímu roku 2016 a to o 24 %. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v KRPA a v KRPL, kde bylo shodně registrováno vždy 5 těchto případů. V dalším pořadí byl KRPZ, kde byly registrovány celkem 4 případy, a dále KRPP, KRPU a KRPB, kde byly shodně registrovány vždy 3 případy.

Obrázek 7: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2017

Odbor věcných gesčí a statistik
 Policejní... Náměstek policejního... Úřad služby krimin... Odbor věcných...

Statistika kriminality

základní statistický přehled kriminality v ČR

rok: 2017 období: 1.1.-31.12. sestava: OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno) druh kriminality: 800-899 hospodářská TČ

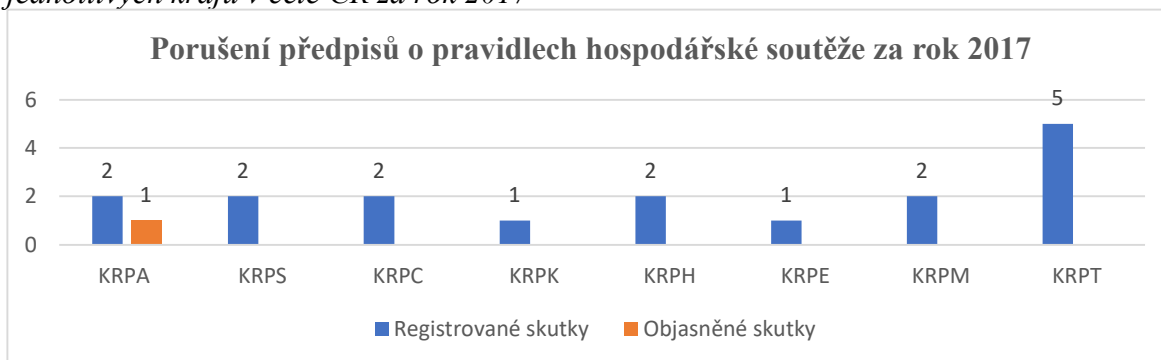
OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno)
 Česká republika po krajích hospodářská TČ
 období 1. 1. 2017 - 31. 12. 2017

TSK - takticko-statistická klasifikace	00 01 02 03 19 04 18 05 17 16 06 15 14 07																	ČR CELKEM	grafy
	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRP1	KRPB	KRP2	KRPM	KRPT					
800-899 hospodářská TČ	2 124	993	1 549	747	322	1 579	664	810	486	523	1 105	632	1 278	1 416	14 238				
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	5				
803 neoprávněné podnikání (§ 231)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	9				
808 zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	15	6	5	8	2	48	2	22	1	11	8	12	34	9	183				
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	3	4	1	2	2	3	2	5	1	0	6	2	2	4	38				
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	6	5	3	3	0	4	2	0	0	1	1	6	4	2	40				
812 krádež prostá (§ 205)	42	147	25	19	8	41	22	19	18	3	20	16	19	29	428				
813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	1	3				
814 poškození cizí věci (§ 228)	0	0	1	1	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	6				
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	1	21	71	11	1	287	15	78	21	1	30	22	52	66	677				
816 padělení a pozemnění peněz (§ 233)	24	26	6	6	18	24	1	2	2	5	19	3	4	19	159				
819 inkasní daně (§ 240)	82	43	16	13	0	44	6	23	14	14	15	57	99	60	490				
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	3	3	2	0	1	1	1	1	2	3	1	1	2	2	21				
821 přijetí úplatku (§ 331)	1	6	0	0	2	1	1	0	0	0	0	0	0	1	11				
822 poškození věřitele (§ 222)	10	8	3	3	4	5	2	4	1	8	5	4	3	4	66				
823 padělení a pozemnění veřejné listiny (§ 348)	155	70	30	211	33	60	43	46	47	28	90	21	18	27	880				
824 nedovolená výroba a držení pečeti státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	1	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	4				
825 ohrožování zdraví závažnými potravinami (§ 186, 187)	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	3				
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platná do 2020	0	0	1	4	0	1	1	0	0	1	1	1	3	0	13				
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	0	0	1	1	0	6	1	0	0	1	1	0	1	1	12				
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	1	1	2	1	1	4	1	2	0	2	3	1	2	7	28				
829 zpronevěra (§ 206)	160	125	102	80	38	113	86	84	43	33	115	55	68	117	1 219				
830 podvod (§ 209)	324	109	339	70	43	118	56	130	93	146	134	111	324	328	2 330				
831 předání výhod a přiležitosti při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné soutěži (§ 266 - 267, 268)	2	0	0	0	0	0	0	2	0	0	0	0	0	1	8				

Zdroj: Odbor gesčí a statistik PP Policie České republiky

Obrázek č. 7 ukazuje tabulku objasněnosti této trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. V roce 2017 byl objasněn pouze jediný případ dle TSK 801 a to v KRPA. Objasněnost byla v tomto roce tedy pouze 5 %. Jedná se opět o pokles objasněnosti oproti předchozímu roku 2016.

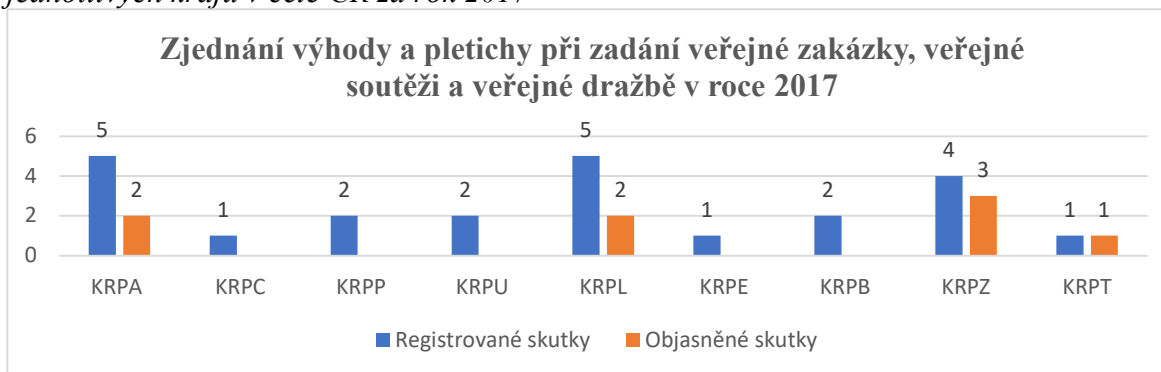
Graf 5: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2017



Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2017 bylo celkem objasněno 8 případů vykázaných pod TSK 831. Tento počet představuje objasněnost ve výši 34 %. V tomto roce tedy objasněnost zůstala na stejné úrovni jako v roce 2016. Nejvíce objasněných případů v roce 2017 dle TSK 831 bylo v KRPZ, kde byly objasněny celkem 3 případy. Následuje KRPA a KRPL, kde byly objasněny vždy 2 případy. Další případ byl v tomto roce objasněn v KRPT. V ostatních ředitelstvích nebyly v tomto roce objasněny žádné případy dle TSK 831.

Graf 6: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2017



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2.4 Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2018

Obrázek 8: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2018

Odbor věcných gescí a statistik
Policejní... + Náměstek policejního... + Úřad služby krimin... + Odbor věcných...

Policejní prezidium České republiky

Statistika kriminality

<- úvodní stránka standardní sestavy sestavy 1994-2015 sestavy na přání denní sestavy kontrolní sestavy legislativa + metodika

číselníky SK seznam statistik změny ve statistice vysvětlivky, algoritmy uzávěrky týmový web statistiků výtěžnost stránek

základní statistický přehled kriminality v ČR

rok: období: sestava: druh kriminality:

<=< zpět na ČR, druhy 2018 1.1.-31.12. REGISTROVANÉ SKUTKY 800-899 hospodářská TČ OK

kliknutím na modrá tlačítka získáte podrobnosti
neformátovaný soubor *.csv ke stažení

REGISTROVANÉ SKUTKY
ČESKÁ REPUBLIKA po krajích
hospodářská TČ
období 1. 1. 2018 - 31. 12. 2018

TSK - takticko-statistická klasifikace	00																	ČR CELKEM	grafy
	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPJ	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT					
800-899 hospodářská TČ	6 445	1 981	1 657	1 150	572	1 911	1 375	977	637	744	2 477	888	1 659	2 364	24 837	28			
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	6	1	0	0	0	1	0	1	0	3	2	6	1	1	6	28			
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	37	9	11	5	1	8	4	2	1	4	7	7	9	7	112	2			
806 poškození spotřebitele (§ 253)	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2			
808 zkrseování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	43	11	21	23	3	66	4	32	5	14	29	22	23	16	312	2			
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	8	6	7	1	0	9	2	1	3	3	6	6	2	5	58	2			
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	38	17	6	7	5	9	0	9	3	7	13	11	7	16	147	2			
812 krádež prostá (§ 205)	85	135	33	30	6	37	21	13	22	12	34	21	14	29	492	2			
813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207)	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2			
814 poškození cizí věci (§ 228)	1	1	0	0	0	0	0	1	1	0	1	0	1	0	3	2			
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	13	43	54	20	9	270	12	55	25	1	23	25	55	64	669	2			
816 padělení a pozemnění peněz (§ 233)	532	117	42	60	53	88	45	38	18	16	129	37	27	62	1 268	2			
817 padělení a pozemnění známek a koliků (§ 245, 246) - platná do 2020	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	2			
819 zkrácení daně (§ 240)	476	154	59	26	4	84	38	50	22	43	69	40	88	143	1 296	2			
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	8	13	7	0	3	3	2	4	1	1	4	8	0	4	58	2			
821 přijetí úplatku (§ 331)	34	25	0	6	4	18	4	12	5	6	21	16	13	13	180	2			
822 poškození věřitele (§ 222)	33	28	18	7	3	10	4	4	6	6	17	11	13	17	177	2			
823 padělení a pozemnění veřejné listiny (§ 348)	216	112	81	108	30	53	27	33	45	23	74	13	24	43	887	2			
824 nedovolená výroba a držení pečeti či státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	5	1	1	1	0	0	0	0	0	1	2	1	0	0	11	2			
825 ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	9	1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	0	2	18	2			
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platná do 2020	2	1	1	3	1	4	5	1	1	5	24	3	8	8	67	2			
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	3	0	1	2	0	6	0	2	1	1	2	1	0	3	22	2			
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	5	0	3	3	1	2	0	3	0	2	5	3	4	4	35	2			
829 zpronevěra (§ 206)	360	136	106	88	64	124	89	71	48	47	180	80	77	124	1 594	2			
830 bezúmyslné škody a přetřpy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	16	1	1	1	0	2	3	5	1	0	1	1	2	0	38	2			

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky

Z obrázku č. 8 bylo zjištěno, že v roce 2018 registrovala Policie České republiky v celé ČR celkem 28 případů porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 TrZ. V tomto roce se jedná tedy o nárůst registrovaných trestných činů oproti roku 2017 a to o 64 %. Nejvíce těchto trestných činů bylo v tomto roce registrováno v KRPA, KRPB a KRPT a to vždy po 6 případech. Následuje KRPE, kde byly registrovány 3 případy a dále KRPJ, kde byly registrovány 2 případy. Protiprávního jednání související s trestnými činy evidovanými pod TSK 831 bylo v roce 2018 v rámci celé ČR evidováno celkem 38 případů. I v tomto případě se jedná o nárůst oproti předchozímu roku 2017 a to o 39 %. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v KRPA, kdy se konkrétně jednalo o 16 případů. Na dalším místě v pořadí je KRPL a KRPT, kde bylo shodně registrováno 5 případů. V dalším pořadí je KRPU, kde byly registrovány 3 skutky.

Obrázek 9: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2018

Policejní prezidium České republiky

Odbor věcných gesčí a statistik
 Poltegn... - Náměstek policejního... - Úřad služby krimin... - Odbor věcných...

Statistika kriminality

základní statistický přehled kriminality v ČR

roční: období: sestava: druh kriminality:

<=> zpět na ČR, druhy [2018] [1.1.-31.12.] OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno) 800-899 hospodářská TČ OK

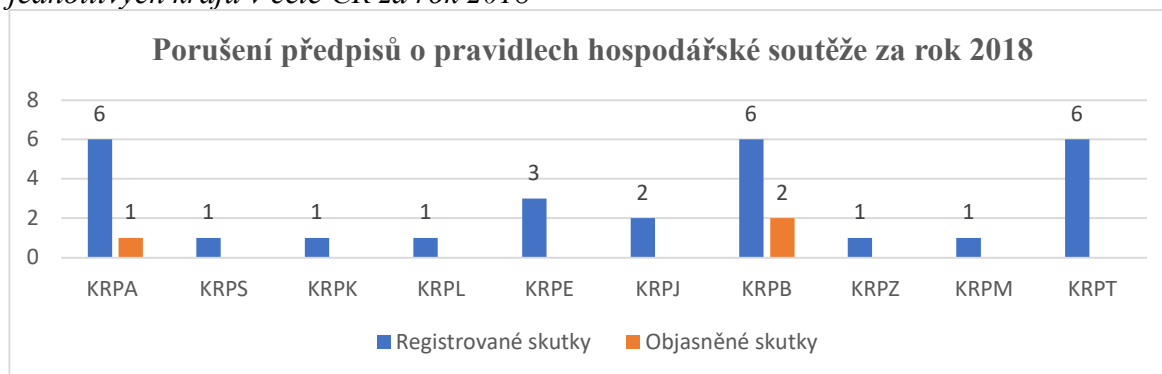
OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno)
 Česká republika po krajích
 hospodářská TČ
 období 1. 1. 2018 - 31. 12. 2018

TSK - takticko-statistická klasifikace	hospodářská TČ										ČR CELKEM	zprávy		
	00	01	02	03	19	04	18	05	17	16			06	15
	KRPA	KRPS	KRPK	KRPL	KRPP	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPZ	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT
800-899 hospodářská TČ	7 338	867	1 276	670	394	1 277	898	647	454	1 142	591	1 191	1 255	13 298
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	3	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	3
803 nesprávné podnikání (§ 251)	34	2	7	1	1	4	3	1	1	2	4	5	4	72
808 zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	12	5	16	18	3	61	27	5	9	19	15	8	12	212
810 porušení povinnosti při insolvenčním řízení (§ 225)	1	2	4	1	1	6	2	1	2	4	6	1	3	31
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platné do 2020	3	1	1	1	3	3	1	5	2	4	5	3	3	39
812 krádež prosta (§ 205)	59	118	28	27	33	12	13	17	9	25	18	13	26	397
814 poškození cizí věci (§ 228)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	11	29	51	14	9	265	11	53	22	14	21	45	51	597
816 padělání a pozmenění peněz (§ 233)	71	10	10	3	9	11	8	11	1	3	12	10	6	173
817 padělání a pozmenění známek a kolků (§ 245, 246) - platné do 2020	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
819 zkrácení daně (§ 240)	96	18	40	7	2	35	8	22	17	22	28	37	38	472
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	2	6	1	1	3	2	1	4	1	2	4	3	3	27
821 přijetí úplatku (§ 331)	39	21	2	6	4	17	3	9	4	6	18	16	13	162
822 poškození věřitele (§ 222)	8	4	5	4	1	7	2	2	2	1	8	5	5	59
823 padělání a pozmenění veřejné listiny (§ 348)	148	96	74	104	26	47	23	32	43	20	63	17	19	742
824 nedovolená výroba a držení pečatidla státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	4	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	7
825 ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	9
826 vyláčení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platné do 2020	1	1	1	2	1	3	4	1	1	4	23	2	2	46
827 nesprávné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	14
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	1	1	2	3	1	2	1	2	1	2	3	2	2	21
829 zpronevěra (§ 206)	175	75	75	59	59	95	48	56	39	37	104	58	56	1 001
830 podvod (§ 209)	393	86	304	90	81	80	54	99	144	157	107	272	222	2 138
831 zjevení výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	2	1	1	1	2	3	4	1	1	1	1	1	2	24

Zdroj: Odbor gesčí a statistik PP Policie České republiky

Obrázek č. 9 ukazuje tabulku objasněnosti této trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. V roce 2018 byly objasněny celkem 3 případy dle TSK 801 v rámci celé ČR. Jedná se tedy o objasněnost ve výši 10 %. 2 případy byly objasněny v KRPB a 1 případ byl objasněn v KRPA. V tomto roce tedy vzrostla objasněnost oproti předchozímu roku 2017 o 5 %.

Graf 7: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2018

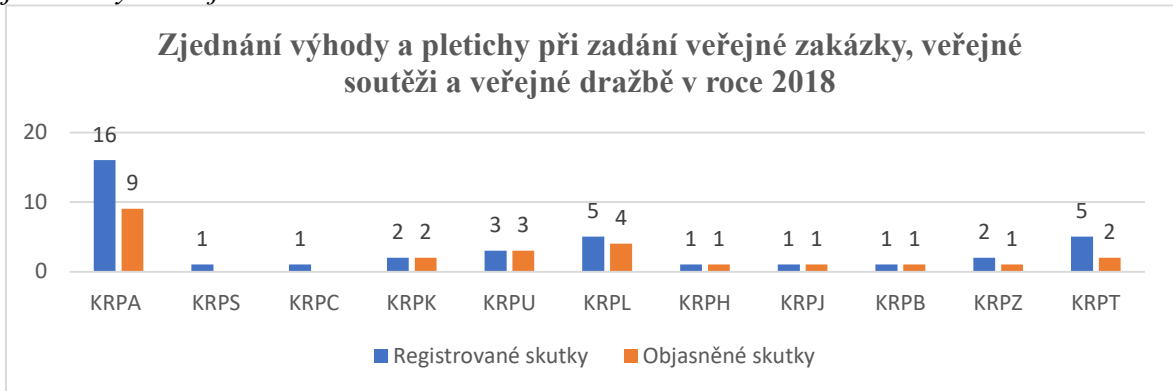


Zdroj: Vlastní zpracování

Celkem bylo v roce 2018 objasněno 24 případů statisticky vykázaných pod TSK 831. Jedná se tedy o objasněnost ve výši 63 %. Toto představuje výrazný nárůst objasněnosti oproti

předchozímu roku 2017. Nejvíce objasněných případů v roce 2018 dle TSK 831 bylo v KRPA, kde bylo objasněno celkem 9 případů. Následuje KRPL, kde byly objasněny celkem 4 případy a dále KRPU, kde byly objasněny 3 případy.

Graf 8: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2018



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2.5 Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2019

Obrázek 10: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2019

Odbor věcných gesčí a statistik
Policejní prezidium České republiky

Statistika kriminality

základní statistický přehled kriminality v ČR

REGISTROVANÉ SKUTKY
ČESKÁ REPUBLIKA po krajích
hospodářská TC
období 1. 1. 2019 - 31. 12. 2019

TSK - takticko-statistická klasifikace	00	01	02	03	19	04	18	05	17	16	06	15	14	07	ČR CELKEM	grafy
	KRPA	KRPS	KRPE	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPJ	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT		
800-999 hospodářská TC	6 688	1 913	1 448	1 145	1 919	1 238	1 034	766	665	7 482	902	1 434	7 315	24 588	grafy	
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	10	3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	20	grafy
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	20	6	10	4	4	6	4	4	4	8	6	9	10	98	grafy	
806 poškození spotřebitele (§ 253)	2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	grafy	
807 porušení předpisů o oběhu zboží ve styku s cizinou, pašování (§ 261)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	grafy	
808 zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	48	16	14	33	3	42	1	43	9	13	24	16	25	12	296	grafy
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	9	6	3	5	2	3	4	5	0	1	14	2	2	4	60	grafy
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platné do 2020	43	12	10	8	1	19	6	6	3	4	17	8	4	12	153	grafy
812 krádež prostá (§ 205)	49	104	24	36	9	44	19	17	23	10	51	21	14	21	442	grafy
813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207)	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	2	grafy	
814 poškození cizí věci (§ 228)	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	2	grafy	
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	24	46	77	13	24	302	24	63	24	4	16	21	36	62	738	grafy
816 padělání a pozměnění peněz (§ 233)	369	63	35	86	37	88	22	26	24	21	80	26	15	66	954	grafy
817 padělání a pozměnění známek a kolik (§ 245, 246) - platné do 2020	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	grafy	
819 úkrácení daně (§ 240)	357	135	36	32	9	39	70	38	16	41	80	78	63	102	1 096	grafy
820 ineužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	4	4	2	3	1	2	3	6	4	4	5	2	2	2	44	grafy
821 přijetí úplatku (§ 331)	15	8	0	0	1	0	5	11	0	0	4	1	0	2	37	grafy
822 poškození věitele (§ 222)	40	24	13	6	7	6	6	4	8	20	14	29	17	202	grafy	
823 padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348)	238	97	24	70	34	55	34	20	25	17	77	28	37	30	783	grafy
824 neovolená výroba a držení pečeti státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	8	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	7	grafy
825 ohrožení zdraví závodními potravinami (§ 156, 157)	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	grafy
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zprávy (§ 259, 260) - platné do 2020	13	2	2	2	4	9	6	1	1	4	13	10	7	6	80	grafy
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	8	1	1	1	2	2	4	4	0	2	2	1	1	1	20	grafy
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	13	3	1	4	2	1	4	5	0	3	7	0	0	7	49	grafy
829 zpronevěra (§ 206)	371	141	71	65	63	98	44	63	53	46	172	51	70	109	1 417	grafy
830 podvod (§ 205)	473	138	305	145	122	176	120	111	120	215	107	217	364	2 623	grafy	
831 zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	12	0	1	0	1	2	4	0	0	6	0	2	2	30	grafy	
832 porušení povinnosti v insolvenčním řízení - zpráva o stavu hospodaření a jmění - dvojitý účet (§ 262, 263, 264)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	grafy	

Zdroj: Odbor gesčí a statistik PP Policie České republiky

Z obrázku č. 10 bylo zjištěno, že v roce 2019 registrovala Policie České republiky v celé ČR 20 případů porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 TrZ. Oproti předchozímu roku se tedy jedná o pokles o 28 %. Nejvíce těchto trestných činů bylo v tomto roce registrováno v KRPA, kde bylo registrováno 10 případů. Následuje KRPS a KRPT, kde byly registrovány shodně 3 případy.

Protiprávního jednání související s trestnými činy evidovanými pod TSK 831 bylo v roce 2019 v rámci celé ČR evidováno celkem 30 případů. Oproti předchozímu roku 2018 se jedná také o pokles o 21 %. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v KRPA, kdy se konkrétně jednalo o 12 případů. Na dalším místě v pořadí je KRPB, kde bylo registrováno 6 případů a dále KRPL, kde byly registrovány 4 případy.

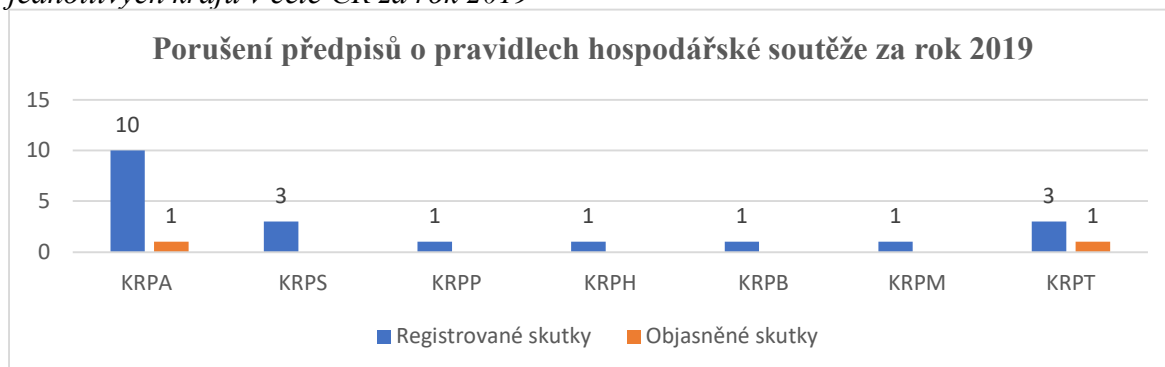
Obrázek 11: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2019

TSK - takticko-statistická klasifikace	00	01	02	03	19	04	18	05	17	16	06	15	14	07	ČR CELKEM	grafy
	KRPA	KRPS	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPJ	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT			
800-899 hospodářská trestné činnosti	1 872	769	1 098	615	420	1 273	807	624	460	388	876	533	931	1 137	11 898	
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	3	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	3	
808 překročení údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	14	12	9	22	1	37	1	36	6	10	14	8	22	6	198	
810 porušení povinnosti při insolvenčním řízení (§ 225)	2	4	2	0	0	1	1	4	0	0	9	2	2	3	30	
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	4	1	5	2	0	10	0	2	2	1	4	1	1	0	33	
812 krádež prozatí (§ 205)	34	92	19	26	8	40	15	17	18	7	43	19	11	19	365	
813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
814 poškození cizí věci (§ 228)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění (§ 209)	14	27	69	9	19	287	24	51	22	5	10	18	31	47	633	
816 padělání a pozemnění peněz (§ 233)	20	6	7	14	4	27	3	2	0	0	3	2	0	15	103	
819 zkrácení daně (§ 240)	71	22	19	1	2	15	41	18	8	13	27	38	23	44	342	
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	2	1	1	3	1	1	5	1	0	0	0	0	1	1	18	
821 přijetí úplatku (§ 331)	12	4	0	0	0	0	2	1	0	0	3	1	0	1	24	
822 poškození věřitele (§ 222)	8	5	6	2	2	0	1	4	1	4	5	2	19	5	64	
823 padělání a pozemnění veřejné listiny (§ 348)	162	76	20	57	33	42	30	19	21	14	62	23	33	24	616	
824 neověřená výroba a držení pečutí a státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4	
825 ohrožení zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	3	4	
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platná do 2020	6	0	0	2	1	3	3	1	0	2	9	6	0	2	35	
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	2	1	0	1	2	2	0	3	0	0	2	0	0	0	13	
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	2	0	1	2	2	1	1	5	0	3	5	0	2	2	24	
829 zpronevěra (§ 206)	155	72	56	47	39	74	0	48	36	36	87	0	49	69	828	
831 jednání vzhledem k platičce při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	6	0	1	0	0	2	2	0	0	0	4	0	0	0	17	

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky

Obrázek č. 11 ukazuje tabulku objasněnosti této trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. V roce 2019 byly objasněny celkem 2 případy dle TSK 801 v rámci celé ČR. V tomto případě se tedy jedná o objasněnost ve výši 10 %. Oproti roku 2018 tedy zůstává objasněnost na stejné hodnotě. Objasněn byl jeden případ v KRPA a jeden případ v KRPT.

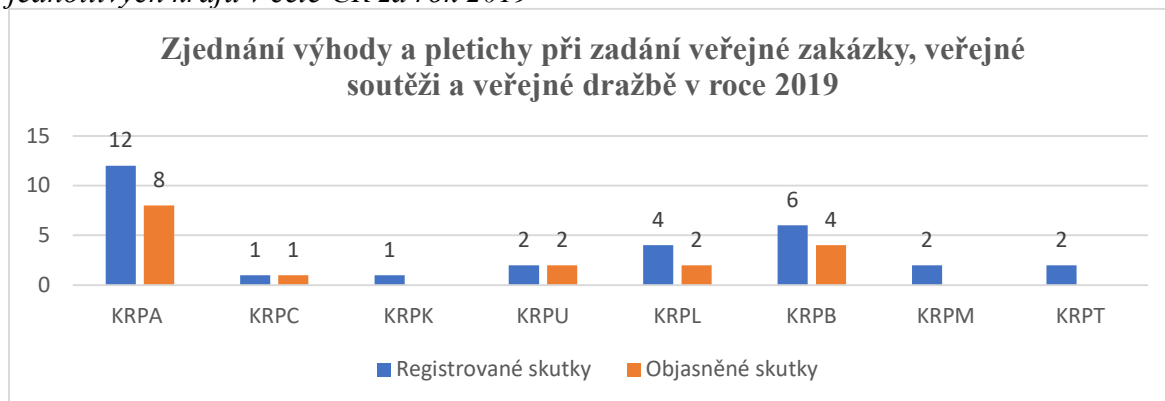
Graf 9: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2019



Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2019 bylo celkem objasněno 17 případů statisticky vykázaných pod TSK 831. Jedná se tedy o objasněnost ve výši 56 %. V tomto případě tedy došlo k poklesu objasněnosti v této problematice. Nejvíce objasněných případů v roce 2019 dle TSK 831 bylo v KRPA, kde bylo objasněno celkem 8 případů. Následuje KRPB, kde byly objasněny celkem 4 případy a dále KRPU a KRPL, kde byly objasněny shodně vždy 2 případy.

Graf 10: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2019



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2.6 Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za rok 2020

Obrázek 12: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2020

TSK - takticko-statistická klasifikace	REGISTROVÁNE SKUTKY ČESKÁ REPUBLIKA po krajích hospodářská TC																	ČR CELKEM	právy
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13	14	15	16		
	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPF	KRPG	KRPB	KRPZ	KRPM	KRPT				
800-899 hospodářská TC	11	1 562	1 089	823	400	1 565	857	779	583	624	1 970	682	1 072	2 007	18 528				
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	11															29			
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	5	7	5	4	2	3	2	3	3	4	11	3	6	16	78				
806 poškození spotřebitele (§ 253)	1														1				
808 zkrsování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	51	10	8	10	2	38	4	35	5	19	16	13	17	17	245				
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	11	7	5	1	2	3	1	5	3	5	8	1	3	1	54				
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - plátně do 2020	57	19	8	4	5	15	6	6	5	10	24	4	5	7	175				
812 krádež prostá (§ 205)	33	150	18	15	7	43	19	9	18	11	25	0	13	20	387				
813 neoprávněné užívání cizí věci mimo motorového vozidla (§ 207)	1														1				
814 poškození cizí věci (§ 228)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0				
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojistění (§ 209)	20	14	76	11	15	218	12	36	33	2	16	21	25	65	564				
816 pašování a pozměnění peněz (§ 233)	233	68	31	32	21	60	12	23	15	12	78	0	16	115	725				
819 přikročení daně (§ 240)	292	90	22	47	0	40	40	27	11	18	80	54	38	54	822				
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	13	1	1	1	1	3	3	4	1	4	4	4	1	3	37				
821 přijetí úplatku (§ 331)	13	1	1	1	1	10	2	1	1	1	6	1	1	3	36				
822 poškození věitele (§ 222)	51	15	10	3	3	13	9	6	4	13	19	8	12	5	171				
823 padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348)	204	32	41	24	15	33	21	18	21	16	38	13	7	14	497				
824 nedovolené výroba a držení pečidla státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	8				
825 ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	4	11				
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - plátně do 2020	15	2	6	1	1	5	4	2	3	11	2	4	3	6	65				
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	5	1	1	2	1	3	1	2	1	1	1	1	1	1	21				
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	3	5	1	4	2	2	1	2	1	1	1	1	1	4	22				
829 zpronevěra (§ 206)	224	85	53	55	32	85	45	36	32	28	96	36	48	92	947				
830 podvod (§ 208)	304	138	183	128	61	81	113	63	83	111	172	88	165	285	2 032				
831 zjezení výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	18	5	5	0	2	10	1	0	1	1	9	2	4	8	65				
833 zneužití informací poskytnutých v obchodním styku (§ 255, 255a)	10	1	3	2	1	3	1	2	1	2	6	5	2	4	41				
834 neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252)	8	12	12	3	8	9	1	4	5	2	9	5	3	8	88				

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky

Z obrázku č. 12 bylo zjištěno, že v roce 2020 registrovala Policie České republiky v celé ČR 29 případů porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle § 248 TrZ. Oproti roku 2019 se jedná o nárůst o 45 %. Nejvíce těchto trestných činů bylo v tomto roce registrováno v KRPA, kde bylo registrováno 11 případů. Následuje KRPB a KRPM, kde byly registrovány shodně 4 případy. V KRPZ byly v tomto roce registrovány 3 případy.

Protiprávního jednání související s trestnými činy evidovanými pod TSK 831 bylo v roce 2020 v rámci celé ČR evidováno celkem 65 případů. V tomto případě se jedná o nárůst o 116 % oproti předchozímu roku 2019. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v KRPA, kdy se konkrétně jednalo o 18 případů. Na dalším místě v pořadí je KRPL, kde bylo registrováno 10 případů a dále KRPB, kde bylo registrováno 9 případů.

Obrázek 13: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2020

Statistika kriminality

základní statistický přehled kriminality v ČR

roční období: 2020 (1.1.-31.12.)

OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno)

800-899 hospodářská TC

OBJASNĚNÉ SKUTKY (registrováno => z toho objasněno)
 Česká republika po krajích
 hospodářská TC
 období 1. 1. 2020 - 31. 12. 2020

TSK - takticko-statistická klasifikace	00										ČR CELKEM	grafy			
	KRPA	KRPS	KRPC	KRPP	KRPK	KRPU	KRPL	KRPH	KRPE	KRPJ			KRPB	KRPZ	KRPM
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	1	1	2	3	3	9	4	6	3	3	5	5	1	0	63
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	3	4	4	4	1	1	2	3	1	1	1	1	1	1	37
808 zkrácení údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	8	6	4	10	1	27	2	30	3	17	6	9	10	11	144
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	3	3	4	1	1	1	1	4	1	3	2	1	3	1	26
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	5	3	2	0	2	2	0	3	1	3	1	1	1	2	26
812 krádež prostá (§ 205)	16	134	17	14	4	37	11	8	14	9	17	5	12	14	312
814 poškození cizí věci (§ 228)	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění (§ 209)	8	7	73	9	9	205	7	34	30	2	5	14	21	53	477
816 padělení a pozemnění peněz (§ 233)	16	10	17	0	4	17	0	7	1	2	9	2	2	72	159
819 zkrácení daně (§ 240)	34	33	9	10	6	14	30	13	5	6	21	17	8	24	230
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	4	0	1	1	1	0	0	0	0	0	2	2	0	1	12
821 přijetí úplatku (§ 331)	4	0	1	0	1	9	2	1	0	0	2	0	0	0	17
822 podvokem věřitelů (§ 222)	7	5	2	0	2	2	3	2	1	7	6	4	3	3	47
823 padělení a pozemnění veřejné listiny (§ 348)	134	17	39	18	12	30	15	14	21	10	23	13	0	11	365
824 nedovolená výroba a držení pečetidla státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	1	2	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	4
825 ohrožení zdraví závadnými potravinami (§ 156, 157)	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	4	8
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platná do 2020	3	1	3	0	1	2	4	1	0	7	1	2	1	0	26
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	1	0	1	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0	2	9
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	1	2	1	3	0	2	1	0	0	0	1	0	0	1	12
829 zpronevěra (§ 206)	91	39	33	21	60	26	28	23	23	41	24	22	58	52	522
830 ložďovád (§ 209)	65	46	121	43	37	61	47	47	34	59	53	49	110	178	949
831 úřední vyhovody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	13	3	5	0	0	1	9	0	0	2	0	1	5	39	111

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky

Obrázek č. 13 ukazuje tabulku objasněnosti této trestné činnosti v rámci jednotlivých krajů. V roce 2019 byly objasněny celkem 3 případy dle TSK 801 v rámci celé ČR. Jedná se tedy o objasněnost ve výši cca 10 %. I v tomto případě hodnota objasněnosti zůstává stejná jako v předchozích letech. Objasněn byl jeden případ v KRPU, jeden případ v KRPL a jeden případ v KRPM.

Graf 11: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2020

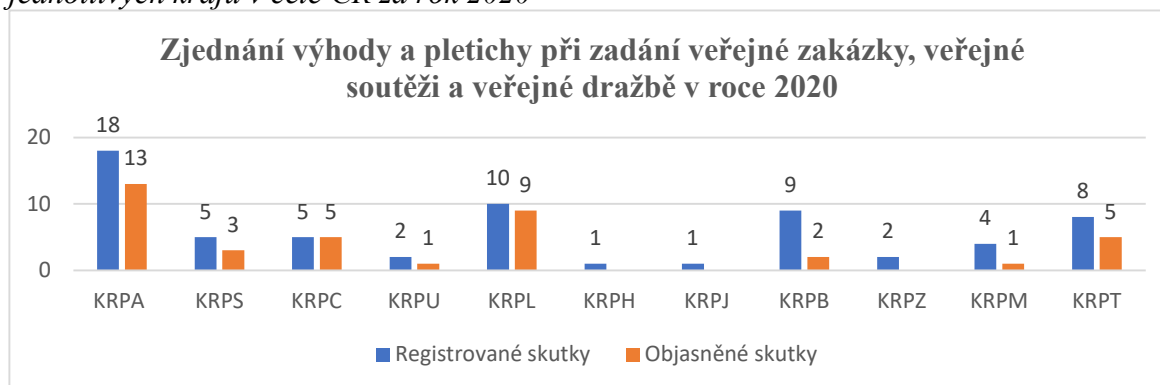


Zdroj: Vlastní zpracování

V roce 2020 bylo v rámci celé ČR objasněno 39 případů statisticky vykázaných pod TSK 831. Jedná se o objasněnost ve výši 60 %. Tato objasněnost je mírně vyšší, než v roce 2019.

Nejvíce objasněných případů v roce 2019 dle TSK 831 bylo v KRPA, kde bylo objasněno celkem 13 případů. Následuje KRPL, kde bylo objasněno celkem 9 případů a dále KRPC a KRPT, kde bylo objasněno celkem 5 případů.

Graf 12: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2020



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.2.7 Statistická analýza v rámci jednotlivých krajů ČR za celkové období od roku 2015 do roku 2020

Graf 13: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020



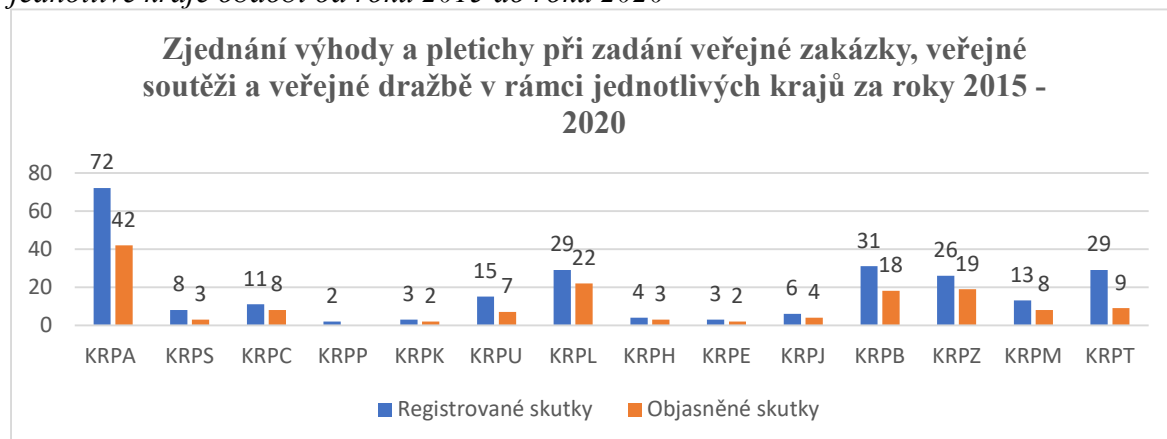
Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci vyhodnocení statistických dat z předchozích kapitol bylo zjištěno, že nejvíce skutků hospodářské trestné činnosti dle TSK 801 bylo za období let 2015 až 2020 registrováno v KRPA, kde bylo registrováno celkem 55 případů. V KRPT bylo za stejné období registrováno 26 případů. Následuje KRPB s 19 případy, KRPM s 15 případy a KRPZ, kde bylo registrováno 11 případů.

Ve vyhodnocení objasněnosti těchto trestných činů bylo nejvíce těchto trestných činů uvedené období objasněno v KRPA, kde bylo objasněno celkem 11 případů. Dále bylo

nejvíce případů objasněno v KRPM, kde bylo objasněno celkem 7 případů. Na třetím místě v počtu objasněných případů je uveden KRPB, kde byly objasněny 4 případy.

Graf 14: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 za jednotlivé kraje období od roku 2015 do roku 2020



Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci vyhodnocení statistických dat z předchozích kapitol bylo zjištěno, že nejvíce skutků hospodářské trestné činnosti dle TSK 831 bylo za období let 2015 až 2020 registrováno v KRPA, kde bylo registrováno celkem 72 případů. V KRPB bylo za stejné období registrováno 31 případů. Následuje KRPL a KRPT s 29 případy, KRPZ s 26 případy a KRPU, kde bylo registrováno 15 případů.

Ve vyhodnocení objasněnosti těchto trestných činů bylo nejvíce těchto trestných činů za uvedené období objasněno v KRPA, kde bylo objasněno celkem 42 případů. Dále bylo nejvíce případů objasněno v KRPL, kde bylo objasněno celkem 22 případů. Na třetím místě v počtu objasněných případů je uveden KRPM, kde bylo objasněno celkem 7 případů.

4.1.3 Statistická analýza v rámci ČR za období od roku 2015 do roku 2020

Tabulka 4: Přehled registrovaných a objasněných případů dle TSK 801 a TSK 831 za období od roku 2015 do roku 2020.

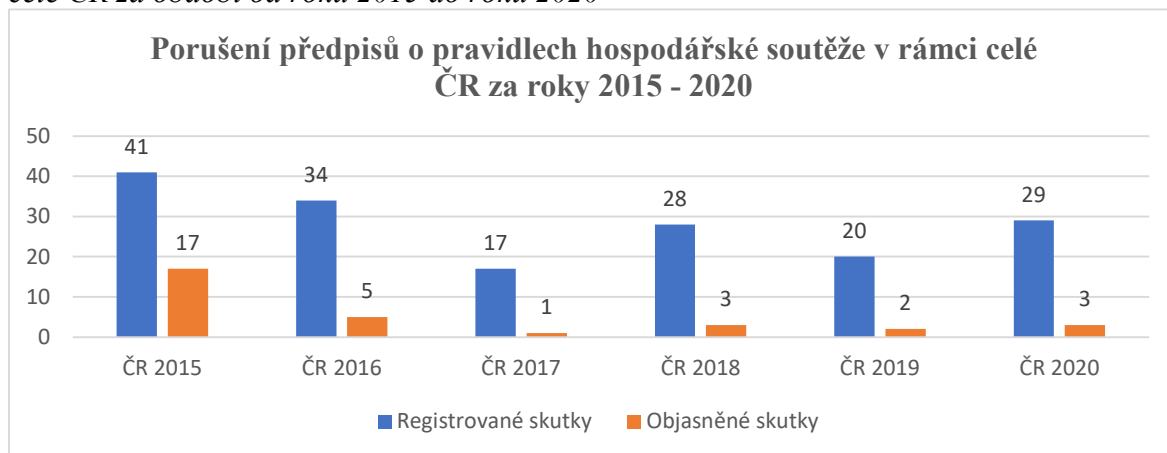
Přehled registrovaných a objasněných skutků dle TSK 801 a 831 za období od 2015 do 2020								
Rok	TSK 801 (§ 248 TrZ)				TSK 831 (§ 256 TrZ, § 257 TrZ)			
2015	Registrováno	41	Rozdíl oproti předchozímu roku	Rozdíl oproti předchozímu roku v %	Registrováno	67	Rozdíl oproti předchozímu roku	Rozdíl oproti předchozímu roku v %
	Objasněno	17			Objasněno	49		
	Objasněnost v %	41%			Objasněnost v %	73%		
	Objasněno celkem	18			Objasněno celkem	54		
2016	Registrováno	34	↓ o 7 skutků	↓ o 17 %	Registrováno	29	↓ o 38 skutků	↓ o 56 %
	Objasněno	5	↓ o 12 skutků	↓ o 70 %	Objasněno	10	↓ o 39 skutků	↓ o 79 %
	Objasněnost v %	14%			Objasněnost v %	34%		
	Objasněno celkem	11			Objasněno celkem	14		
2017	Registrováno	17	↓ o 17 skutků	↓ o 50 %	Registrováno	23	↓ o 7 skutků	↓ o 24 %
	Objasněno	1	↓ o 4 skutky	↓ o 80 %	Objasněno	8	↓ o 2 skutky	↓ o 20 %
	Objasněnost v %	5%			Objasněnost v %	34%		
	Objasněno celkem	3			Objasněno celkem	10		
2018	Registrováno	28	↑ o 11 skutků	↑ o 64 %	Registrováno	38	↑ o 9 skutků	↑ o 39 %
	Objasněno	3	↑ o 2 skutky	↑ o 200 %	Objasněno	24	↑ o 16 skutků	↑ o 200 %
	Objasněnost v %	10%			Objasněnost v %	63%		
	Objasněno celkem	7			Objasněno celkem	32		
2019	Registrováno	20	↓ o 8 skutků	↓ o 28 %	Registrováno	30	↓ o 8 skutků	↓ o 21 %
	Objasněno	2	↓ o 1 skutek	↓ o 33 %	Objasněno	17	↓ o 7 skutků	↓ o 29 %
	Objasněnost v %	10%			Objasněnost v %	56%		
	Objasněno celkem	2			Objasněno celkem	21		
2020	Registrováno	29	↑ o 9 skutků	↑ o 45 %	Registrováno	65	↑ o 35 skutků	↑ o 116 %
	Objasněno	3	↑ o 1 skutek	↑ o 50 %	Objasněno	39	↑ o 22 skutků	↑ o 129 %
	Objasněnost v %	10%			Objasněnost v %	60%		
	Objasněno celkem	6			Objasněno celkem	42		
Celkem	Registrováno 169 skutků				Registrováno 252 skutků			
	Objasněno 31 skutků				Objasněno 147 skutků			
	Objasněnost ve výši 18 %				Objasněnost ve výši 58 %			
	Objasněno celkem 47 skutků				Objasněno celkem 173 skutků			

Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci vyhodnocení statistických dat získaných z odboru věcných gescí a statistik Policejního prezidia Policie ČR bylo zjištěno, že za období od roku 2015 do roku 2020 bylo celkem registrováno 169 případů vedených pod TSK 801. Nejvíce registrovaných případů bylo v roce 2015 a nejméně v roce 2017. Nejvyšší nárůst registrovaných činů bylo v případě TSK 801 v roce 2018, kdy bylo registrováno o 11 skutků více než v předešlém roce 2017. Nejvíce objasněných případů bylo v roce 2015, kdy se podařilo objasnit celkem 17 případů. Jedná se o objasněnost ve výši 41 %. Druhý nejvyšší počet objasněných případů bylo v roce 2016, kdy bylo objasněno 5 případů z 34 (objasněnost ve výši 14 %). V letech 2018 a 2020 byly objasněny vždy 3 případy, kdy se v obou letech jednalo o objasněnost ve výši 9 %.

Celkem bylo za uvedené období objasněno 31 případů vykázaných pod TSK 801. Toto odpovídá objasněnosti ve výši 18 % za uvedené období.

Graf 15: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020

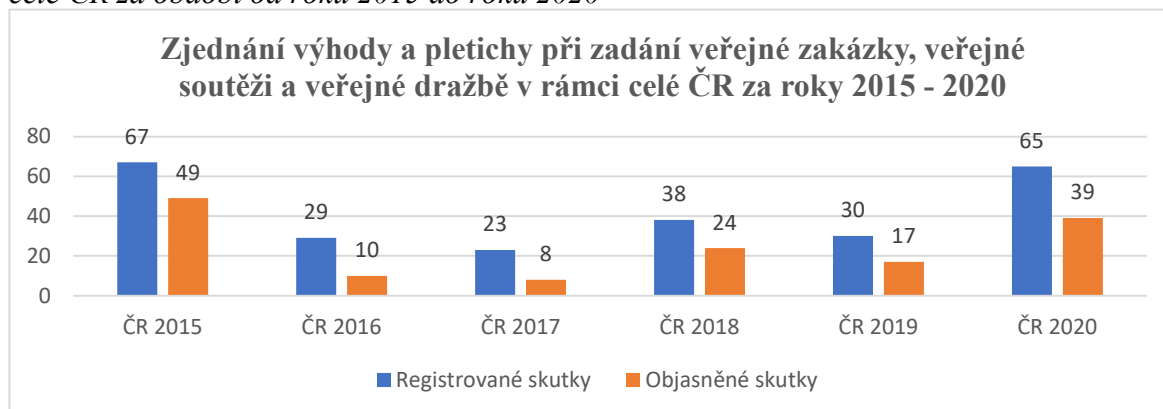


Zdroj: Vlastní zpracování

V rámci vyhodnocení statistických dat získaných z odboru věcných gescí a statistik Policejního prezidia Policie ČR bylo zjištěno, že za období od roku 2015 do roku 2020 bylo celkem registrováno 252 případů vedených pod TSK 831. Nejvíce registrovaných případů bylo v roce 2015 (67 případů) a nejméně v roce 2017 (23 případů). Nejvíce objasněných případů bylo v roce 2015, kdy se podařilo objasnit celkem 49 případů. Jedná se o objasněnost ve výši 73 %. Druhý nejvyšší počet objasněných případů bylo v roce 2020, kdy bylo objasněno 39 případů z 65 (objasněnost ve výši 60 %). V roce 2018 bylo objasněno celkem 24 případů z 38 případů (objasněnost ve výši 63 %). Celkem bylo za uvedené období objasněno 147 případů vykázaných pod TSK 831. Toto odpovídá objasněnosti ve výši 58 % za uvedené období. V případě TSK 831 se o nejvyšší nárůst jedná v roce 2020, kdy bylo registrováno o 35 skutků více než v předchozím roce 2019.

Tabulka č. 4 obsahuje také data o celkově objasněných skutcích. Jak bylo uvedeno v kapitole 4.1.1. jedná se o součet objasněných skutků, které byly registrovány ve stejném roce a dodatečně objasněných skutků, které byly registrovány v předchozích obdobích. S těmito daty se ale při výpočtu objasněnosti nepracuje, jelikož by výsledná objasněnost mohla přesáhnout hodnotu 100 %. Tato data jsou v tabulce č. 4 uvedeny pouze pro názornost.

Graf 16: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020



Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.4 Statistická analýza souběhu TČ související s veřejnými zakázkami a s TČ zneužitím pravomoci veřejného činitele dle § 329 TrZ. za celkové období od roku 2015 do roku 2020

V rámci statistické analýzy protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek bylo provedeno vyhodnocení registrovaných trestných činů souvisejících s veřejnými zakázkami, které souviseli také s trestným činem zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 TrZ.

Jak již bylo uvedeno v úvodu praktické části, odbor věcných gescí a statistik Policejního prezidia PČR statisticky nerozlišuje případy, ve kterých bylo v rámci jednočinného souběhu spácháno více druhů trestné činnosti. Z tohoto důvodu nebylo možné při vyhledávání podkladů využít obvyklé zdroje z policejního intranetu.

Na základě žádosti byli pracovníci tohoto odboru schopni sestavit kontingenční tabulku, která obsahovala „pouze“ registrované trestné činy související jednak s TSK 801 a 831, tak jak je uvedeno v předchozích kapitolách a navíc i TSK 820 – zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 TrZ.

Obrázek 14: Počet registrovaných skutků v ČR dle TSK 831 ve spojení s TSK 820

počty registrovaných skutků v ČR po krajích od roku 2015 s kombinací TSK 801 nebo 831 nebo paragrafu 329 tr. zákoníku								
rok	kraj	TSK	prg1(hlavní)	prg2	prg3	prg4	prg5	počet
2015	Jihomoravský kraj	831 zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	256	329				1
2015	Moravskoslezský kraj	831 zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	256	329				4
2015	Moravskoslezský kraj	831 zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	256	329	220			1
2018	Liberecký kraj	820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	329	257				1
2019	Ústecký kraj	831 zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	256	329				1
								8

Zdroj: Odbor věcných gescí a statistik

Selektivním vyhledáváním v této tabulce bylo zjištěno, že za sledované období od roku 2015 do roku 2020 bylo registrováno celkem 8 případů trestné činnosti související se

zadávaním veřejných zakázek, které by měly být spáchány v souvislosti se zneužitím pravomoci úřední osoby. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v roce 2015, konkrétně 6 případů. V tomto roce bylo nejvíce případů registrováno v Moravskoslezském kraji, celkem 5 případů „Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě“¹²⁹ dle § 256 TrZ. Jeden z těchto skutků byl navíc spáchán také v souběhu s § 220 TrZ.¹³⁰ Celkově bylo v tomto kraji v roce 2015 registrováno 7 skutků související s TSK 831. Objasněno bylo v tomto roce také 7 skutků, tedy je možno předpokládat, že i tyto skutky byly objasněny. Zbývající případ z roku 2015 byl registrován v Jihomoravském kraji. V dalších letech byla trestná činnost související s veřejnými zakázkami a zneužitím pravomoci úřední osoby registrována pouze v jednom případě v roce 2018 v Libereckém kraji, kde se jednalo o případ „Pletichy při zadávání veřejné zakázky a veřejné soutěži“¹³¹ dle ustanovení § 257 TrZ, a dále v jednom případě v roce 2019 v Ústeckém kraji, kde se jednalo o „Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky, při veřejné soutěži a veřejné dražbě“¹³² dle § 256 TrZ.

¹²⁹ § 256 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹³⁰ § 220 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník „Porušení povinnosti při správě cizího majetku“

¹³¹ § 257 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

¹³² § 256 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

4.1.5 Statistická analýza pravomocně skončených případů souvisejících s veřejnými zakázkami za období od roku 2015 do roku 2020

Tato kapitola se zabývá statistickou analýzou případů souvisejících s trestnou činností spáchanou dle § 248 TrZ., 256 TrZ. či 257 TrZ., které byly v uvedeném období řešeny před soudem a které byly ukončeny pravomocným rozhodnutím soudů. Údaje, ze kterých bylo vycházeno, byly získány na internetových stránkách www.justice.cz, v přehledu statistických listů¹³³

V rámci těchto statistických údajů je nutné upřesnit, že nelze porovnávat počty jednotlivých skutků, které byly registrovány či objasněny Policií ČR v jednotlivých letech s počtem jednotlivých skutků, které byly ve stejných letech řešeny před soudem. Ze statistických dat uveřejněných na portálu www.justice.cz lze zjistit, že průměrná délka řízení za uvedené období ode dne zahájení trestního stíhání (ode dne objasnění skutku – viz kapitola 4.1.1.) do právní moci rozsudku je 546 dní v případech TČ dle § 248 TrZ., 1142 dní v případech TČ dle § 256 TrZ. a 345 dní v případech TČ dle § 257 TrZ.

Tabulka 5: Průměrná délka řízení ode dne zahájení trestního stíhání do dne právní moci v rámci ČR

Průměrná délka řízení ode dne zahájení trestního stíhání do dne právní moci v rámci ČR							
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Průměr
§ 248	957	0	448	1149	1168	724	546
§ 256	757	810	832	1139	2267	1046	1142
§ 257	0	0	0	1394	292	384	345

Vlastní zpracování na základě dat z www.justice.cz¹³⁴

¹³³ Statistika a výkaznictví, přehled statistických listů [online], [cit. 21.1.2023], Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>

¹³⁴ tamtéž

Tabulka 6: Přehled souzených fyzických osob pro TČ související s veřejnými zakázkami

Přehled fyzických osob vyřízených před soudem																			
Rok	2015			2016			2017			2018			2019			2020			
§§§	248	256	257	248	256	257	248	256	257	248	256	257	248	256	257	248	256	257	
Počet trestných činů před soudem	16	12	0	2	28	0	10	81	0	6	10	1	15	51	1	3	26	1	
Odsouzené osoby	7	8	0	2	18	0	8	57	0	2	6	0	2	24	1	2	11	1	
Hlavní sankce	Nepodmíněný trest	0	1	0	0	0	0	1	0	0	2	0	1	6	0	0	0	0	
	Rozmezí	0	1-5	0	0	0	0	1-5	0	0	do 1	0	5-15	1-5 5-15	0	0	0	0	
	Podmíněný trest	6	7	0	2	10	0	5	56	0	2	3	0	1	18	0	2	10	1
	Peněžitý trest	1	0	0	0	7	0	3	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
	Zákaz činnosti	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Uloženo s hlavní sankcí	Peněžitý trest	0	1	0	0	1	0	2	27	0	0	2	0	0	18	0	2	0	0
	Zákaz činnosti	1	0	0	0	8	0	0	15	0	1	0	0	2	9	0	0	5	0
	Jiný trest/opatření	2	0	0	2	0	0	1	0	0	0	1	0	0	3	0	1	1	0
Upuštění od potrestání	2	0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1	0	0	0	0	0	
Zproštěno	Skutek není trestným činem	4	3	0	0	0	2	14	0	4	1	0	12	4	0	1	7	0	
	Nebylo prokázáno, že skutek spáchal obžalovaný	2	0	0	0	0	0	2	0	0	1	0	0	4	0	0	6	0	
Vyřízeno jinak	Osvědčeno po podmíněném zastavení	0	1	0	0	0	0	3	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	
	Souhrnný trest	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	
	Narovnání	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	
	Promlčeno	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	

Vlastní zpracování na základě dat z www.justice.cz¹³⁵

Z uvedené tabulky je možné zjistit, že v analyzovaném období let 2015 až 2020 bylo před soudem řešeno celkem 263 případů souvisejících s manipulací veřejných zakázek. V rámci těchto případů bylo uloženo celkem 123 podmíněných trestů odnětí svobody a pouze 11 nepodmíněných trestů odnětí svobody. V 52 případech bylo konstatováno, že skutek není trestným činem a v 15 případech nebylo prokázáno, že skutek spáchal obžalovaný.

¹³⁵ Statistika a výkaznictví, přehled statistických listů [online], [cit. 21.1.2023], Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statisticky-ch-listu.html>

4.1.6 Závěr

Statistickou analýzou trestných činů dle TSK 801, kdy se jedná o trestný čin „Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže“ dle ustanovení § 248 TrZ., bylo zjištěno, že za uvedené období od roku 2015 do roku 2020 bylo registrováno celkem 169 těchto případů. Z tohoto počtu bylo objasněno celkem 31 skutků, kdy se jedná o objasněnost ve výši 18 %. Nejvíce těchto trestných činů bylo za uvedené období registrováno Praze, kde se jednalo o 55 případů. Nejvyšší počet těchto trestných činů dle jednotlivých let a krajů byl v Praze v roce 2015, kdy se jednalo o 14 případů. V tomto roce bylo také v Praze těchto trestných činů nejvíce objasněno celkem 6 případů (viz kapitola 4.1.2.1). V Praze bylo také objasněno nejvíce těchto případů za celé uvedené období a to celkem 11 případů (viz kapitola 4.1.2.7). Naopak v Pardubickém kraji byly Policií ČR registrovány pouze 2 případy dle ustanovení § 248 TrZ a to v letech 2015 a 2019. V posledních 3 letech objasněnost v této problematice zůstává na hodnotě 10 % (viz kapitola 4.1.3.).

Statistickou analýzou trestných činů dle TSK 831, kdy se jedná o trestné činy „Zjednání výhody a pletichy při zadání veřejné zakázky a veřejné soutěži“ dle ustanovení § 256 a § 257 TrZ., bylo zjištěno, že za uvedené období od roku 2015 do roku 2020 bylo registrováno celkem 252 případů. Z tohoto počtu bylo objasněno celkem 147 skutků, kdy se jedná o objasněnost ve výši 58 % (viz kapitola 4.1.3.).

Nejvíce těchto trestných činů bylo za uvedené období registrováno v Praze, kde se jednalo o 72 případů. V Praze bylo také objasněno nejvíce případů za uvedené období a to celkem 42 případů (viz kapitola 4.1.2.7). Nejvyšší počet těchto případů dle jednotlivých let a krajů byl v Praze v roce 2020, kdy se jednalo o 18 registrovaných případů. V tomto roce bylo v Praze objasněno celkem 13 těchto registrovaných případů (viz kapitola 4.1.2.6). Nejméně registrovaných případů bylo opět v Pardubickém kraji, kde byly registrovány opět pouze 2 případy a to v roce 2017. V posledních 3 letech se objasněnost v této problematice pohybuje kolem 60 % (viz kapitola 4.1.3.).

Vyhodnocením dynamiky vývoje trestné činnosti v oblasti veřejných zakázek lze konstatovat, že počet registrovaných trestných činů, přímo se dotýkajících veřejných zakázek, se pohyboval v inkriminovaném rozmezí od 40 případů (registrováno v roce 2017) až po 108 případů (registrováno v roce 2015). Lze tedy říci, že registrovaná trestná činnost v tomto odvětví hospodářské trestné činnosti je relativně stálá a výkyvy v četnosti registrovaných trestných činů jsou v rádech jednotek a výjimečně v nižších desítkách případů.

V předmětném období bylo registrováno celkem 8 případů, které souvisely s manipulací veřejných zakázek a měly být spáchány úřední osobou (viz kapitola 4.1.4) Toto pochybení se týkalo především TČ dle § 256 TrZ., tedy, že měla být úřední osobou zjednány výhodnější podmínky či přednost jednomu z dodavatelů. (viz kapitola 3.3.5). Jedním z důvodů, proč je registrováno „pouze“ 8 případů za uvedené období je skutečnost, že zaměstnanci, kteří mají na starosti veřejné zakázky u zadavatelů či veřejných zadavatelů, nejsou v postavení „úřední osoby“ tak, jak je tato osoba definována v ustanovení § 127 TrZ (viz kapitola 3.3.3.). Dalším důvodem může být skutečnost, že v rámci struktury orgánů veřejné moci mohou být lépe nastaveny kontrolní mechanismy schvalování veřejných zakázek např. v rámci zastupitelstev či nadřízených orgánů.

Dále byla analyzována statistika pravomocně odsouzených případů za předmětné období (viz kapitola 4.1.5). V rámci této analýzy bylo zjištěno, že nepodmíněné tresty za manipulaci s veřejnými zakázkami byly uloženy pouze v 11 případech. I když cílem této práce není hodnotit rozhodování soudů, může se zdát, že vysoká pravděpodobnost uložení podmíněného trestu odnětí svobody za manipulaci s veřejnými zakázkami, nemusí být pro někoho natolik odstrašující, aby se konkrétních manipulací vyvaroval.

Počty registrovaných trestných činů uvedené v rámci jednotlivých kapitol praktické části představují pouze ty trestné činy, o kterých se policie ČR dozví a které prověřuje. Byla by ale zřejmě milná představa, že se jedná o všechny trestné činy, které byly v souvislosti s veřejnými zakázkami spáchány. Vzhledem k tomu, že průměrně za rok bylo ve sledovaném období vyhlášeno cca 13 300 veřejných zakázek, je průměrný počet registrovaných trestných činů ve výši 70 případů ročně pouze vrcholek pomyslného ledovce.

4.2 Důvody neobjasněnosti oznámených protiprávních jednání

4.2.1 Úvod

Obecně lze konstatovat, že případy ovlivňování veřejných zakázek se velice těžko prokazují. Jak vyplynulo ze statistiky trestné činnosti související s veřejnými zakázkami v rámci celé ČR (kapitola 4.1.3.) bylo za uvedené období registrováno celkem 169 případů týkající se porušování předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle ustanovení § 248 TrZ. Z těchto 169 případů se podařilo objasnit (tedy zahájit trestní stíhání konkrétní osoby) ve 31 případech. Jedná se o objasněnost ve výši 18 %. Neobjasněných skutků za uvedené období je tedy 138. Průměrně je 23 skutků týkající se této trestné činnosti ročně neobjasněno.

Případů týkající se zjednaní výhody a pletich při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě bylo za stejné období registrováno celkem 252 skutků, z nichž se policii podařilo objasnit celkem 147 skutků. V tomto případě objasněnost dosahuje 58 %. Z uvedeného plyne, že za toto období nebylo objasněno celkem 105 případů, které policie registrovala (zahájila úkony trestního řízení).

Velice obecně lze rozdělit důvody neobjasnění těchto trestných činů na situaci, kdy nebylo v rámci prověřování zjištěno, že by se v konkrétním případě jednalo o trestný čin anebo na situaci, kdy se nepodařilo v rámci prověřování zjistit konkrétní osobu pachatele, proti kterému by bylo možné zahájit trestní stíhání.

4.2.2 Registrované případy, které nejsou trestných činem

Jedná se o takové případy, u kterých může mít oznamovatel pocit, že byl spáchán trestný čin a z tohoto důvodu učinil trestní oznámení. V tomto trestním oznámení mohou být většinou uvedeny skutečnosti, které nasvědčují tomu, že opravdu k trestnému činu došlo a z tohoto důvodu je Policie ČR povinna zahájit úkony trestního řízení. V průběhu prověřování je ale následně zjištěno, že k žádnému spáchání trestného činu nedošlo a z tohoto důvodu je nutné věc odložit dle ustanovení § 159a odst. 1 TR¹³⁶.

Tyto případy mohou být svým způsobem zneužívány neúspěšnými uchazeči v rámci veřejných zakázek, kteří mají snahu tímto způsobem poškodit jak vítězného dodavatele veřejné zakázky, tak i samotného zadavatele konkrétní veřejné zakázky. Je možné si tedy představit situaci, kdy budou opakovaně podávána trestní oznámení o podezření z trestné činnosti u veřejných zakázek, které bude vyhlášovat konkrétní zadavatel či kterých se bude účastnit konkrétní dodavatel. Vzhledem k tomu, že policie ČR má povinnost prověřit každé oznámení o možné trestné činnosti, mohou být tyto subjekty v rámci každé veřejné zakázky prověřovány.

Dalším důvodem, proč v rámci prověřování nedochází ke zjištění skutečností, že byl spáchán trestný čin, je velice silná latentnost trestné činnosti, která bývá spojována s ovlivňováním veřejných zakázek. V rámci akceptace tohoto ovlivňování jednou (dodavatelem či dodavatelem navzájem) či druhou (zadavatelem) stranou dochází k vzájemné spolupráci těchto stran, jejímž výsledkem bývá ovlivněná veřejná zakázka, která ale navenek působí, že je naprosto v pořádku a dle zákona. V dnešní době neprobíhá komunikace zástupců těchto

¹³⁶ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád: „§ 159a odst. 1: Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, státní zástupce nebo policejní orgán věc odloží usnesením, jestliže není na místě vyříditi věc jinak.“

stran, kteří mají zájem na zmanipulování konkrétní veřejné zakázky obvyklými způsoby, kterými jsou např. telefon či e-mail. Jejich schůzky se odehrávají na uzavřených místech, komunikace probíhá pouze mezi nimi a konkrétní instrukce jsou předávány buď pouze slovně či v dokumentech, ze kterých nelze dovodit, kdo je napsal a komu byly určeny. Proniknutí do tohoto velice privátního vztahu vyžaduje čas, přípravu, znalost prostředí a v neposlední řadě také osobu z tohoto prostředí, která je ochotná spolupracovat na odhalení této trestné činnosti i za cenu toho, že sama bude za protiprávní jednání stíhána. Získat takovou osobu je velice složité a vyžaduje nejen vysoké odborné znalosti policistů a státních zástupců a jejich vysoký stupeň profesionality, ale také velkou míru empatie a sociálního citění. Toto všechno je totiž potřeba, aby bylo možno tuto osobu nejen získat, ale také ji udržet v jejím rozhodnutí spolupracovat s policií ČR po celou dobu trestního řízení.

4.2.3 Registrované případy, u kterých nebyl zjištěn konkrétní pachatel

Další důvod neobjasnění registrovaného trestného činu je skutečnost, že v rámci prověřování byly sice zjištěny skutečnosti, že ke konkrétnímu trestnému činu došlo, ale nepodařilo se zjistit konkrétní osobu pachatele, proti které by bylo možno zahájit trestní stíhání. V tomto případě nezbyde policejnímu orgánu jiná možnost, než případ odložit dle ustanovení § 159a odst. 5) TR.¹³⁷

V praxi se lze s tímto důvodem setkat např. při pokusu o ovlivnění veřejné zakázky, kdy bude zadavatel kontaktován neznámou osobou s nabídkou slíbení úplatku v případě vítězství konkrétního dodavatele u konkrétní veřejné zakázky. Osoba zadavatele následně tyto skutečnosti oznámí policii ČR, ale tato osobu pachatele se nepodaří v rámci prověřování zjistit.

4.3 Dotazníkové šetření

Za účelem průzkumu v oblasti veřejných zakázek a zjištění dopadů jednání souvisejícího s manipulací veřejných zakázek na vybrané zadavatele byl sestaven dotazník obsahující 11 otázek vztahujících se k tématu zadávání veřejných zakázek. Tento dotazník byl zaslán elektronickou cestou 50 veřejným zadavatelům z oblasti státní správy a územních

¹³⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád: „§ 159a odst. 5: Státní zástupce nebo policejní orgán věc odloží též tehdy, pokud se nepodařilo zjistit skutečnosti opravňující zahájit trestní stíhání (§ 160). Pominou-li důvody odložení, trestní stíhání zahájí.“

samosprávných celků s požadavkem o anonymní vyplnění. Odpověď s vyplněným dotazníkem byla odeslána ve 30 případech (12 od veřejných zadavatelů z oblasti státní správy a 18 od veřejných zadavatelů z oblasti územních samosprávných celků). Ve zbývajících 20 případech nebyla žádná odpověď doručena.

Otázka č. 1: Kolik veřejných zakázek ročně zadáváte?

Tabulka 7: Kolik veřejných zakázek ročně zadáváte?

Kolik veřejných zakázek ročně zadáváte?	Počet odpovědí	%
a) 0 - 20	6	20%
b) 21 - 40	8	27%
c) 41 - 60	7	23%
d) 61 - 80	6	20%
e) 81 - 100	3	10%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 2: Jaký je nejčastější předmět veřejné zakázky?

Tabulka 8: Jaký je nejčastější předmět veřejné zakázky?

Jaký je nejčastější předmět veřejné zakázky	Počet odpovědí	%
Dodávky	13	44%
Služby	17	56%
Stavební práce	0	0%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 3: V jakém režimu nejčastěji zadáváte veřejné zakázky?

Tabulka 9: V jakém režimu nejčastěji zadáváte veřejné zakázky?

V jakém režimu nejčastěji zadáváte veřejné zakázky	Počet odpovědí	%
Nadlimitní VZ	2	6%
Podlimitní VZ	12	40%
VZ malého rozsahu	16	54%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 4: Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky vícestupňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?

Tabulka 10: Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky vícestupňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?

Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky vícestupňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?	Počet odpovědí	%
Ano	15	50%
Ne	8	27%
Pouze v některých případech	7	23%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 5: Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

Tabulka 11: Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?	Počet odpovědí	%
Ano	10	33%
Ne	5	17%
Pouze v některých případech	15	50%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 6: Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

Tabulka 12: Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?	Počet odpovědí	%
Ano	15	50%
Ne	5	17%
Pouze v některých případech	10	33%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 7: Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnicím upravující tento proces?

Tabulka 13: Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnicím upravující tento proces?

Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnicím upravující tento proces?	Počet odpovědí	%
Ano	17	57%
Ne	5	17%
Pouze v některých případech	8	26%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 8: Je v rámci Vašeho úřadu uplatňována osobní odpovědnost za "nesprávný" proces zadání veřejné zakázky či za "nesprávný" výběr dodavatele?

Tabulka 14: Je v rámci Vašeho úřadu uplatňována osobní odpovědnost za "nesprávný" proces zadání veřejné zakázky či za "nesprávný" výběr dodavatele?

Je v rámci Vašeho úřadu uplatňována osobní odpovědnost za "nesprávný" proces zadání veřejné zakázky či za "nesprávný" výběr dodavatele?	Počet odpovědí	%
Ano	10	33%
Ne	15	50%
Pouze v některých případech	5	17%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 9: Setkali jste se v průběhu Vaší praxe s pokusem o ovlivnění výsledku veřejné zakázky?

Tabulka 15: Setkali jste se v průběhu Vaší praxe s pokusem o ovlivnění výsledku veřejné zakázky?

Setkali jste se v průběhu Vaší praxe s pokusem o ovlivnění výsledku veřejné zakázky?	Počet odpovědí	%
Ano	9	30%
Ne	21	70%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 10: V případě kladné odpovědi na otázku č. 9), jaký byl Váš další postup?

Tabulka 16: V případě kladné odpovědi na otázku č. 9), jaký byl Váš další postup?

V případě kladné odpovědi na otázku č. 9), jaký byl Váš další postup?	Počet odpovědí	%
Věc byla oznámena nadřízeným	3	33%
Věc byla oznámena PČR	4	45%
Jiným zde neuvedeným způsobem	1	11%
Na tento pokus nebylo reagováno	1	11%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 11: Byl Váš úřad v minulosti prověřován Policií ČR z důvodu podezření z trestné činnosti týkající se manipulace veřejných zakázek?

Tabulka 17: Byl Váš úřad v minulosti prověřován Policií ČR z důvodu podezření z trestné činnosti týkající se manipulace veřejných zakázek?

Byl Váš úřad v minulosti prověřován Policií ČR z důvodu podezření z trestné činnosti týkající se manipulace veřejných zakázek?	Počet odpovědí	%
Ano	0	0%
Ano, ale nebylo prokázáno	12	40%
Ne	18	60%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Otázka č. 12: Mělo případné prověřování Policií ČR vliv na chod vašeho úřadu týkající se veřejných zakázek?

Tabulka 18: Mělo případné prověřování Policií ČR vliv na chod vašeho úřadu týkající se veřejných zakázek?

Mělo případné prověřování Policií ČR vliv na chod Vašeho úřadu týkající se veřejných zakázek?	Počet odpovědí	%
Ano	0	0%
Ne	12	100%

Zdroj: dotazníkové šetření: vlastní zpracování

Vyhodnocením tohoto dotazníkového šetření bylo zjištěno, že odpovídající respondenti nejvíce zadávají 21 – 40 (27 %) veřejných zakázek ročně, kdy se jedná především o veřejné zakázky malého rozsahu (54 %) a na služby (56 %). K rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky je v polovině odpovědí nutné vícestupňové schválení (50 %) a v 27 % odpovědí se toto schvalování nepožaduje. Proces zadávání veřejných zakázek je v rámci úřadu veřejného zadavatele vždy kontrolován pouze u 30 % odpovědí a v 50 % odpovědí záleží kontrola na okolnostech. Proces výběru dodavatele je vždy kontrolován v polovině odpovědí (50 %). Většina veřejných zakázek malého rozsahu (celkem 57 %) je zadáván v souladu s vnitřní interní směrnicí konkrétního úřadu, která tento postup upravuje. Pouze v 33 % odpovědí je v rámci úřadu vyvozována osobní odpovědnost za nesprávný postup v procesu zadání veřejné zakázky či výběru dodavatele.

Většina respondentů se v průběhu své praxe v rámci veřejných zakázek nesešla s pokusem o ovlivnění veřejné zakázky (70 %) Pouze u 9 odpovědí byl zaznamenán nějaký pokus o ovlivnění veřejné zakázky. Většina respondentů se shodla v tom, že věc byla oznámena

a to buď Policii ČR (45 %) nebo nadřízenému orgánu (33 %). Většina oslovených veřejných zadavatelů nebyla v minulosti prověřována pro podezření z trestné činnosti týkající se manipulace s veřejnými zakázkami (60 %), zbývající úřady sice prověřovány byly, ale nebylo jim žádné pochybení prokázáno. Toto prověřování nemělo na samotný úřad žádný vliv.

Porovnáním některých odpovědí mezi respondenty z oblasti státní správy a respondenty z oblasti územních samosprávných celků (viz tabulka č. 19) bylo zjištěno, že přísnější podmínky pro zadávání veřejných zakázek jsou nastaveny v oblasti státní správy. Naopak u respondentů z oblasti územních samosprávných celků není na kontrolu kladen takový důraz. U některých např. chybí interní směrnice upravující zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

Záleží tedy na samotných veřejných zadavatelích, jak přísné a efektivní podmínky kontroly v oblasti veřejných zakázek sami sobě nastaví a jakých parametrů se tyto podmínky kontroly budou týkat.

Tabulka 19: Porovnání vybraných odpovědí mezi respondenty

Otázka	Veřejný zadavatel z oblasti státní správy (12 odpovědí)	Veřejný zadavatel z oblasti územních samosprávných celků (18 odpovědí)
Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky víceúrovňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?	8 - Ano	7 - Ano
	2 - Ne	6 - Ne
	2 - Pouze někdy	5 - Pouze někdy
Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?	8 - Ano	2 - Ano
	1 - Ne	4 - Ne
	3 - Pouze někdy	12 - Pouze někdy
Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci	8 - Ano	7 - Ano
	2 - Ne	3 - Ne
	2 - Pouze někdy	8 - Pouze někdy
Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnícím upravující tento proces?	12 - Ano	5 - Ano
	0 - Ne	5 - Ne
	0 - Pouze někdy	8 - Pouze někdy
Je v rámci Vašeho úřadu uplatňována osobní odpovědnost za "nesprávný" proces zadání	8 - Ano	2 - Ano
	2 - Ne	13 - Ne
	2 - Pouze někdy	3 - Pouze někdy

Zdroj: Vlastní zpracování na základě dotazníkového šetření

4.4 Případová studie

Pro případovou studii bude uvedeno jednání, které bude vykazovat znaky manipulace s veřejnými zakázkami v rozsahu § 256 TrZ – zjednáání výhody při zadání veřejné zakázky a § 257 TrZ – pletichy při zadávání veřejné zakázky. Inspirací pro tuto případovou studii byly použity poznatky od pracovníků Služby kriminální policie a vyšetřování, odboru hospodářské kriminality, Policie České republiky, kteří se touto problematikou dlouhodobě zabývají. Nicméně místo, doba i jednotliví aktéři této případové studie jsou smyšlené a jakákoliv podobnost s realitou je čistě náhodná.

V roce 2018 se starostka malé obce v ČR, paní M.B. dozvěděla, že zaměstnanec města, který se do této doby staral o údržbu městské zeleně a travnatých porostů na území obce, odchází do důchodu a na jeho místo se městu nepodařilo nalézt nástupce. Roční celkové náklady obce na tuto údržbu v době, kdy tuto činnost vykonával tento pracovník činily cca 750.000,- Kč. Tato částka zahrnovala plat pracovníka města, pohonné hmoty do pracovních strojů, údržbu a servis pracovních strojů a další náklady spojené s údržbou zeleně.

Vzhledem k tomu, že paní M.B. měla známého, pana R.S., který byl majitelem zahradnické firmy, oslovila ho s tím, zda by neměl zájem, v případě, že by obec vyhlásila veřejnou zakázku, se o tuto zakázku ucházet. Na společné schůzce, která proběhla v domě pana R.S., představila paní M.B. předběžný rozsah prací, které byly v průběhu minulých let prováděny a dále představy, které by obec měla do budoucna. Plánovaná předpokládaná cena za tyto práce se měla pohybovat v rozmezí cca 700.000,- Kč až 750.000,- Kč.

Pan R.S. měl o nabídku zájem, ale chtěl mít jistotu, že tuto veřejnou zakázku vyhraje právě jeho firma. Společně se starostkou se tedy domluvili na tom, že doba plnění předmětu veřejné zakázky bude vyhlášena na dobu 2 let a předpokládaná hodnota této veřejné zakázky bude navýšena na částku 1.850.000,- Kč bez DPH. (925.000,- Kč bez DPH za rok). Z tohoto důvodu bude možné tuto veřejnou zakázku zadat jako veřejnou zakázku malého rozsahu. Vzhledem k tomu, že obec neměla schválenou žádnou interní směrnici, která by upravovala postup při vyhlašování veřejných zakázek malého rozsahu, bude záležet pouze na starostce M.B., jaký postup zvolí. Společně dále domluvili rozsahy prací, které budou prováděny a předběžné nacenění bylo navýšeno tak, aby se cenová kalkulace vešla do shora uvedeného limitu. Dále bylo na této schůzce domluveno, že starostka obce osloví další 3 zahradnické firmy, které doporučí pan R.S., a které nabídnou vyšší cenu než firma pana R.S. Jednalo se o firmy, které pan R.S. znal a s jejichž majiteli byl v dlouhodobém přátelském kontaktu. Za

tuto službu pan R.S. nabídl paní M.B. jednak úplatek a v budoucnu provedení zahradnických prací na její zahradě a v okolí jejího rodinného domu.

Na příštím jednání zastupitelstva obce navrhla starostka M.B. vyhlásit veřejnou zakázku na údržbu zeleně a travnatého porostu na území obce se všemi detaily, které byly tajně domluveny s panem R.S. Vzhledem k tomu, že v zastupitelstvu této obce byli lidé, kteří s veřejnými zakázkami neměli žádné zkušenosti a starostce obce plně důvěřovali, byl tento návrh všemi přijat a starostka obce byla pověřena zadáním této veřejné zakázky a výběrem dodavatele. O této skutečnosti paní M.B. informovala pana R.S., který ji předal kontakty na další firmy, se kterými pan R.S. celou věc již předjednal a určil jim, jakou cenovou nabídku mají předložit. Tyto firmy paní M.B. oslovila v rámci zadávacího řízení přes elektronický nástroj, který obec běžně používá. Dvě firmy podaly vyšší cenovou nabídku než pan R.S. a třetí firma nabídku vůbec nepodala. Pan R.S. nakonec podal nabídku ve výši 1.820.000,- Kč bez DPH.

Na dalším jednání zastupitelstva obce paní M.B. seznámila zastupitelstvo obce s provedeným zadávacím řízením a s jeho výsledky. Jako ekonomicky nejvýhodnější nabídka byla stanovena nabídka firmy pana R.S. S tímto zastupitelstvo obce souhlasilo a pověřilo starostku obce k uzavření smlouvy na dobu určitou 2 let s výslednou cenou ve výši 1.820.000,- Kč bez DPH.

Policie ČR se o tomto případě dozvěděla až po pár letech, kdy z důvodu hospodářské trestné činnosti vyšetřovala právě majitele jedné z firem, která podala uměle navýšenou nabídku na tyto práce. V ručně psaných poznámkách v notesu majitele firmy našla zmínku o cenové nabídce, kterou měl majitel této firmy nabídnout ve shora uvedeném průzkumu trhu. Když se na tuto poznámku policisté majitele zeptali, oficiálně k celé věci nic nevěděl, jelikož by si tím mohl přivodit další trestní stíhání. Neoficiálně ale naznačil celý shora uvedený postup. Policisté se dále tímto případem zabývali, ale nepodařilo se nashromáždit dostatek důkazů, které by umožňovaly zahájit trestní stíhání konkrétní osoby.

Důvod, proč se tento případ nepodařilo policii objasnit je, že procesní postup výběru vítěze této veřejné zakázky je zcela dle zákona a nic mu na první pohled neodporuje. Je zde důvodný požadavek zadavatele; odůvodněná předpokládaná hodnota veřejné zakázky; byly splněny zákonné požadavky pro zadání zakázky malého rozsahu; na zastupitelstvu obce byl projednán nejen návrh na předmět veřejné zakázky, ale také její výsledek a vítězný dodavatel. Trestná činnost se v tomto případě neděje v rámci veřejné zakázky, ale daleko dřív, tedy ještě před samotným vyhlášením výběrového řízení. Jednání paní starostky

s panem majitelem u něj doma probíhalo pouze osobně a bez přítomnosti dalších osob. V rámci tohoto jednání neprobíhala žádná písemná, telefonická a ani emailová komunikace a z tohoto důvodu není možné toto jednání jakkoliv dokázat.

Dalším důvodem je skutečnost, že se policie o celé věci dozvěděla prakticky náhodou v souvislosti s jiným případem a to od osoby, která byla obviněna z jiné trestné činnosti. V případě, že by se tato osoba rozhodla s policií spolupracovat a uvedla by informace, které by mohly objasnit shora uvedený případ, přiznala by se vlastně k dalšímu protiprávnímu jednání a pro toto jednání by musela být také obviněna.

Jedinou možností, jak ovlivnění této zakázky shora uvedeným způsobem zabránit, mělo v tomto případě zastupitelstvo obce. Zde by se musel najít někdo ze zastupitelstva, kdo by zpochybnil např. předpokládanou hodnotu celé veřejné zakázky, kdy se výsledné náklady obce za tuto činnost zvýší v řádech statisíců ročně, dále kdo by se ptal na důvody oslovení konkrétních firem, kdo by se zajímal o firmu pana R.S. apod. Vzhledem k tomu, že v rámci sedmičlenného zastupitelstva měla starostka neotřesitelnou pozici a těšila se velké důvěře, nikdo tyto otázky nepoložil a nikdo ani nechtěl rozporovat výsledek provedeného výběrového řízení.

Lze tedy říci, že v tomto případě naprosto selhala funkce zastupitelstva obce jakožto kontrolního orgánu obce, které má důsledně tuto funkci vykonávat. V případě, že by zastupitelstvo obce tuto funkci vykonávalo lépe, dalo by se zřejmě dojít k závěru, že některé ceny za konkrétní práce v rámci celé veřejné zakázky jsou předražené či podezřelé a celá veřejná zakázka by mohla být zrušena.

4.5 Závěr praktické části

V praktické části této diplomové práce na téma Analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek byla provedena statistická analýza trestných činů souvisejících s protiprávním jednáním v oblasti veřejných zakázek. Tato analýza byla provedena na základě dat získaných za období od roku 2015 do roku 2020 Policií České republiky, konkrétně Odborem gescí a statistik Policejního prezidia ČR. Konkrétně se tedy jedná o ustanovení § 248 TrZ – Porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, které jsou statisticky vedeny pod kódem TSK 801 a dále ustanovení § 256 TrZ – Zjednání výhody při zadání veřejné zakázky a § 257 TrZ – Pletichy při zadání veřejné zakázky, které byly společně vedeny pod kódem TSK 831 (viz. Kapitola 4.1.1). Analýzou těchto statistických dat bylo zjištěno (viz kapitola 4.1.2.7), že za uvedené období byl největší nápad trestné činnosti dle TSK 801 zaznamenán v hlavním městě Praze, následuje kraj Moravskoslezský, Jihomoravský a Olomoucký. Ve všech těchto krajích se ale jedná „pouze“ o desítky případů. Nejvyšší objasňenost těchto trestných činů byla opět v hlavním městě Praze, kdy zde bylo objasněno za uvedené období celkem 11 případů spadajících pod TSK 801. Celkem za uvedené období v rámci celé ČR bylo policií ČR registrováno 169 trestných činů dle ustanovení § 248 TrZ, kdy objasněno bylo celkem 31 trestných činů a výše objasňenosti tedy činní pouze 18 % (viz kapitola 4.1.3).

Nápad trestné činnosti dle TSK 831, tedy trestných činů dle § 256 TrZ a 257 TrZ za celé uvedené období (viz kapitola 4.1.2.7) byl nejvyšší opět v hlavním městě Praze, kde bylo Policií České republiky celkem registrováno 72 případů této trestné činnosti. Následuje kraj Jihomoravský, kde bylo registrováno 31 případů, dále kraj Liberecký a Moravskoslezský, kde bylo shodně registrováno 29 případů. Objasněno bylo za uvedené období nejvíc případů opět v hlavním městě Praze, kdy se jednalo celkem o 42 případů. Celkem za uvedené období bylo v rámci celé ČR policií ČR registrováno 252 trestných činů dle ustanovení § 256 TrZ a 257 TrZ, kdy bylo objasněno 147 případů. Jedná se tedy o objasňenost ve výši 58 % (viz kapitola 4.1.3).

Celkem bylo za sledované období registrováno 421 případů souvisejících s veřejnými zakázkami, kdy toto odpovídá průměru 70 případů ročně. Nelze tedy říci, že by se jednalo o významnou součást nápadu hospodářské trestné činnosti.

Dále byl v rámci analýzy statistických dat poskytnutých policií ČR vyhodnocen počet případů, ve kterých byla v souběhu s trestnými činy dle § 256 TrZ a 257 TrZ trestána úřední osoba pro trestný čin zneužití pravomoci úřední osoby dle § 329 TrZ. Analýzou bylo

zjištěno, že za uvedené období bylo registrováno 8 těchto případů, kdy nejvíce bylo v roce 2015 v Moravskoslezském kraji (viz. kapitola 4.1.4). Důvodů, proč se úřední osoby nedopouští této trestné činnosti může být několik. Jedním z těchto důvodů může být skutečnost, že pracovníci, kteří mají na starosti veřejné zakázky, nemají statut „úřední osoby“. Dalším důvodem může být zpřísněná trestní sazba za prokázání viny u pachatele, který ponese statut „úřední osoby“ či zvýšená kontrola činnosti těchto „úředních osob“ jak ze strany státu či územních samosprávných celků, tak i ze strany veřejnosti.

V kapitole 4.1.5. byla vypracována analýza pravomocně odsouzených případů za uvedené období let 2015 až 2020. Bylo zjištěno, že za uvedené období bylo před soudem řešeno celkem 263 případů, v rámci kterých bylo souzeno celkem 149 osob. Za tyto trestné činy bylo uloženo 123 podmíněných trestů a pouze 11 trestů odnětí svobody nepodmíněně. Z tohoto vyplývá, že hrozba trestu odnětí svobody pro pachatele této hospodářské trestné činnosti je velice nízká. Základní funkce hrozícího trestu odnětí svobody v případě spáchání trestné činnosti není v tomto směru zcela naplňována a nemůže tak být přínosem pro prevenci a předcházení manipulacím s veřejnými zakázkami.

Objasněnost této trestné činnosti se také odvíjí od důvodů neobjasněnosti, které jsou uvedeny v kapitole 4.2. Jedním z důvodů je především vysoká latentnost této trestné činnosti. Důsledek této trestné činnosti se může projevit až po nějaké době v podobě např. výsledku kontroly veřejných zakázek. V tuto dobu již ale nemusí být možné operativně rozpracovat případné podezření a veškeré důkazy, které by případné protiprávní jednání pachatele či pachatelů dokazovaly, mohou být ztraceny. Dalším z důvodů neobjasněnosti je skutečnost, že institut podání trestního oznámení může být využíván neúspěšnou konkurencí v rámci konkurenčního boje. Bohužel i takovéto trestní oznámení je Policie ČR povinna přijmout a náležitě jej prošetřit.

V rámci dotazníkového šetření bylo v kapitole 4.3. zjištěno, že v současné době jsou u většiny respondentů nastaveny opatření, které znemožňují či ztěžují manipulaci s veřejnými zakázkami. Za tyto opatření lze považovat např. kontrola procesu zadávání veřejné zakázky nebo kontrola procesu výběru dodavatele. Bohužel ale nejsou tyto instituty využívány vždy a všude a záleží na konkrétních situacích, kdy budou či nebudou tato opatření provedena. V tomto směru je stále co zlepšovat a zaměřit se nastavováním interních směrnic a předpisů na zvýšení podílu používání těchto opatření. Záleží přitom na samotných zadavatelích, zda sami pro sebe přijmou interní směrnici, která nastaví kontrolní mechanismy v oblasti zadávání veřejných zakázek. Jak ukázalo dotazníkové šetření, tak především u územních

samosprávných celků tyto interní směrnice chybí a není zde ani kladen stejný důraz na kontroly v oblasti veřejných zakázek jako u veřejných zadavatelů z oblasti státní správy.

V rámci případové studie (kapitola 4.4) bylo poukázáno na skutečnost, že právě chybějící interní směrnice, upravující zadávání veřejných zakázek malého rozsahu může mít zásadní vliv na zneužívání veřejných zakázek. Kdyby v tomto případě byla takováto interní směrnice zavedena, nemohlo by dojít k manipulaci této veřejné zakázky anebo by se na tuto manipulaci mohlo přijít ještě v době, kdy by policie ČR měla možnost zajistit konkrétní důkazy a případně zahájit trestní stíhání konkrétních osob.

5 Výsledky a diskuse

5.1 Výsledky teoretické části

V teoretické části byl blíže upřesněn pojem veřejná zakázka, kdy byly v kapitole 3.1. analyzován vývoj právních norem upravující tuto problematiku od roku 1995 do současnosti a uvedeny důvody tohoto vývoje, především snaha docílit toho, aby tyto právní předpisy vycházely z evropských směrnic.

Dále bylo přistoupeno k analýze dílčích pojmů, které vymezují veřejnou zakázku a souvisí s možnou manipulací veřejných zakázek. Těmito dílčími pojmy jsou veřejná zakázka (viz. kapitola 3.1.2), dělení veřejných zakázek dle předmětu veřejné zakázky a dle předpokládané hodnoty veřejné zakázky (viz. kapitola 3.1.3.), zadávací řízení a zadávací podmínky veřejné zakázky (viz. kapitola 3.1.4.) a zadavatel a dodavatel (viz. kapitola 3.1.5.).

V rámci dělení veřejných zakázek je nejvíce povinností pro zadavatele, ale i pro dodavatele a následná kontrola věnována nadlimitním veřejným zakázkám. Tento postup je zcela legitimní, jelikož se zde jedná o vysoké finanční částky (viz. tabulka č. 1), které jsou za předměty těchto veřejných zakázek vynakládány. V rámci těchto povinností musí např. zadavatel po dodavatelích vyžadovat prokázání kvalifikačních požadavků. V podlimitních veřejných zakázkách jsou tyto povinnosti pro zadavatele i pro dodavatele mírnější a záleží pouze na zadavateli, zda bude tyto kvalifikační předpoklady po dodavatelích požadovat. Zadávací řízení podlimitních veřejných zakázek se vždy musí řídit konkrétními podmínkami pro konkrétní druh zadávacího řízení. Nejmírnější pro zadavatele jsou veřejné zakázky malého rozsahu. U těchto veřejných zakázek je předpoklad, že jejich předpokládaná hodnota nepřesáhne částku 2.000.000,- Kč u veřejných zakázek na dodávky či služby nebo částku

6.000.000,- Kč u veřejných zakázek na stavební práce. U těchto veřejných zakázek je zadavatel povinen dodržovat pouze zásady transparentnosti, přiměřenosti, zákaz diskriminace a zásadu rovného zacházení. Zákon u těchto druhů veřejných zakázek vůbec neřeší, jakým způsobem bude dodavatel vybrán, pakliže to nebude odporovat uvedeným zásadám.

Jestliže je jedním z hlavních cílů ZZVZ důraz na spravedlivé a transparentní rozdělování veřejných zakázek, tak právě u veřejných zakázek malého rozsahu zde tento důraz naprosto chybí. Přitom se zde jedná o finanční částky až do 2.000.000,- Kč a u stavebních prací až do 6.000.000,- Kč. Pakliže nemá zadavatel interní směrnici stanovený postup pro zadávání tohoto druhu veřejných zakázek, může si vybrat dodavatele dle své libosti.

Je samozřejmé, že ZZVZ nemůže být příliš rigidní, jelikož by spíše odrazilo zadavatele od zadávání veřejných zakázek. Na druhou stranu ale zavedení povinnosti zadavatele mít alespoň interní směrnici, která by upravovala zadávání těchto veřejných zakázek malého rozsahu se může zdát jako správná cesta ke stanovení konkrétních pravidel a k transparentnosti celého procesu.

V rámci kapitoly 3.2. bylo analyzováno jednání označené v ZZVZ jako přestupky. V této kapitole je uvedeno celkem 11 skutkových podstat, jejichž naplněním se zadavatel může popustit přestupkového jednání. Z těchto 11 skutkových podstat se pouze 1 vztahuje na samotný výběr dodavatele (viz. kapitola 3.2.3.1.). Ostatní z těchto skutkových podstat se vztahují na zadávací podmínky, vyřizování námitek, splnění povinností zadavatele v souvislosti se ZZVZ a další případy související s uveřejňováním. Nejvíce přestupků spáchaných zadavatelem se přitom nevztahuje na samotný výběr dodavatele, ale na přestupky proti uveřejňování dle ustanovení § 269 odst. 2 ZZVZ – viz tabulka č. 2 v kapitole 3.2.6.

V souvislosti s manipulacemi veřejných zakázek v trestně-právní rovině byly v kapitole 3.3. blíže vysvětleny pojmy korupce, přijetí úplatku a uplácení, úřední osoba a zneužití pravomoci úřední osoby. Stejně tak byly podrobeny analýze právní ustanovení týkající se § 248 odstavec 2 alinea druhá TrZ. – porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže, dále § 256 TrZ. – Zjednání výhody při zadávání veřejné zakázky a § 257 TrZ. – Pletichy při zadávání veřejné zakázky. Trestně-právní rovina se týká jednání, které se může odehrávat paralelně od zadávání veřejné zakázky. Jednání pachatelů bývá velice latentní a těžko prokazatelné. Proces zadávání veřejných zakázek nemusí být tímto jednáním vůbec poznamenán a z tohoto důvodu se může jevit zcela dle zákona. Na případné manipulace či

ovlivňování je možné přijít např. až po několika měsících či letech. V tuto dobu již mohou být důkazy zničeny.

V kapitole 3.4. jsou vymezeny korupční rizika ve veřejných zakázkách a zároveň byly stanoveny postupy, kterými lze tyto rizika eliminovat. Jedná se především o důsledné plánování a následnou kontrolu předmětu veřejné zakázky, dále kontrolu procesu zadávacího řízení, kontrolu výběru dodavatele atd. Jako neúčinnější institut se může jevit interní směrnice upravující jak samotnou sebekontrolu zadavatele, tak i úpravu postupů při zadávání veřejných zakázek malého rozsahu.

5.2 Výsledky praktické části

Praktická část této diplomové práce byla zaměřena na statistickou analýzu vývoje trestné činnosti související s problematikou veřejných zakázek a to za období od roku 2015 do roku 2020 (viz. kapitola 4.1.) Statistická data byla získána od Policie České republiky, Policejního prezidia, odboru věcných gescí a statistik. Byla analyzována data registrovaných trestných činů a objasněných trestných činů. Data byla porovnána v rámci jednotlivých krajských ředitelství Policie České republiky navzájem v jednotlivých letech 2015 až 2020.

Z tohoto statistického srovnání bylo zjištěno, že v uvedeném období bylo celkem registrováno 169 případů porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže dle ustanovení § 248 TrZ. Nejvíce bylo těchto skutků registrováno v roce 2015, kdy se jednalo celkem o 14 případů. V tomto roce byla také nejvyšší objasněnost, kdy bylo objasněno celkem 17 případů v rámci celé ČR. Jedná se o objasněnost ve výši 41 %. Takto vysoká objasněnost v dalších letech již nebyla dosažena. Počet registrovaných trestných činů týkajících se uvedeného § 248 je ve sledovaném období stálý, výkyvy jsou pouze v jednotkách až v nižších desítkách případů a to jak směrem nahoru, tak směrem dolů. Objasněnost je v posledních 3 letech v rámci této problematiky ustálena na 10 % (kapitola 4.1.3.)

Případy týkajících se § 256 TrZ a § 257 TrZ byly Policií ČR, odborem věcných gescí a statistik vedeny pod jedním takticko-statistickým kódem 831 (viz kapitola 4.1.1.). Vyhodnocením poskytnutých dat bylo zjištěno, že za sledované období bylo registrováno celkem 252 případů registrovaných pod TSK 831. Z tohoto počtu se podařilo policii ČR objasnit celkem 147 skutků. Jedná se tedy o objasněnost ve výši 58 %. Nejvyšší počet registrovaných skutků byl v roce 2015, kdy bylo celkem registrováno 67 případů. V tomto roce byla také nejvyšší objasněnost, konkrétně 73 %. V roce 2016 došlo k výraznému

poklesu registrovaných skutků, konkrétně o 38 skutků. V dalších letech až do roku 2019 docházelo k výkyvu v počtu registrovaných skutků v jednotkách případů a to směrem dolů i nahoru. V posledním sledovaném roce 2020 došlo opět ke značnému nárůstu registrovaných trestných činů a to konkrétně na celkový počet 65 případů (viz kapitola 4.1.3.). Objasňenost v posledních 3 letech sledovaného období vždy převyšovala 50 %.

Případů, kdy byla v rámci trestné činnosti týkajících se veřejných zakázek vyšetřována úřední osoba je velice málo (viz. kapitola 4.1.4.) Tento fakt souvisí především s tím, jak je v rámci TrZ definována úřední osoba. Tento taxativní výčet nelze svévolně rozšiřovat. Je tedy zřejmé, že ve většině případů se úřední osoby definované v TrZ nezabývají zadáváním veřejných zakázek. Jejich úloha může být spojena třeba se schvalováním výsledku výběru dodavatele či ke schválení zadávacích podmínek.

V tomto směru je třeba zmínit také analýzu soudních rozhodnutí uvedených v kapitole 4.1.5. Z této analýzy vyplynulo, že v letech 2015 až 2020 byl nepodmíněný trest odnětí svobody uložen pouze v 11 případech. Je zřejmé, že v tomto případě naprosto selhává funkce obavy z trestu odnětí svobody, protože tento je soudy ukládán pouze zcela výjimečně.

V rámci analýzy důvodů neobjasňenosti této trestné činnosti bylo vyhodnoceno, že se jedná o velice latentní trestnou činnost, jejíž následky ne vždy vyjdou najevo. To vede především k tomu, že se policie o těchto skutečích dozví s velikým časovým zpožděním několika měsíců či spíše několika let. V tuto dobu jsou již většinou důkazy zlikvidovány či je velice těžké se k nim dostat. Dále trestná činnost probíhá v pozadí samotných veřejných zakázek a z tohoto důvodu se samotné veřejné zakázky mohou zdát naprosto v pořádku a dle zákona (viz kapitola 4.2.)

V rámci dotazníkového šetření byla zjištěna situace nastavení mechanismů zabraňujících manipulaci s veřejnými zakázkami tak, jak byly definovány v teoretické části. V rámci tohoto šetření bylo zjištěno, že ve většině případů jsou tyto parametry nastaveny na většinu zadávaných veřejných zakázek. Ale stále zůstává určitý prostor, který kontrole nepodléhá nebo podléhá pouze v konkrétních případech (viz kapitola 4.3.)

Případová studie byla zaměřena na veřejnou zakázku malého rozsahu, u které v ZZVZ jsou pravidla pro její zadávání dost volná a otevírají se tak možnosti pro jejich manipulaci. V rámci této studie bylo poukázáno na důsledky absence interních předpisů upravující zadávání veřejných zakázek u samotných zadavatelů. Byla zde také vyzvednuta situace, kdy veřejnou zakázku vyhlašuje úřední osoba (viz kapitola 4.4.)

6 Závěr

Tato diplomová práce na téma analýza protiprávního jednání souvisejícího s veřejnými zakázkami se v samotném úvodu teoretické části zabývala jak právním vývojem právních předpisů upravujících zadávání veřejných zakázek, tak jednotlivými pojmy, které s manipulací veřejných zakázek mohou souviset (kapitola 3.1.). Bylo prokázáno, že stávající ZZVZ obsahuje instituty bojující proti jednání mající znaky přestupkového jednání, kterého se může dopustit zadavatel veřejných zakázek (kapitola 3.2.). Stejně tak byly osvětleny jednotlivé pojmy a skutkové podstaty jednotlivých ustanovení TrZ, které mohou s manipulací veřejných zakázek v oblasti trestně právní souviset (kapitola 3.3.). V rámci analýzy byla konkretizována slabší místa v rámci veřejných zakázek, která mohou být vystavena riziku manipulace a byly stanoveny možnosti preventivních opatření, které by tato slabší místa mohla eliminovat (kapitola 3.4.).

Byla provedena analýza registrovaných a objasněných trestných činů související s veřejnými zakázkami za období let 2015 až 2020 a dále analýza registrovaných trestných činů související s manipulací veřejných zakázek, kterých se mohla dopustit úřední osoba. Tato data byla získána od Policie ČR, Policejního prezidia, Odboru věcných gescí a statistik. Tato analýza byla rozdělena na část zabývající se registrovanými a objasněnými trestnými činy dle § 248 TrZ a na část zabývající se registrovanými a objasněnými trestnými činy dle § 256 TrZ. a 257 TrZ. (kapitola 4.1.2.). V rámci těchto analýz bylo zjištěno, že trestných činů dle ustanovení § 248 bylo za sledované období celkem registrováno 169 skutků. Nejvíce těchto skutků bylo registrováno v roce 2015 a nejméně v roce 2017. Počet registrovaných skutků se pohyboval v rozmezí od 17 do 41 za rok. Nejvíce těchto trestných činů bylo registrováno v hlavním městě Praze, naopak nejméně jich bylo v Plzeňském kraji. Celkově za sledované období bylo objasněno 31 případů, kdy tato objasněnost odpovídá 18 %. Nejvíce objasněných případů bylo v roce 2015, kdy bylo celkem v celé ČR objasněno 17 případů a objasněnost v této době byla na 41 %. Naopak nejnižší objasněnost byla v roce 2017, kdy byl objasněn pouze 1 případ a objasněnost byla 5 %. V posledních 3 letech se objasněnost této trestné činnosti ustálila na 10 % (kapitola 4.1.3.). Druhá část analýzy byla zaměřena na trestné činy dle § 256 TrZ a 257 TrZ. Těchto trestných činů bylo za celé sledované období v rámci České republiky registrováno celkem 252. Nejvíce těchto případů bylo registrováno v roce 2015 a nejméně v roce 2017. Počet registrovaných případů se pohybuje v rozmezí od 23 do 67. V roce 2020 byl opět zaznamenán vyšší nárůst těchto případů a to z počtu 30 v roce

2019 na 65 v roce 2020. Nejvíce těchto trestných činů bylo registrováno opět v hlavním městě Praze a to konkrétně 72 případů za celé sledované období. Nejméně těchto případů bylo registrováno v Plzeňském kraji, kde se jednalo o 2 případy. Objasněno bylo za celé sledované období celkem 147 případů, kdy se jedná o objasněnost ve výši 58 %. Nejvyšší objasněnost byla v roce 2015, kdy bylo objasněno celkem 49 případů a nejnižší objasněnost byla v roce 2017, kdy bylo objasněno pouze 8 případů. V posledních 3 letech se objasněnost pohybuje kolem 60 % (kapitola 4.1.3.). V rámci analýzy případů manipulace s veřejnými zakázkami, kdy byla podezřelá úřední osoba bylo zjištěno, že se ve sledovaném období jednalo pouze o 8 těchto případů. Takto nízký počet je přisuzován zejména definování pojmu „úřední osoba“ v ustanovení § 127 TrZ. Osoby, které běžně zpracovávají veřejné zakázky nejsou úředními osobami dle TrZ a tudíž je při zjištěné manipulaci nelze postihovat přísnějším trestem (kapitola 4.1.4.).

Účinný boj s manipulacemi veřejných zakázek nezačíná u Policie ČR, ale u každého konkrétního zadavatele těchto veřejných zakázek. Zde by si každý měl nastavit taková pravidla a kontrolní mechanismy, které by následně manipulaci maximálně znesnadnily či efektivně napomohly k jejich případnému odhalení. Úloha Policie ČR by měla přicházet až ve chvíli, kdy takto efektivně nastavená pravidla selžou a k pochybení a manipulaci dojde. Závěrem je třeba si uvědomit, že počet registrovaných trestných činů týkajících se manipulace s veřejnými zakázkami nemůže souhlasit s počtem těch spáchaných. Vzhledem k tomu, že cílem manipulace s veřejnými zakázkami je, aby veřejná zakázka vypadala navenek naprosto dle zákona, tak spáchaný trestný čin se může projevit až po několika letech. Jeho odhalení je samo o sobě velice těžké a časem se šance na objasnění ještě více snižují. Proto je velice důležité si uvědomit, že objasněnost ve výši 58 % u trestných činů dle ustanovení § 256 TrZ a 257 TrZ je důsledkem vysokého nasazení policistů PČR, jejich značného úsilí a v neposlední řadě jejich dlouholetých zkušeností.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní zdroje

DRAŠTÍK, Antonín a kol. Trestní zákoník: komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 2 svazky. Komentáře Wolters Kluwer. Kodex. ISBN 978-80-7478-790-4.

FRYŠTÁK, Marek et al. Postavení úřední osoby v trestním právu. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2017. xvi, 312 stran. Právní monografie. ISBN 978-80-7552-622-9.

HERMAN, Pavel a kol. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2016. 589 stran. ISBN 978-80-7380-595-1.

HERMAN, Pavel a kol. Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., 2017. 639 stran. ISBN 978-80-7380-660-6.

HORNÍK, Jan a ŽUFANOVÁ, Hana. Základní minimum o korupci a trestním právu: pro pedagogy středních škol. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 179 s. ISBN 978-80-7478-531-3.

CHMELÍK, Jan a TOMICA, Zdeněk. Korupce a úplatkářství. Praha: Linde, 2011. 283 s. ISBN 978-80-7201-866-6.

JELÍNEK, J. a kol.: *Trestní zákoník a trestní řád s poznámkami a judikaturou*. 8. vydání. Praha: Leges, 2020, 1360 s. ISBN 978-80-7502-395-7

JELÍNEK, Kamil. Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář. Vydání první. Praha: Wolters Kluwer, 2022. 759 stran. Praktický komentář. ISBN 978-80-7676-120-9.

JURČÍK, Radek. Zákon o veřejných zakázkách: komentář. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2014. xxi, 1229 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-505-3.

JURČÍK, Radek, MRAVCOVÁ, Jana, ed. *Průvodce zadáváním veřejných zakázek: nové možnosti zhodnocení veřejných prostředků*. Praha: Otevřená společnost, c2009, 62 s., ISBN 978-80-87110-16-4.

KRČ, Robert. Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. Vydání první. V Praze: C.H. Beck, 2022. xv, 989 stran. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4.

KRUTÁK, Tomáš. *Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1.9.2020*. 2. aktualizované vydání. Olomouc: Nakladatelství ANAG, [2020]. Právo. ISBN 978-80-7554-280-9.

MACEK, Ivo. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Vydání první. Praha: Leges, 2017. 844 stran. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7.

ŠÁMAL, Pavel a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vyd. V Praze: C.H. Beck, 2012. 2 sv. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-428-5.

ŠČERBA, Filip a kol. *Trestní zákoník: komentář*. Vydání první. [Praha]: C.H. Beck, [2020], ©2020. 2 svazky (xxx, 1-1642; ix, 1643-3331 stran). Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-807-8.

ŠEBESTA, Milan a kol. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022. xxv, 1622 stran. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-856-6.

VANTUCH, Pavel. *Korupce a kriminalita*. 1. vyd. Brno: Rašínova vysoká škola, 2008. 171 s. ISBN 978-80-87001-09-7.

7.2 Internetové zdroje

Mgr. FRIEDRICH Milan, *Trestní odpovědnost zadavatelů veřejných zakázek za vybrané trestné činy*, [online], 2019, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/trestni-odpovednost-zadavatelu-verejnych-zakazek-za-vybrane-trestne-ciny-110074.html>

Odbor věcných gescí a statistik [online], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/odbor-vecnych-gesci-a-statistik.aspx>

Prof. JUDr. ŠÁMAL Pavel, Ph.D., *Trestné činy související se zadáváním a realizací veřejných zakázek*, [online], 2015, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/trestne-ciny-souvisejici-se-zadavanim-a-realizaci-verejnych-zakazek#:~:text=Trestn%C3%A9%20%C4%8Diny%20souvisej%C3%ADc%C3%AD%20se%20zad%C3%A1v%C3%A1n%C3%ADm%20a%20realizac%C3%AD%20ve%C5%99ejn%C3%BDch,TrZ%20v%20oblasti%20ve%C5%99ejn%C3%BDch%20zak%C3%A1ze k%20...%20Dal%C5%A1%C3%AD%20polo%C5%BEky>

Statistické přehledy kriminality za rok 2016 [online], Policie České republiky, [cit. 20.1.2023], Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/statistiky-kriminalita-statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2016.aspx>

Statistika a výkaznictví, přehled statistických listů [online], [cit. 21.1.2023], Dostupné z: <https://cslav.justice.cz/InfoData/prehledy-statistickych-listu.html>

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2020 [online], Ministerstvo pro místní rozvoj, Praha, 2021, ISBN: 978-80-7538-349-5, str. 10, [cit. 1.12.2022], Dostupné z: <https://www.portal-vz.cz/wp-content/uploads/2013/07/V%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1va-o-stavu-ve%C5%99ejn%C3%BDch-zak%C3%A1vek-v-%C4%8CR-za-rok-2020.pdf>

Průběh trestního řízení [online], [cit. 21.1.2023], Dostupné z: <https://verejnazaloba.cz/vice-o-sz/vse-podstatne-o-trestnim-rizeni/stadia-trestniho-rizeni/>

7.3 Právní prameny

Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 199/1995 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 40/2004 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, ve znění pozdějších změn a předpisů

Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších změn a předpisů

Nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, znění od 1.1.2022

8 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

8.1 Seznam obrázků

Obrázek 1: Stádia trestního řízení.....	64
Obrázek 2: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle jednotlivých krajů v rámci celé ČR za rok 2015.....	65
Obrázek 3: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle jednotlivých krajů v rámci celé ČR za rok 2015.....	66
Obrázek 4: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2016	68
Obrázek 5: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2016	69
Obrázek 6: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2017	70
Obrázek 7: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2017	71
Obrázek 8: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2018	73
Obrázek 9: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2018	74
Obrázek 10: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2019	75
Obrázek 11: TSK Objasněné skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2019	76
Obrázek 12: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2020	78
Obrázek 13: TSK Registrované skutky hospodářské trestné činnosti dle krajů v ČR za rok 2020	79
Obrázek 14: Počet registrovaných skutků v ČR dle TSK 831 ve spojení s TSK 820	84
Obrázek 15 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2015	117
Obrázek 16 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2016	118

Obrázek 17 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2017	118
Obrázek 18- Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2018	119
Obrázek 19 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2019	119
Obrázek 20 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2020	120

8.2 Seznam tabulek

Tabulka 1: Finanční limit pro určení nadlimitní veřejné zakázky na dodávky a na služby.	21
Tabulka 2: četnost jednotlivých přestupků v rámci let 2016 – 2021 dle Úřadu	37
Tabulka 3: Přehled označení krajských ředitelství Policie ČR.....	63
Tabulka 4: Přehled registrovaných a objasněných případů dle TSK 801 a TSK 831 za období od roku 2015 do roku 2020.....	82
Tabulka 5: Průměrná délka řízení ode dne zahájení trestního stíhání do dne právní moci v rámci ČR	86
Tabulka 6: Přehled souzených fyzických osob pro TČ související s veřejnými zakázkami	87
Tabulka 7: Kolik veřejných zakázek ročně zadáváte?	92
Tabulka 8: Jaký je nejčastější předmět veřejné zakázky?.....	92
Tabulka 9: V jakém režimu nejčastěji zadáváte veřejné zakázky?.....	92
Tabulka 10: Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky víceúrovňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?.....	93
Tabulka 11: Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?.....	93
Tabulka 12: Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?.....	93
Tabulka 13: Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnícím upravující tento proces?	94
Tabulka 14: Je v rámci Vašeho úřadu uplatňována osobní odpovědnost za "nesprávný" proces zadání veřejné zakázky či za "nesprávný" výběr dodavatele?.....	94
Tabulka 15: Setkali jste se v průběhu Vaší praxe s pokusem o ovlivnění výsledku veřejné zakázky?.....	94

Tabulka 16: V případě kladné odpovědi na otázku č. 9), jaký byl Váš další postup?	94
Tabulka 17: Byl Váš úřad v minulosti prověřován Policií ČR z důvodu podezření z trestné činnosti týkající se manipulace veřejných zakázek?.....	95
Tabulka 18: Mělo případné prověřování Policií ČR vliv na chod vašeho úřadu týkající se veřejných zakázek?	95
Tabulka 19: Porovnání vybraných odpovědí mezi respondenty.....	96

8.3 Seznam grafů

Graf 1: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2015.....	67
Graf 2: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2015.....	67
Graf 3: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2016.....	69
Graf 4: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2016.....	70
Graf 5: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2017.....	72
Graf 6: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2017.....	72
Graf 7: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2018.....	74
Graf 8: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2018.....	75
Graf 9: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2019.....	77
Graf 10: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2019.....	77
Graf 11: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2020.....	79

Graf 12: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za rok 2020.....	80
Graf 13: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci jednotlivých krajů v celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020	80
Graf 14: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 za jednotlivé kraje období od roku 2015 do roku 2020.....	81
Graf 15: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 801 v rámci celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020.....	83
Graf 16: Registrované a objasněné případy hospodářské trestné činnosti TSK 831 v rámci celé ČR za období od roku 2015 do roku 2020.....	84

8.4 Seznam použitých zkratk

ZZVZ	zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
TrZ	zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TŘ	zákon č. 141/1961 Sb., trestní řád
ZVZ	zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
ČR	Česká republika
UOHS	Úřad na ochranu hospodářské soutěže
TOPO	zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník
KRPA	Krajské ředitelství policie Praha
KRPS	Krajské ředitelství policie Středočeského kraje
KRPC	Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje
KRPP	Krajské ředitelství policie Plzeňského kraje
KRPK	Krajské ředitelství policie Karlovarského kraje
KRPU	Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje
KRPL	Krajské ředitelství policie Libereckého kraje

KRPH	Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje
KRPE	Krajské ředitelství policie Pardubického kraje
KRPJ	Krajské ředitelství policie kraje Vysočina
KRPB	Krajské ředitelství policie Jihomoravského kraje
KRPZ	Krajské ředitelství policie Zlínského kraje
KRPM	Krajské ředitelství policie Olomouckého kraje
KRPT	Krajské ředitelství policie Moravskoslezského kraje
TSK	Takticko – statistická klasifikace

9 Přílohy

Příloha č. 1 – dotazník průzkumu v oblasti průzkumu zadávání veřejných zakázek

Průzkum v oblasti zadávání veřejných zakázek

Dobrý den, jsem student Provozní ekonomické fakulty České zemědělské univerzity a v současné době zpracovávám diplomovou práci na téma "analýza protiprávního jednání souvisejícího se zadáváním veřejných zakázek". Součástí této práce je i dotazníkové šetření, jehož účelem je analýza stávajících protikorupčních opatření v oblasti veřejných zakázek. Z tohoto důvodu byl vytvořen krátký dotazník, o jehož vyplnění Vás chci požádat. Dotazník je anonymní a jeho výsledky budou použity pouze pro uvedenou diplomovou práci. Budu rád za Vaši spolupráci a za odeslání vyplněného dotazníku.

S pozdravem Bc. Aleš Matušík.

1) Kolik veřejných zakázek ročně zadáváte?

- a. 0 – 20
- b. 21 – 40
- c. 41 – 60
- d. 61 – 80
- e. 81 – 100

2) Jaký je nejčastější předmět veřejné zakázky?

- a. Dodávky
- b. Služby
- c. Stavební práce

3) V jakém režimu nejčastěji zadáváte veřejné zakázky?

- a. Nadlimitní veřejné zakázky
- b. Podlimitní veřejné zakázky
- c. Veřejné zakázky malého rozsahu

4) Podléhá rozhodnutí o pořízení předmětu veřejné zakázky víceúrovňovému schvalování v rámci Vašeho úřadu?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Pouze v některých případech

5) Podléhá proces zadávání veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Pouze v některých případech

6) Podléhá proces výběru dodavatele veřejné zakázky víceúrovňové kontrole v rámci Vašeho úřadu?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Pouze v některých případech

7) Podléhá proces zadávání VZMR interním směrnícím upravující tento proces?

- a. Ano
- b. Ne
- c. Pouze v některých případech

Obrázek 20 - Celkem objasněné skutky (včetně dodatečně objasněných) za rok 2020

Statistika kriminality

<- úvodní stránka	standardní sestavy	sestavy 1994-2015	sestavy na přání	denní sestavy	kontrolní sestavy	legislativa + metodika
číselníky SK	seznam statistiků	změny ve statistice	vysvětlivky, algoritmy	uzávěrky	týmový web statistiků	vytíženost stránek

základní statistický přehled kriminality v ČR

rok:	období:	sestava:	druh kriminality:
<= zpět na ČR, druhy	2020 1.1.-31.12.	OBJASNĚNÉ skutky CELKEM (včetně dodatečně objasněných)	800-899 hospodářská kriminalita

kliknutím na modrá tlačítka získáte podrobnosti
neformátovaný soubor *.csv ke stažení

OBJASNĚNÉ skutky CELKEM (včetně dodatečně objasněných)

TSK - takticko-statistická klasifikace	TSK 800-899 hospodářská kriminalita období 1. 1. 2020 - 31. 12. 2020														ČR CELKEM	grafy
	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	13		
800-899 hospodářská kriminalita	1 662	925	841	485	324	1 155	604	561	378	424	853	470	713	1 299	10 694	
801 porušení předpisů o pravidlech hospodářské soutěže (§ 248)	3	0	0	1	0	1	1	0	0	0	1	0	1	0	1	6
803 neoprávněné podnikání (§ 251)	6	5	7	3	0	3	3	1	2	4	6	1	8	5	54	
808 zkršlování údajů o stavu hospodaření a jmění (§ 254)	14	10	5	23	0	27	2	38	3	21	10	15	15	15	200	
810 porušení povinnosti v insolvenčním řízení (§ 225)	7	7	4	1	2	0	1	5	1	5	3	1	3	1	41	
811 porušení povinnosti při správě cizího majetku (§ 220, 221) - platná do 2020	15	8	2	0	2	3	1	3	1	4	4	5	1	2	51	
812 krádež prostá (§ 205)	23	138	20	19	7	38	13	8	15	10	20	5	14	16	346	
814 poškozování cizí věci (§ 228)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	1	
815 podvody v sociálním zabezpečení a nemocenském pojištění (§ 209)	15	17	80	12	13	216	7	42	30	0	7	16	26	65	548	
816 padělání a pozměnění peněz (§ 233)	19	10	17	2	5	17	0	7	1	2	10	2	2	76	170	
819 zkrácení daně (§ 240)	93	75	16	13	8	21	43	22	7	13	29	19	21	49	429	
820 zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329)	4	1	1	1	1	1	0	0	1	0	3	3	0	1	17	
821 přijetí úplatku (§ 331)	6	1	0	0	0	9	2	0	0	0	2	0	0	1	21	
822 poškození věřitele (§ 222)	10	14	5	0	5	3	3	2	2	10	11	11	8	8	92	
823 padělání a pozměnění veřejné listiny (§ 348)	150	17	41	23	13	36	16	15	21	11	26	14	7	16	406	
824 nedovolená výroba a držení pečeti státní pečeti a úředního razítka (§ 349)	0	2	0	0	0	1	0	0	0	0	1	1	0	0	5	
825 ohrožování zdraví závadnými potravinami (§ 356, 357)	2	1	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	8	
826 vystavení nepravdivého potvrzení a zpráv (§ 259, 260) - platná do 2020	3	1	4	0	2	4	6	0	9	3	3	4	3	4	47	
827 neoprávněné užívání cizí věci - motorového vozidla (§ 207)	0	0	1	1	1	2	1	1	0	0	0	0	0	0	9	
828 porušení tajemství dopravovaných zpráv (§ 182)	1	3	1	4	0	2	1	0	0	0	1	0	0	1	14	
829 zpronevěra (§ 206)	167	83	45	41	31	75	34	36	31	25	77	37	34	80	796	
830 podvod (§ 209)	158	105	141	67	46	74	75	61	49	71	89	63	131	239	1 369	
831 zjednáání výhod a pletich při zadání veřejné zakázky, veřejné soutěži a veřejné dražbě (§ 256, 257, 258)	13	3	6	0	0	1	9	0	0	0	2	0	3	5	42	
833 zneužití informací, postavení v obchodním styku (§ 255, 255a)	0	0	1	2	0	1	1	0	0	0	1	1	1	2	10	
834 neoprávněné provozování loterie a podobné sázkové hry (§ 252)	6	13	14	6	5	13	6	1	5	5	9	8	10	12	113	
835 porušení předpisů o následcích k označení zboží (§ 244)	0	1	0	2	3	3	33	0	1	0	2	1	1	9	56	
837 ostatní tr. činy proti měně (§ 235, 236, 237, 239)	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
838 neoprávněné opatření, padělání a pozměnění platebního prostředku (§ 234)	455	144	95	94	48	185	87	70	79	46	172	72	91	310	1 948	

Zdroj: Odbor gescí a statistik PP Policie České republiky